

ÖVERVAKNING AV FÅGLARNAS POPULATIONSENTVECKLING

Årsrapport för 2024

MARTIN GREEN, FREDRIK HAAS & ÅKE LINDSTRÖM | LUNDS UNIVERSITET

NATIONELL
MILJÖÖVERVAKNING
PÅ UPPDRAG AV
NATURVÅRDSVERKET

Övervakning av fåglarnas populationsutveckling Årsrapport för 2024

Martin Green, Fredrik Haas & Åke Lindström

Innehållsförteckning

Övervakning av fåglarnas populationsutveckling Årsrapport för 2024	1
<i>Summary</i>	2
<i>Sammanfattning</i>	2
<i>Inledning</i>	4
<i>Metoder</i>	5
Inventeringsmetoder	5
Beräkning av index för enskilda arter.....	8
Fågelindikatorer.....	10
<i>Resultat och diskussion</i>	10
Inventeringsåret 2023/2024	10
Indikatorer.....	12
Trender det senaste decenniet	16
BioCollect	18
Datavärdskap	18
Samarbete med landets länsstyrelser och föreningar	19
Hemsidor.....	19
Artkommentarer.....	20
Publikationer 2024.....	34
TACK	35
<i>Populationstrender hos svenska fåglar</i>	39
<i>Populationstrender hos svenska däggdjur</i>	80
<i>Populationstrender hos svenska groddjur</i>	82

Omslagsbild/Cover: Tofsmes *Lophophanes cristatus*, Crested Tit *Lophophanes cristatus*
Alla foton/All photos: Åke Lindström

Summary

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2025. Monitoring population changes of birds in Sweden. Annual report for 2024. Department of Biology, Lund University. 82 pp.

The Swedish Bird Survey is run by the Department of Biology, Lund University, on behalf of the Swedish Environmental Protection Agency. The results for 2024 include data from: 494 winter point counts in 2023/2024 (49th winter), of which 232 were carried out during the Christmas/New Year count, 186 summer point count routes (50th year) and 376 Fixed routes (29th year). In the programme for covering night-active birds (15th season), 141 routes were covered on up to three occasions each (March, April and June). In addition, 460 waterbird routes (10th season) and 193 archipelago squares (10th season) were surveyed. In the waterbird counts included in the International Waterbird Census (IWC) 253 sectors were counted in September (50th year) and 927 sectors in January (59th year). In total 734 people were involved in the surveys reported here.

Population trends for 224 different bird species are presented, as well as the geographical distributions of the covered routes. Larger mammals are counted on the Night routes and the Fixed routes since 2010 and 2011, respectively, and we present trends for 13 mammal species based on these two systems. We also show trends for five species of amphibians, as recorded on the night routes. We also present trends from the schemes of water- and archipelago birds, through which we can follow yet more species with systematic counts during the breeding period.

The long-term trends show both winners and losers among the Swedish birds. The species with the strongest declines during the breeding season are Eurasian Wigeon, Long-tailed Duck, Common Eider, Common Shelduck, Northern Goshawk, Northern Lapwing, Eurasian Curlew, Spotted Redshank, Greater Black-backed Gull, European Herring Gull, Long-eared Owl, Tengmalm's Owl, Common Swift, Common House and Sand Martin, Willow Tit, Common Starling, Yellowhammer and Ortolan Bunting. Strong increases are found in Great Cormorant, Shag, Great White Egret, Gadwall, Greylag Goose, Mute Swan, Whooper Swan, Red Kite, White-tailed Eagle, Common Crane, Dunlin (ssp. alpina), European Nightjar, Wren, Mistle Thrush, Eurasian Blackcap, Common Chiffchaff (ssp. collybita) and European Goldfinch.

Many waterbirds and some passerines have increased in winter, independently of their Swedish breeding population trend, reflecting that milder winters have led to a higher proportion of many short-distance migrants nowadays overwintering in Sweden.

Based on the Fixed routes, over the last 10 years there are equal proportions of species significantly increasing or decreasing in numbers, respectively (20%). For the remaining species (60%), no statistically significant changes were recorded. Eurasian Skylark, Common Linnet and Rustic Bunting have increased strongly in the last decade following long-term declines. After a long period of relative stability, Barn Swallow has decreased markedly in numbers in recent years.

Based on the winter point counts, there are fewer positive than negative trends for the last ten years. In total 16% of 114 species have increased significantly, while 23% have decreased. For waterbirds, based on the IWC counts in January, most of the surveyed species (57%) have increased in winter during the last ten years and only 13% of the species have decreased significantly.

www.fageltaxering.lu.se

Svensk
Fågeltaxering

Sammanfattning

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2025. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2024. Rapport, Biologiska institutionen, Lunds universitet. 82 pp.

I denna rapport redovisas populationstrender för 224 svenska fågelarter för olika långa tidsperioder, samt korttidstrender för 13 arter av större däggdjur. Fåglarna har räknats höst, vinter, vår och sommar enligt strikt standardiserade metoder. Sommar- respektive vinterpunktrutter har räknats sedan 1975, i huvudsak i södra Sverige. Standardrutterna räknas också på sommaren (sedan 1996) men täcker hela Sverige på ett representativt sätt. Nattaktiva fåglar har räknats sedan 2010. Utöver detta räknas större däggdjur både på standardrutterna (sedan 2011) och på natrutterna (2010). Sedan 2019 räknas även groddjur på natrutterna och vi presenterar sedan något år tillbaka även trender för dessa. Med start 2015 räknas fåglar i ytterligare två program under häckningstid; Sjöfågelrutterna (drivs tillsammans med BirdLife Sverige) som riktar in sig på fåglar knutna till blöta miljöer både i inlandet och längs kusten, samt Kustfågelövervakningen där sjöfåglar i skärgården räknas inom 200 fasta rutor om 2 x 2 km. Vi presenterar också resultaten från sjöfågelräkningarna i september (sedan 1973) och januari (sedan 1971).

Vintern 2023/2024 inventerades 494 vinterpunktrutter varav 232 gjordes under huvudperioden kring jul och nyår. Sommaren 2024 gjordes 186 sommarpunktrutter och 376 standardrutter. Totalt 141 natruttrutter inventerades vid upp till tre tillfällen (mars, april och juni). Det inventerades 460 sjöfågelrutter och 193 kustrutor under försommaren. Sjöfåglar räknades i 927 sektorer i januari och 253 sektorer i september 2024. Totalt medverkade 734 inventerare i de olika delprogrammen från hösten 2023 till hösten 2024.

De av våra tidsserier som spänner över 25 år eller mer visar på allt från kraftiga minskningar till kraftiga ökning. Exempel på arter som minskat kraftigt under häckningstid är bläsand, alfågel, ejder, gravand, duvhök, tofsvipa, storspov, svartsnäppa, havstrut, gråtrut, hornuggla, pärluggla, tornseglare, hus- och backsvala, talltita, stare, gulspurv och ortolansparv. Bland de som ökat mest i antal återfinns storskarv, toppskarv, ägretthäger, snatterand, grågås, knölsvan, sångsvan, röd glada, havsörn, trana, nordlig kärnsnäppa, gärdsmyg, dubbeltrast, svarthätta, sydlig gransångare och steglits. Markanta skiften i trendriktning de senaste tio åren återfinns bland enstaka arter, såsom sånglärka, hämpling och videsparv där en minskning vänts i en uppgång och ladusvala som börjat minska kraftigt.

Sett till standardrutterna och de senaste 10 åren är det bland 187 arter och underarter lika många som ökat som minskat i antal (20 % i båda grupperna). För de resterande 60 % av arterna finns inga säkra förändringar under samma period. På vinterpunktrutterna och samma period är det bland 114 arter färre ökande (16 %) än minskande (23 %) arter. Vad gäller sjöfågelräkningarna i januari så har en klar majoritet (57 %) ökat signifikant i antal de senaste tio åren, medan bara få (13 %) har minskat signifikant.

Antalet övervintrande sjöfåglar, och även en del tättingar, har på senare tid ökat markant i antal, oavsett deras trender under häckningstid. Ökningarna speglar allt mildare vintrar och att en större proportion av många kortdistansflyttare stannar kvar i Sverige på vintern.

Vad gäller våra fågelbaserade miljömålsindikatorer är det fortsatt nedåt för jordbruksfåglarna, men stabila för skogsfåglarna och fjällfåglarna.

Det har gått mer eller mindre konstant utför för tornseglaren i Sverige de senaste 50 åren. *The Common Swift numbers in Sweden have decreased continuously the last 50 years.*

Inledning

Vi presenterar populationstrender för huvuddelen av de i Sverige häckande fågelarterna och för ett stort antal rastande och övervintrande arter och populationer. Räkningarna är en del i Naturvårdsverkets och Länsstyrelsernas miljöövervakningsprogram och utförs bland annat för att oroväckande förändringar i djurens antal ska upptäckas i tid. Under samlingsnamnet Svensk Fågeltaxering (SFT) drivs numera många olika delprogram, som alla bygger på årligen upprepade inventeringar med standardiserade metoder.

Svensk Fågeltaxerings långsiktiga trender visar populationsutvecklingen för svenska fåglar under som mest 54 år. Trenderna ger viktig information om de svenska fåglarnas status till naturvårdare, forskare och amatörornitologer i Sverige och utomlands. Data används också som underlag för den svenska rödlistan, den svenska miljömålsuppföljningen och inom internationell rapportering om miljötillståndet inom EU. Våra data är på grund av sin systematiska struktur och de långa tidsserierna även mycket attraktiva för forskare och de senaste åren har allt fler vetenskapliga publikationer använt sig av våra data.

Denna årsrapport omfattar vintern 2023/2024 och våren/sommaren/hösten 2024. För den längsta serien, sjöfågelräkningarna i januari, presenterar vi trender för 54 år (index från januari 1971 till januari 2024) och för sjöfågelräkningarna i september visas data för 52 år (1973–2024). Vidare är det den 49:e vinter- och 50:e sommarsäsongen som redovisas sedan punktrutterna startade 1975, den 29:e säsongen för standardrutterna som startade 1996, trender visas från 1998 – för 27 år, och den femtonde för nattrutterna som startade 2010. Vidare redovisas det tionde året för sjöfågelrutterna, som vi driver tillsammans med BirdLife Sverige och som riktar in sig på sjö- och rovfåglar i anslutning till blöta miljöer under häckningstid. Det är även det tionde året för den nationella kustfågelövervakningen som täcker häckande fåglar i skärgårdsmiljö. Utöver fåglarna räknar våra inventerare även större däggdjur (på standard- och nattrutter) och groddjur (på nattrutter). För dessa grupper presenteras trender för 15 respektive 6 år.

Våra data presenteras i huvudsak som figurer, av vilka de olika arternas populationsutveckling framgår. Trender för drygt 220 arter presenteras, där flera av arterna följs i flera delprogram. De årliga indexen publiceras separat i en nedladdningsbar Excel-fil på vår hemsida.

I rapporten återfinns även de fågelbaserade indikatorer som används för tre svenska miljömål: *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Storslagen fjällmiljö*. Dessa indikatorer består av trender för grupper av arter som slås samman för att visa hur det går för biodiversiteten i allmänhet och fåglarna i synnerhet i olika miljöer och i olika geografiska områden. Ytterligare fågelbaserade indikatorer finns tillgängliga på vår hemsida.

Samarbetet med landets länsstyrelser fortsätter att vara av yttersta vikt för flera av våra delprogram och vi är mycket tacksamma för detta. Länsstyrelserna bidrar med regionala och lokala kontakter bland ornitologer och tillför i många fall också resurser i form av ekonomisk och logistisk support på det regionala planet.

Denna rapport går till de 734 inventerare och medföljare som på ett så fantastiskt sätt bidragit till Svensk Fågeltaxerings inventeringar det senaste verksamhetsåret. De har vandrat hundratals mil och spenderat tusentals timmar, dag som natt, för att räkna fåglar. Utan deras entusiasm, kunskap och idoghet vore detta arbete omöjligt. Rapporten skickas också till relevanta myndigheter, forskare och intresserade privatpersoner. Vi hoppas den skall inspirera till fortsatta inventeringsinsatser. Dessa blir allt viktigare i en tid när naturen pressas från många håll, samtidigt som det dras in på nödvändiga resurser för att följa, sköta och skydda densamma.

En av våra nattfågelinventerare lyssnar efter ugglor i fullmånens sken, en iskall natt i mars. *One of our night route surveyors listen for owl, accompanied by a full moon, a cold night in March.*

Metoder

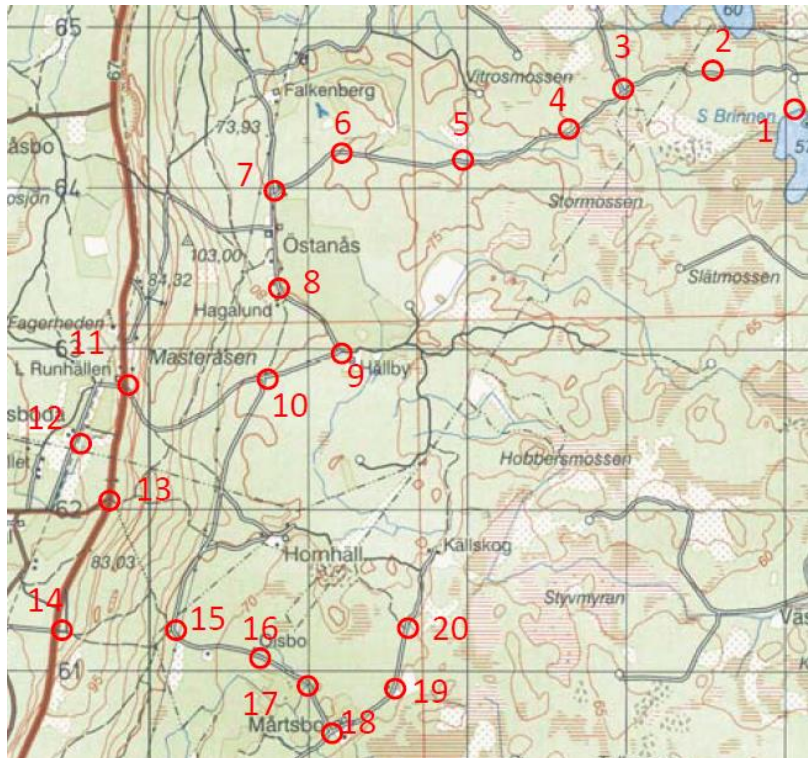
Inventeringsmetoder

Flera olika metoder används för att räkna fåglar inom Svensk Fågeltaxering. Alla metoderna har en mycket viktig sak gemensamt: de är strikt standardiserade och genomförs på samma sätt år efter år, vilket gör det möjligt att analysera förändringar i fågelantal över tid. Nedan beskrivs delprogrammen och deras metoder översiktligt, men mer detaljerade metodbeskrivningar finns på vår hemsida. Var i Sverige fåglar räknades under 2023/24 framgår av Figur 1.

Punktrutter. Inventeraren väljer själv en rutt längs vilken 20 punkter (stopp) placeras ut på sådant avstånd från varandra att man undviker att dubbelräkna fåglar från olika punkter. Från varje punkt räknas alla hörda och sedda fåglar under fem minuter. Räkning sker en gång om året sommartid (främst maj-juni) och upp till fem gånger vintertid (oktober-mars) vid ungefär samma datum och med start vid ungefär samma klockslag. Metoden har använts sedan 1975, både sommar och vinter.

Standardrutterna. Rutten är åtta kilometer lång (kvadrat om 2x2 km). I hörnen och mitt emellan hörnen ligger punkter där fåglarna räknas under fem minuter. Mellan punkterna räknas fåglarna medan man går långsamt (linjetaxering), ungefär 30–40 minuter per km. Rutterna har fasta, förutbestämda positioner över hela landet, med 25 km lucka i både nordsydlig och västöstlig riktning. Totala antalet rutten är 716. Metoden infördes 1996 för att få jämn geografisk spridning och ett representativt stickprov av fågelfaunan i proportion till de olika naturtypernas arealer. Standardrutterna inventeras en gång per år under försommaren. Sedan 2011 räknas även däggdjur (de större och vilda arterna) på standardrutterna.

Nattrutter. I grunden mycket lika punktrutterna på så vis att inventeraren själv väljer var rutten ska gå. Rutten är dock styrd genom att det endast kan finnas en sådan per 25x25 km yta i landet (motsvarande de gamla topografiska kartbladen). Rutten ska gå längs allmänt tillgängliga vägar som är farbara året runt. Längs rutten placerar inventeraren ut 20 punkter med minst två km avstånd mellan punkterna. Från varje punkt räknas hörda och sedda fåglar under fem minuter vid tre tillfällen per år (mars, april och juni). Metoden infördes 2010 men testades i Uppsala län under åren 2008–2009. Även på nattrutterna räknas däggdjur, både under de fem minuterna på punkterna samt under transportsträckorna mellan punkter. Sedan 2019 bokförs även groddjur på nattrutternas punkter.

Kartan visar en fiktiv punktrutt med 20 punkter, taget från den instruktion som finns på hemsidan om hur man startar en punktrutt. Rutten kan räknas såväl sommar som vinter.

A fictive example of a free point count route with 20 points, counted in summer and/or winter.

Sjöfågelrutterna under häckningstid. Bygger på samma upplägg som punktrutterna ovan och inventeraren väljer själv var hen ska räkna. Punkterna ska dock ligga invid blöta miljöer av något slag (sjö, mindre våtmark, kust, vattendrag etc.). Antalet punkter per rutt kan variera mellan en enda och upp till 20. Räkningstiden per punkt är inte fast utan det hela bygger på att man räknar alla individer av aktuella arter som finns inom synhåll tills man är färdig. Inventeraren kan också välja att göra en linjetaxering där man går en förutbestämd runda i anslutning till våta miljöer och räknar alla individer man hör och ser av aktuella arter. Inventeringen genomförs främst under maj månad och varje rutt inventeras vid ett tillfälle per år. Delprogrammet startades 2015 och genomförs i samarbete med BirdLife Sverige samt de regionala ornitologiska föreningarna. Sjöfågelrutterna är också tänkt som en enklare inventering som kan passa de flesta fågelintresserade, även de som inte har vana av tidigare inventeringar.

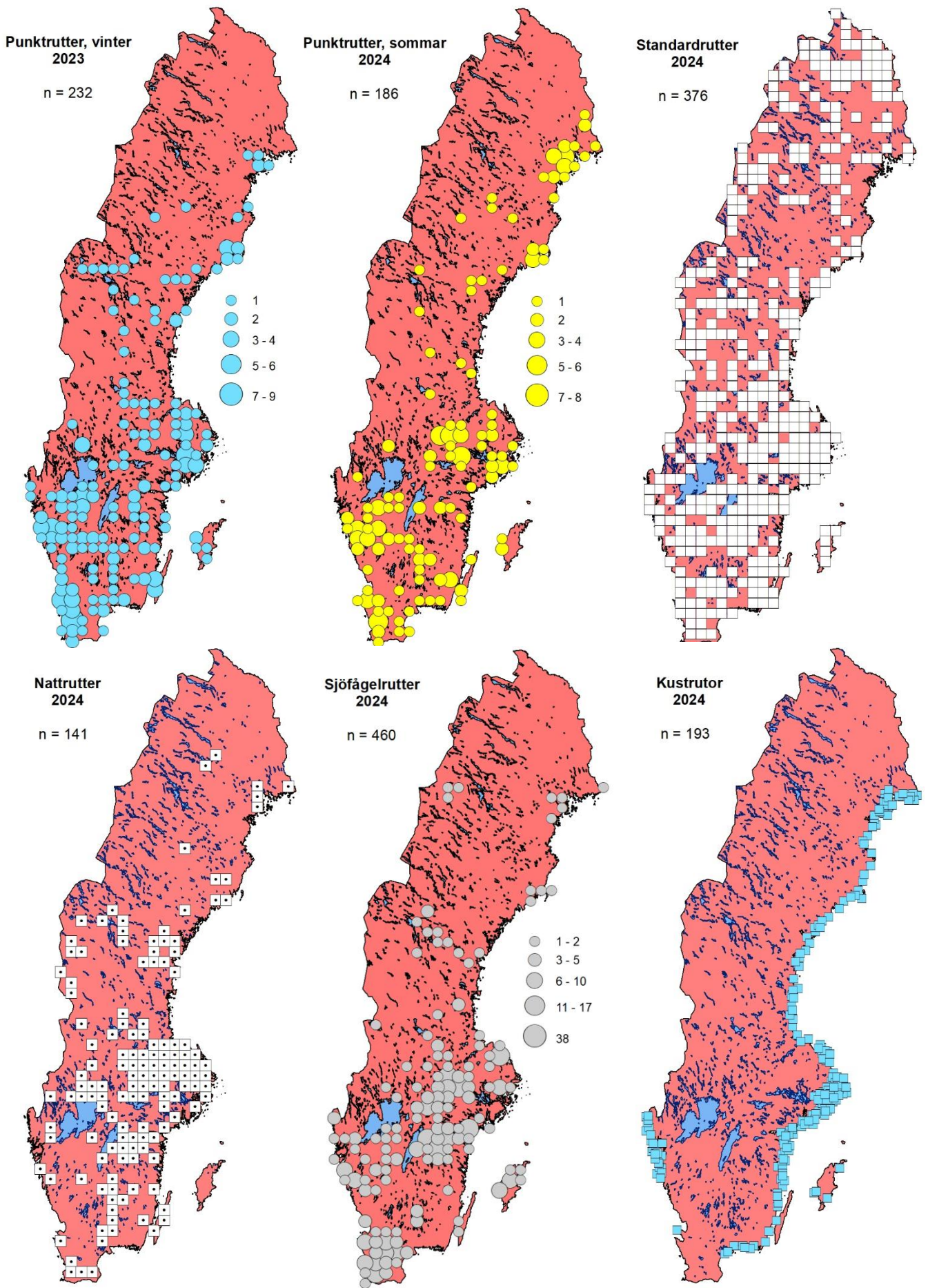
Den relativt sällsynta årtan är en av de arter vi numera kan beräkna en svensk trend för, tack vare sjöfågelrutterna under häckningstid.

Thanks to the waterbird counts in May, we can now produce a population trend for the scarce Garganey.

Kustfågelrutterna. I detta program inventeras 200 systematiskt utplacerade, 2x2 km stora, rutor i skärgårdsmiljö vid ett tillfälle årligen under försommaren. Rutorna är fasta och har fördelats länsvis i proportion till hur många öar som finns i respektive läns kustområde. Inventeringen genomförs i huvudsak från båt. Inom rutan besöks samtliga öar. Inventeraren färdas runt dessa inom 50 m avstånd från strandlinjen. Vissa öar landstigs inom en frivillig del av delprogrammet. Av de 75 fågelarter som ingår i programmet bokförs samtliga individer, förutom årsungar, som observeras inom rutan. I Västra Götalands län och vid inventeringarna av Karlsöarna (Gotland) används en något annorlunda, men fullt jämförbar metodik. Sedan 2017 ingår räkning av ejderungar som en frivillig extrainsats i flera län. Kustfågelövervakningen sker i nära samarbete med länsstyrelserna i kustlänen, i flera fall också med de regionala ornitologiska föreningarna inom respektive område.

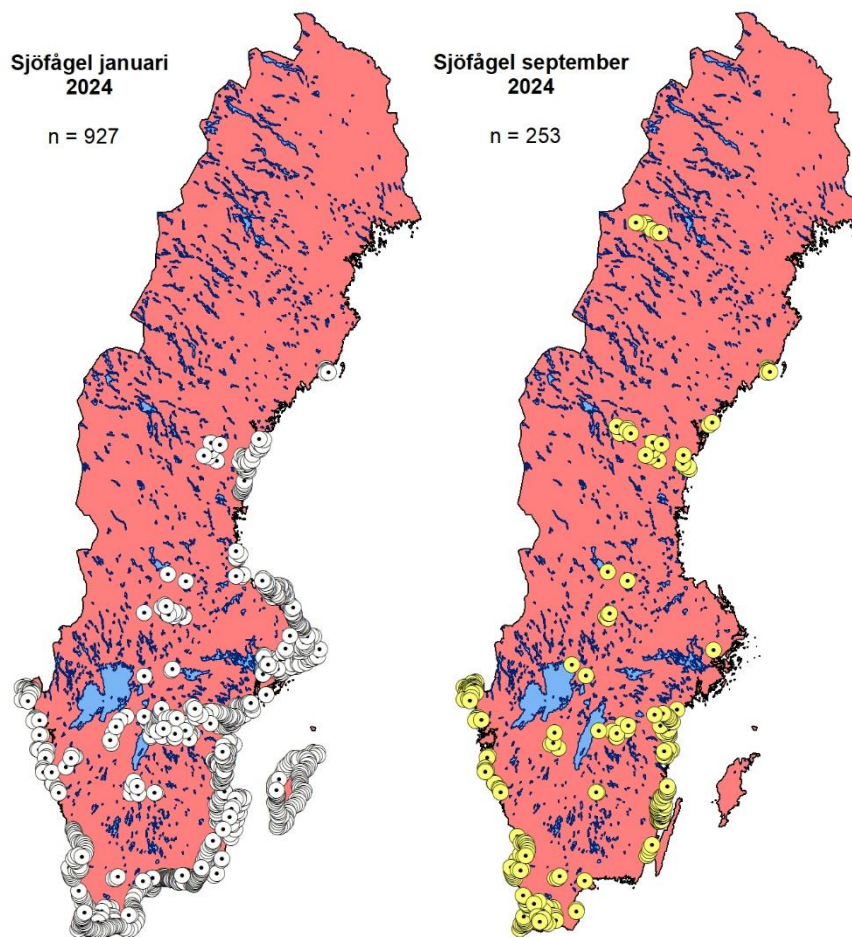
Sjöfågelinventeringar i september och januari. Sjöfågelinventeringarna baseras i huvudsak på landbaserade räkningar av rastande och övervintrande simfåglar inom på förhand definierade sektorer. Från och med 2017 räknas även vadare under januariinventeringen. En räkningssektor kan utgöras av en sjö, del av ett rinnande vatten eller ett kustområde. Eftersom inventeringarna framför allt är avsedda att belysa förändringar i bestånden både mellan olika år och över längre tid är det viktigt att lokalerna inventeras med samma gränser år från år. I huvudsak räknas samma lokaler varje år, varvid de olika sektorerna täcks från lämpliga observationspunkter och spanas av med kikare och tubkikare. Under 1980-talet definierades ett antal fasta områden (tidigare kallade referensområden) spridda över södra Sverige, vilka inventerades varje år med samma täckningsgrad. Numera försöker vi att få med så många lokaler som möjligt varje år för bästa möjliga täckning av de delar av landet som hyser goda antal med simfåglar i september och de delar som har isfria vatten under januari.

Figur 1. Figurtext på nästa sida. *Figure legend on next page.*

Figur 1 (se även föregående sida). De åtta kartorna visar antal och fördelning av inventerade rutter inom Svensk Fågeltaxering under vintern 2023/2024, samt vår/sommar/höst 2024. Punkt-, standard-, natt- och sjöfågelrutter summeras per 25x25 km. För standard- och nattrutterna finns bara en rutt per ruta. För övriga delprogram visas positionen för varje enskild inventering.

(See also previous page) The number and distribution of surveys carried out within the Swedish Bird Survey in the winter of 2023/2024, and spring/summer/autumn of 2024.

Beräkning av index för enskilda arter

Eftersom vi inte kan räkna *alla* fåglar måste vi förlita oss på stickprov, vars värden vi förväntar oss ska vara proportionella mot det sanna antalet fåglar. Resultaten från stickproven bearbetas sedan statistiskt och presenteras i form av index. Det är viktigt att tänka på att index *inte ger sanningen*, de speglar bara sanningen *mer eller mindre bra*. Hur väl de speglar sanningen beror på hur väl materialet motsvarar de antaganden som indexberäkningarna bygger på. Bland annat är stickprovets storlek viktigt: ju fler rutter och ju fler fåglar, desto säkrare index. Vi använder en indexeringsmetod som kallas TRIM (**TR**ends & **I**ndices for **M**onitoring data).

Med TRIM beräknas för varje art och delprogram ett index per år, samt en (log)linjär trend. I trendanalysen beräknas den genomsnittliga förändringen över studieperioden, i % per år. För vissa arter, till exempel punktruttstrenden för rosenfink, med en kraftig uppgång följt av en kraftig nedgång, blir en linjär trend relativt intetsägande, men metoden passar väl för arter med riktningssmässigt stabila trender.

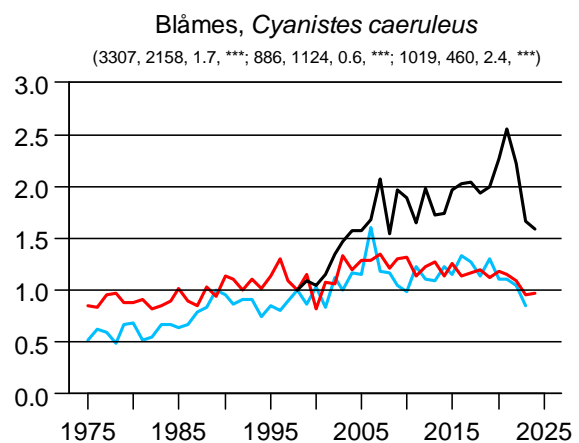
Rent statistiskt är TRIM en typ av loglinjär analys som bygger på "maximum-likelihood-metoden" med antagandet att fågelantalen är Poisson-fördelade. Modellen kan ta hänsyn till de statistiska problem som ofta finns i inventeringsdata, nämligen att fåglarna ibland uppträder i kolonier eller stora flockar, att rutter inte räknas varje år, samt att ett års data inte är helt oberoende av föregående år ("serial correlation" - många fåglar blir äldre än ett år och finns alltså med två år i

rad). När ett nytt år läggs till förändras tidigare års TRIM-index, normalt dock i mycket marginell omfattning. Trim-trenderna beräknas med hjälp av en modul, 'rtrim', som körs i programspråket R. För mer detaljer om TRIM-index hänvisas till manualen som kan hämtas på www.pecbms.info.

Antalstrender från våra olika delprogram återfinns i sektionerna "Populationstrender hos svenska fåglar" (sid. 39), "Populationstrender hos svenska däggdjur" (sid. 80) och "Populationstrender hos svenska groddjur" (sid 82). Figurerna finns i tre generella utförande. I en första presenteras data från vinterpunkt-, sommarpunkt- och standardrutterna. I en andra visas data från natrutterna, sjöfågelrutterna och kustfågelrutorna. I en tredje presenteras data från sjöfågelräkningarna på hösten respektive i januari. Basåret (där index är satt till 1) i de tre figurtyperna är 1998, 2015 respektive 1998 (i några få fall är basåret senare än så). Index i siffror finns i Excel-fil på hemsidan.

Till höger (Fig. 2) ges ett exempel på hur en trendfigur ser ut. I detta fall är det blåmesens trender från vinterpunkt-, sommarpunkt- och standardrutter som visas. Antalet fåglar (och därmed index) inom varje program har för 1998 satts till 1. En linje binder ihop indexvärdena för de olika åren. Den blå linjen är för vinterpunktrutterna, den röda för sommarpunktrutterna och den svarta för standardrutterna. Kurvorna sammanfaller vid värdet 1 för basåret 1998. I blåmesens fall betyder ett vinterindex på 0,5 för 1975 att det fanns ungefär hälften så många individer då som under basåret. Populationen 1975 var alltså bara hälften så stor som år 1998. Basårets värde kan av ren slump ha varit ovanligt högt eller lågt och därför ska man inte lägga för stor vikt vid huruvida värdena före och efter basåret ligger över eller under 1. Det viktiga är vilka trender över tid som finns i kurvan. Med TRIM beräknas den mest passande trenden, beskriven som en konstant procentuell förändring per år.

I den undre rubrikraden ges trendstatistiken för de tre olika programmen, i ordningen vinterpunkt-, sommarpunkt- och standardrutter. Det är fyra uppgifter för vardera programmet, separerade med semikolon. Det första talet (3307 för blåmesen) visar det genomsnittliga antalet fåglar observerade per år på vinterpunktrutterna. Det andra talet (2158) visar på hur många olika rutter arten någonsin setts. Det tredje talet (1,7) är den genomsnittliga årliga procentuella förändringen i populationsstorlek *över hela perioden*. Knappt två procents ökning per år i detta fall alltså. Det fjärde värdet visar trendens statistiska säkerhet. NS ("not significant") betyder att ingen säker förändring finns, medan stjärnor *, ** eller *** visar att trenden är statistiskt säkerställd, motsvarande $p < 0,05$, $p < 0,01$ och $p < 0,001$. Ju fler stjärnor desto säkrare trend. Efter semikolon följer motsvarande data för sommarpunktrutterna, där det alltså setts i genomsnitt 886 blåmesar per år 1975–2024, med en genomsnittlig ökning om 0,6 % per år, även här med hög statistisk säkerhet (***). För standardrutterna, de tre sista värdena inom parentes, gäller att i genomsnitt 1019 fåglar setts per år 1998–2024 och arten har ökat med 2,4 % per år. Notera alltså att de tre trenderna berör olika delprogram och olika tidsperioder! Värden från enskilda år ska alltid tolkas med försiktighet. Speciellt för arter som ses i lägre antal och på få ruttor så kan såväl väder som rena tillfälligheter ha stor inverkan på vad som ses under ett enskilt år.

Figur 2. Exempel på de figurer vi använder för att visa populationsutvecklingen hos en art. Hur man läser diagrammet förklaras i texten här till vänster. Samtliga arttrender finns publicerade på sidorna 39 (fåglar), 80 (däggdjur) och 82 (groddjur).
Example of a graph showing the population trend for a given species. Many ore graphs are shown on pages 39 (birds), 80 (mammals) and 82 (amphibians).

Fågelindikatorer

Svensk fågeltaxerings data används i huvudsak till att beräkna populationstrender för enskilda arter och underarter under olika delar av året. Men data används också både inom och utom Sverige för att beskriva hur det går för grupper av fågelarter, i form av genomsnittliga trender för arter knutna till olika miljöer (s.k. indikatorer). Från de ingående arternas TRIM-index beräknas genomsnittliga index och en kurva för de ingående arterna tillsammans. I denna beräkning spelar det ingen roll hur vanlig en art är utan varje arts index väger lika tungt som de andras (för detaljerad metodik hänvisar vi till Soldaat m. fl. 2017, *Ecological Indicators* 81:340–347). I årets rapport publicerar vi de officiella indikatorerna för de tre miljömålen ”*Levande skogar*”, ”*Ett rikt odlingslandskap*” och ”*En storslagen fjällmiljö*”. Dessa och övriga indikatorer som beräknas från SFTs data visas på vår hemsida under *Resultat/Indikatorer*.

Resultat och diskussion

Inventeringsåret 2023/2024

Deltagare

Huvuddelen av inventeringarna har utförts av ideellt arbetande ornitologer. Vad gäller standardrutterna så arvoderas några tiotal personer centralt av projektet för att inventera standardrutten i främst de norra delarna av Sverige. Vilka dessa personer är varierar mellan åren. Dessutom har genom flera länsstyrelser försorg olika typer av ersättning utgått till många standardruttsinventerare, vilket är mycket uppskattat. Länsstyrelserna i Uppsala och Värmlands län har under året betalat ut ersättningar till de som inventerat natrutten i de länen, något som bidragit till den goda täckningen i dessa län. Inom systemet med kustfågelrutten betalas ersättning ut per ruta genom anslag från Naturvårdsverket, antingen via deltagande länsstyrelser eller via projektet centralt. Totalt deltog 734 personer under året i de delprogram som redovisas i denna rapport. Dessa deltagare listas under Tack.

Vädret

Den följande översiktliga väderinformationen är hämtad från SMHIs hemsida. Hösten (september–november) 2023 började med en rekordvarm september men en kall oktober. Speciellt kallt var det i allra nordligaste Sverige. Även november blev ovanligt kall, i norra halvan av landet den kallaste sedan 2010. Därtill blev stora delar av Sverige snötäckt.

Jämfört med normalperioden 1991–2020 blev vintern 2023/2024 tämligen normal i Götaland men kall i Svealand och Norrland. December 2023 blev faktiskt den kallaste decembermånaden sedan 2012. Endast södra Götaland hade genomsnittliga temperaturer. Julen var vit ner till norra Götaland. Januari 2024 blev den fjärde månaden i rad som var kallare än normalt för landet som helhet och hela Sverige hade medeltemperaturer lägre än genomsnittet. Månaden inledes med mycket kallt väder och hela Sverige fick därmed meteorologisk vinter. I Kvikkjokk uppmättes den kallaste temperaturen sedan 1887. Resten av januari blev dock mildare. Norra halvan av landet fick en normalkall februari, men i söder blev det en ovanligt mild månad. Redan i mitten av februari drog den meteorologiska våren in över södra Sverige, medan vintern höll stånd norr därom.

SMHI beskriver våren 2024 som omväxlande. Dock var medelårstidstemperaturen över det normala i hela landet. Mars var varmare än normalt i hela landet, men temperaturerna växlade väldigt mycket. April 2024 bjöd på ”aprilväder” med ovanligt mycket nederbörd över stora delar av landet. I norra halvan av landet blev det betydligt kallare än normalt och på sina håll uppmättes kallare dagar än på flera decennier. Framåt Valborg kom mycket mild luft in över sydvästra Sverige, med mer än +23 grader i Göteborg. I maj var det ett rejält temperaturöverskott i hela landet och på många platser den näst varmaste maj någonsin (bara slagen av maj 2018). Maj var också ovanligt nederbördsfattig.

Sommaren 2024 var generellt ostadig i juni-juli, med stabilare väder i augusti. I stora delar av västligaste Sverige var juni kallare än maj, vilket är ovanligt. I norra Sverige var det i stället varmare än normalt, och främst då längst i norr. Nederbörden följde ett splittrat mönster, med i huvudsak genomsnittliga mängder. Dock med stora mängder här och där. Temperaturen i juli uppvisade ungefär samma mönster som i juni, med det relativt varmaste vädret längst i norr. Södra halvan av Sverige var i genomsnitt svalare och blötare än juligenomsnittet. Augusti följde juni och juli i att vara lite svalare än normalt i söder och relativt varmast längst i norr. I de östra delarna av landet blev augusti rejält torr.

Hösten 2024 inleddes med rekordvärme. I början av september 2024 slogs nytt svenskt septemberrekord på 31,1° i Helsingborg och Lund. Därefter följde en svalare period med vädersystem som gav kraftigt regn i sydväst.

Punktrutterna

Totalt gjordes 494 vinterinventeringar, varav 232 under huvudperioden runt jul och nyår, vilket är en minskning sedan året före. Runt 55 rutter gjordes vinterperioderna 1, 2 och 4, medan 98 rutter inventerades period 5. Totalt deltog 206 olika personer, en ökning med en person. Period 3 sågs 92 462 individer av 126 arter. Ingen ny art för vinterpunktrutternas period 3 noterades. Det gjordes 186 sommarpunktrutter, att jämföra med 182 rutter 2023. Totalt deltog 124 olika personer, något färre än de 127 som inventerade under 2023. Totalt sågs 64 720 individer av 201 arter. Ingen ny art för sommarpunktrutterna noterades. Punktrutternas fördelning över landet framgår av Figur 1.

Standardrutterna

Totalt inventerades 376 standardrutter (Fig. 1), tyvärr åter så lågt som det sentida svaga året 2022. Sammanlagt deltog 195 olika personer. Sex rutter har inventerats alla 29 åren, fem rutter 28 år och nio rutter 27 gånger. De rutter som inventerats minst antal gånger är inventerade fyra gånger (två rutter). Sveriges 716 standardrutter har inventerats i genomsnitt 16,2 gånger per rutt. Totalt sågs 106 612 individer av 229 arter på linjerna. Det är det högsta antalet arter noterade något år på standardrutterna. Totalt sågs 1313 däggdjur av 19 arter på 231 rutter. Tumlare blev en ny däggdjursart för standardrutterna.

Standardrutternas systematiska placering över landet innebär att landets olika typer av natur täcks på ett representativt sätt. Till exempel så räknar våra inventerare fåglar i fjällnära naturskog och kalhyggen i samma utsträckning som dessa två typer av skog förekommer i naturen.

The 716 fixed routes are placed systematically over Sweden, resulting in different habitats in Sweden being covered in a representative way. For example, our surveyors count birds in old-growth forests and on clear-cuts, in the same proportion as they occur in Sweden.

Nattrutterna

Det inventerades 141 olika nattrutter av 115 olika personer under 2024 (Fig. 1), en viss ökning både vad gäller antalet gjorda rutter och antalet inventerare från föregående års 138 resp. 106. Av de 141 inventerades 114 rutter (81 %) vid alla tre tillfällena (mars, april, juni) och 135 rutter (96 %) inventerades vid minst två tillfällena. Totalt sett genomfördes 388 inventeringar, varav 135 rutter under period 1 (mars), 131 rutter under period 2 (april) och 122 rutter under period 3 (juni). Totalt har nu 240 olika nattrutter inventerats under de 15 år som delprogrammet funnits. Det inräknades 9143 adulta individer av 44 utvalda fågelarter, 119 ugglekullar av fyra arter och 3961 däggdjur av 18 arter på nattrutterna 2024. Groddjur av sju arter hördes på 233 punkter.

Sjöfågelrutterna under häckningstid

Totalt inventerades 460 rutter av minst 186 personer, vilket i båda fallen är de högsta antalen sedan starten av detta delprogram. Det sågs 84 567 individer av 109 arter på sjöfågelrutterna 2024.

Kustfågelrutorna

Under 2024 inventerades 193 av de 200 rutorna i delprogrammet av 46 inventerare. Sammanlagt observerades 112 769 kustfåglar av 74 arter. För första gången observerades rostand inom ramen för denna inventering. Mink noterades i två rutor och rödräv i en. Ejderungar räknades i 12 län (189 rutor) och totalt noterades 955 ungar.

Sjöfågelinventeringen i januari och september

I januari och september 2024 inventerades 927 respektive 253 sektorer. Sammanlagt deltog minst 236 inventerare. Under inventeringen i januari sågs 434 622 fåglar av 52 arter. Totalantalet är relativt lågt, något som den kalla vintern helt säkert bidrog till. Under septemberinventeringen sågs 176 735 fåglar, fördelat på 38 arter. Med 37 082 räknade individer var bläsand den vanligaste arten.

Indikatorer

Officiella indikatorer för de svenska miljömålen

Här följer de nuvarande officiella fågelindikatorer som finns för tre svenska miljömål. Den första är indikatorn för *Levande skogar* ("Häckande fåglar i skogen"). Här visar vi själva huvudindikatorn, ytterligare tre underindikatorer återfinns på vår hemsida. Indikatorerna för *Ett rikt odlingslandskap* ("Fåglar och fjärilar"), här visas delindikatorn "Fåglar i odlingslandskapet", är baserade på sommarpunktrutterna 1975–2024 samt standardrutterna 1998–2024. Därefter följer *Storslagen fjällmiljö* ("Häckande fåglar i fjällen"), för vilket det finns indikator vardera för fjällbjörkskog och kalfjäll. Indikatorerna för *Levande skogar* och *Storslagen fjällmiljö* är båda baserade på standardrutterna 2002–2024. Mer information finns på den officiella miljömålshemsidan: www.sverigesmiljomal.se.

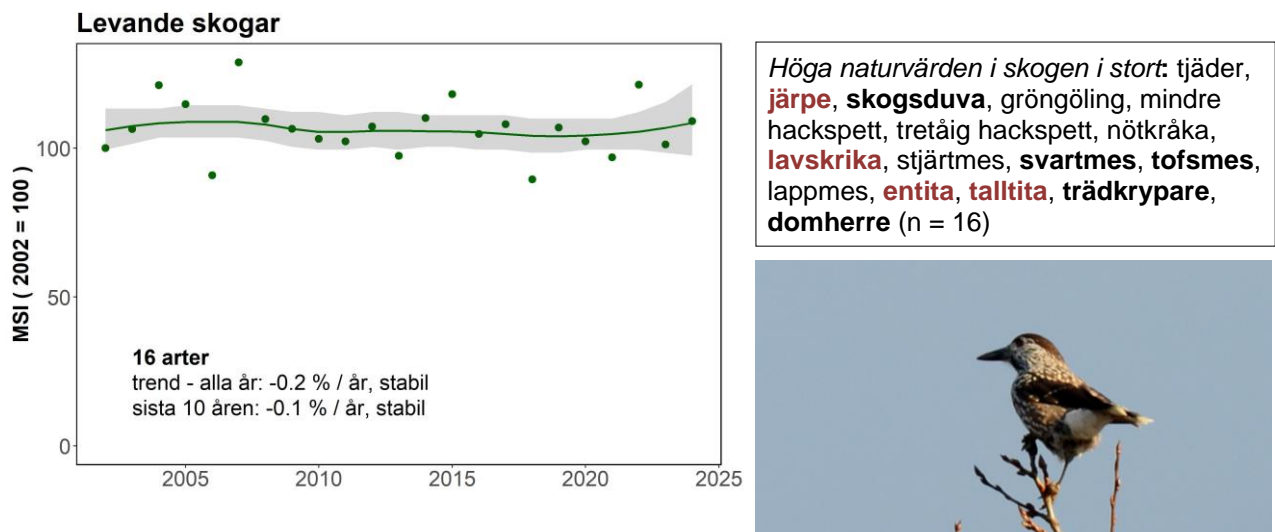
Fågeldata från standardrutterna används för att beräkna officiella indikatorer för tre svenska miljömål: Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och en Storslagen fjällmiljö.

Bird data from the fixed routes are used to calculate official indicators for three environmental objectives: Living forests, A rich agricultural landscape and Magnificent mountains.

Miljömålet Levande skogar

Denna indikator är baserad på 16 arter (Fig. 3). Huvudindikatorn för skogsfåglarna visar under de senaste 23 åren ingen statistisk säker förändring. Inte heller under de allra senaste tio åren finns någon förändring. Trenderna för de olika ingående arterna varierar och det är fler, fem arter, som ökat och än som minskat, fyra arter, i antal 2002–2024. Sju arter uppvisar inga statistiskt säkra förändringar under perioden.

Såsom vi nämnt tidigare bör denna indikator revideras. Vi har i sentida analyser, däribland en vetenskaplig artikel (Bakx m. fl. 2023. *Ecosphere* 14:ecs2.4559) visat att kopplingen mellan förekomst av de utvalda arterna och föreslagna skogliga värdestrakter, och däri ingående värdekärnor för biologisk mångfald, varierar ganska ordentligt. Indikatorn är därmed inte så ”vass” som vi skulle önska när det gäller att beskriva förändringar av biologisk mångfald och biologisk rik skog i landet. Några av de utvalda arterna (främst mindre hackspett, tretåig hackspett, lavskrika och lappmes) uppvisar en stark koppling till just skogliga värdestrakter. För flertalet andra av de ingående arterna är kopplingen inte lika stark. De har till synes inte riktigt lika höga krav på sin livsmiljö som de fyra ovan nämnda arterna. Därtill finns ett antal arter som idag inte ingår i indikatorn, men som är möjliga att följa via standardrutterna, som också uppvisar relativt starka kopplingar till skogliga värdestrakter. Vi menar att denna förhållandevis nyfunna kunskap bör tas i beaktande och vår bedömning är att det är dags för en revidering av fågelindikatorn för miljömålet Levande skogar. Detta för att göra indikatorn ”träffsäkrare” på att följa det som den är ämnad för, dvs. den biologiska mångfaldens utveckling i de svenska skogarna.

Figur 3. Indikatorn för det svenska miljömålet *Levande skogar*, baserat på standardrutterna 2002–2024. Den tjocka linjen visar genomsnittlig trend, det grå fältet det 95 % konfidensintervallet. Prickarna är årliga medelindex. Trend för alla år samt de senaste 10 åren ges också. De ingående arterna listas i rutan ovan, **fet svart** för arter med statistiskt säkerställd ökning 2002–2024 och **fet mörk orange** om trenden är signifikant minskande.

The official Swedish bird indicator for Forest. Species in bold had significant positive trends 2002–2024, species in bold dark orange had significant declines. The indicator trend over the full period and the last 10 years are also given.

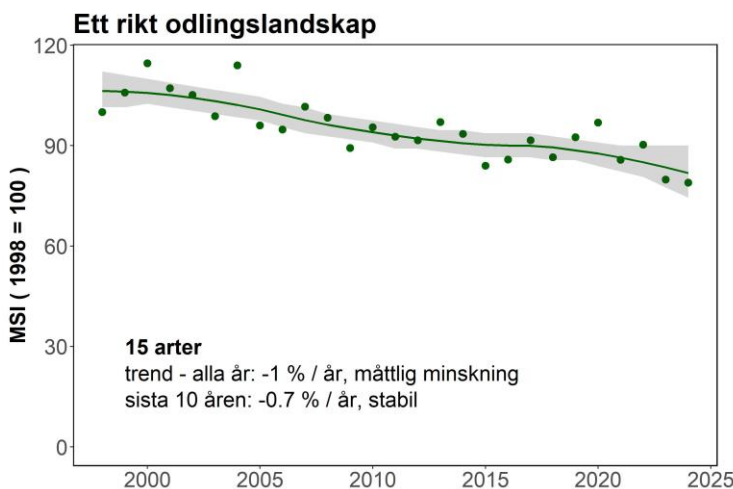

Miljömålet *Ett rikt odlingslandskap*

Det finns två indikatorer för detta miljömål (Fig. 4). De är grundade på det europeiska urvalet för EUs Farmland Bird Index och inkluderar de 15 arter som vi har data för i Sverige. Den första indikatorn grundar sig på data från standarddruttrerna (sedan 1998), den andra på data från sommarpunktruttrerna (sedan 1975). För de 27 åren med standarddruttrerna är trenden långsiktigt minskande, men ingen säker förändring har skett de senaste tio åren. Dock är index för 2023 och 2024 de lägsta hittills, vilket är oroande. I standarddruttrerna perioden 1998–2024 är det fem arter som minskat, fyra arter som ökat och sex arter som inte uppvisar några säkra förändringar.

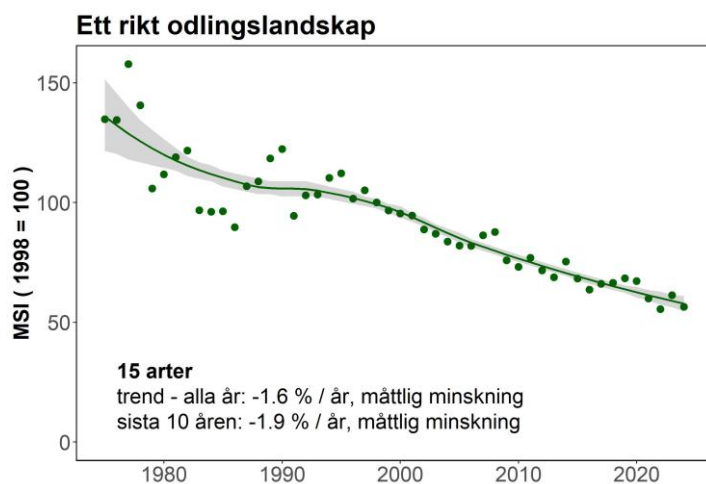
För de 50 åren med sommarpunktruttrerna är både den långsiktiga och den korta trenden säkerställt minskande. Långtidsbilden från punktruttrerna är mer negativ än för standarddruttrerna också på artnivå, med tio minskande arter, en ökande och fyra utan säkra förändringar 1975–2024.

För några av de ingående arterna har långsiktiga minskningar antingen avstannat eller till och med vänts till ökning under senare tid. Detta gäller exempelvis sånglärka och hämpling. Samtidigt har långsiktiga minskningar fortsatt för andra arter, såsom för tofsvipa, stare, gulspurv och ortolansparv. I något fall har en tidigare relativt positiv utveckling vänts ordentligt nedåt i det senaste. Detta gäller då ladusvalan. Sammantaget när det gäller fåglarna i odlingslandskapet finns positiva signaler för enstaka arter, men det övergripande mönstret är fortsatt negativt.

Ett rikt odlingslandskap: tornfalk, tofsvipa, sånglärka, ladusvala, råka, buskskvätta, törnsångare, ängspiplärka, gulärka, törnskata, stare, hämpling, gulspurv, ortolansparv, pilfink (n = 15)

[Baserat på standarddruttrerna]

Ett rikt odlingslandskap: tornfalk, tofsvipa, sånglärka, ladusvala, råka, buskskvätta, törnsångare, ängspiplärka, gulärka, törnskata, stare, hämpling, gulspurv, ortolansparv, pilfink (n = 15)

[Baserat på sommarpunktruttrerna]

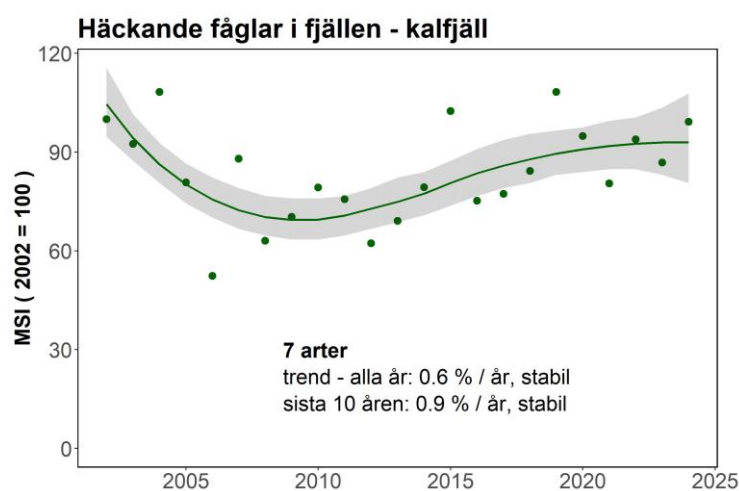
Figur 4. Indikatorerna för det svenska miljömålet *Ett rikt odlingslandskap*, baserat på standarddruttrerna 1998–2024 och sommarpunktruttrerna 1975–2024. För förklaringar, se figur 3.

The official Swedish bird indicator for A rich agricultural landscape. For explanations, see fig. 3.

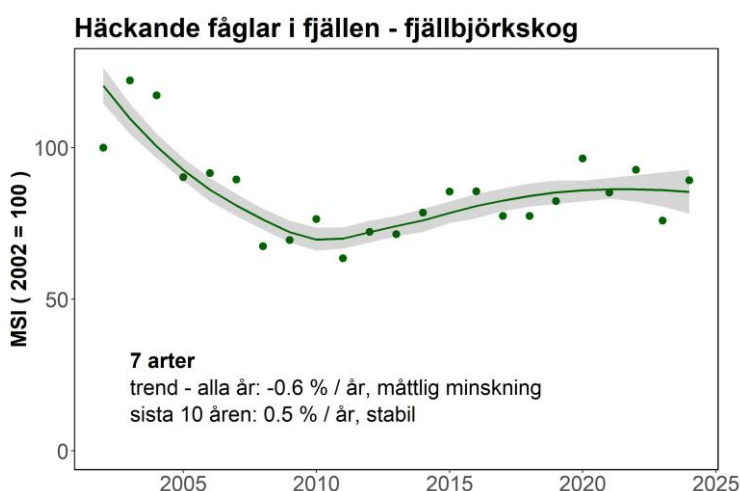
Miljömålet Storslagen fjällmiljö

Även för detta miljömål finns det två indikatorer, där den ena representerar fåglar på kalfjället och den andra fåglar i fjällbjörkskogen (Fig. 5). Båda baseras på sju arter vardera som i fjällen är knutna till dessa miljöer och data kommer från de 142 standardrutter som ligger ovanför Skogsstyrelsens gräns för fjällnära skog, dvs. i det område vi i dagligt tal kallar för "fjällen", och perioden 2002–2024. Här har vi alltså i år bytt från en egen definition av "fjällrutter" (104 rutter) till en mer officiell sådan. Som väntat påverkas indikatorn bara på marginalen av denna förändring.

Båda kurvorna har ungefär samma form, med en minskning de första tio åren, en ökning därefter och därefter en utplaning. För arterna knutna till fjällbjörkskog är trenden över de 23 åren fortsatt säkerställt minskande trots den sentida antydning till ökning. På kalfjället har två arter ökat och en art minskat i antal under perioden 2002–2024. Fyra arter uppvisar ingen säker förändring. I fjällbjörkskogen återfinns fyra minskande och ingen ökande art, samt tre arter utan säkra förändringar under samma period.

Kalfjäll: fjällripa, ljungpipare, **fjäll-labb**, stenskvätta, **ängspioplärka**, **lappspurv**, snösparv (n = 7)

Fjällbjörkskog: **dalripa**, rödvingetrast, **rödstjärt**, **blåhake**, **löv-sångare**, gråsiska, bergfink (n = 7)

Figur 5. Indikatorerna för det svenska miljömålet *En storslagen fjällmiljö*, baserat på standardrutterna 2002–2024. För förklaringar, se figur 3.

The official Swedish bird indicator for a Magnificent mountain area. For explanations, see fig. 3.

Trender det senaste decenniet

Trenddata och årliga index från våra olika delprogram visas i sektionerna ”Populationstrender hos svenska fåglar” (sid. 39), ”Populationstrender hos svenska däggdjur” (sid. 80) och ”Populations-trender hos svenska groddjur” (sid. 82). De trender som redovisas där inkluderar alla tillgängliga år för samtliga delprogram. Serierna är i en del fall nu så långa att en del av data kan räknas som ”historiska”. Detta är bra nog, men väl så intressant är vad som händer ”just nu”. Därför analyserar vi numera för fåglarna alltid de senaste 10 årens trender separat. Vi visar vardera ett diagram över utvecklingen på standardrutterna, vinterpunktrutterna och sjöfågelinventeringarna i januari (Fig. 6–8). I alla tre fallen bygger informationen på arter som i genomsnitt har sett med minst fem individer per år. Vi ger här bara en kort sammanfattning av den övergripande bilden men berör flera av trenderna även i arttexterna.

Vi har för standardrutterna beräknat 10-årstrender för 187 arter/underarter (underarterna är: sydliga och nordliga gulärlor, lövsångare, gransångare respektive gråsiskor). Vad gäller korsnäbbarna har vi bara inkluderat korsnäbb total (summan av alla mindre, större och obestämda korsnäbbar). Vad gäller statistiskt säkra förändringar är proportionen den samma, 20 %, för ökande respektive minskande trender (Fig. 6). Ser man bara till trendernas riktning, oavsett om de är statistiskt säkerställda eller inte, är det en svag övervikt för minskande arter, 52 % mot 48 %. I genomsnitt har de 187 arterna/underarterna minskat med 0,19 % per år.

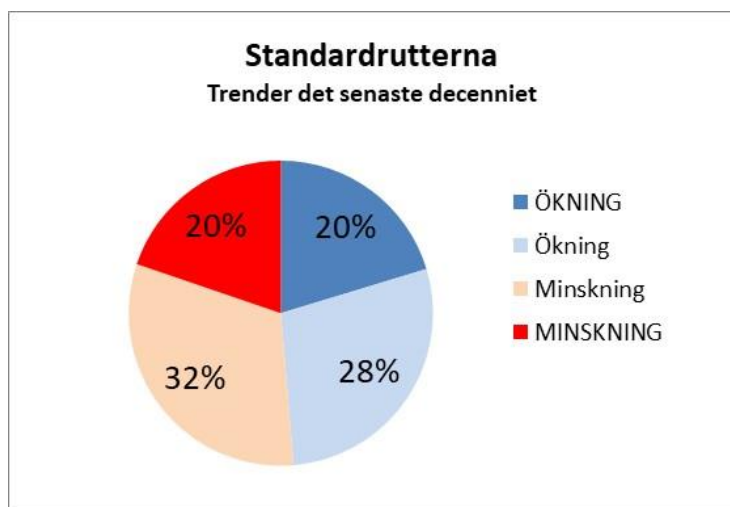
Totalt 28 arter/underarter har trender med den största statistiska säkerheten ($p < 0,001$, ***). De arter som minskat mest av dessa är lavskrika, gråtrut, tofsvipa, grönfink, järnsparv, stare, tornseglare, björktrast, ladusvala och rödhake, från -7,6 % per år hos lavskrika till -2,4 % per år hos rödhake. Vi har tidigare påpekat att lavskriketrenden ska tolkas försiktigt då den påverkas av gnagartillgången. För en kort period som tio år blir den därmed väldigt känslig för om topp- eller bottenår förekommit i början eller slutet av perioden. Nu är det dock så många år med låga index att detta spelar mindre roll. Det är i stället så att trenden för lavskrika är negativ även bortsett från den påverkan som gnagartopparna har. De tio arter/underarter som ökat mest är sydlig gransångare, videsparv,

Tofsvipan är en av arterna som minskat mest i Sverige de senaste tio åren.

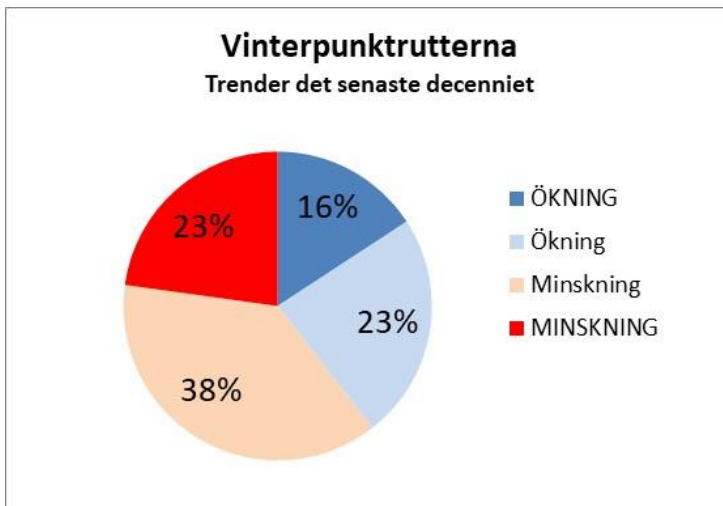
Minskningen har dock pågått betydligt längre än så.

The Lapwing is one of the species in Sweden that decreased most the last ten years, although the decrease has been going on for longer than that.

Figur 6. Fördelningen av trender hos 187 svenska fågelarter/underarter under perioden 2015–2024, baserat på standardrutterna. De mörka färgerna (blå och röd) visar statistiskt säkerställda trender (ökningar respektive minskningar) och de ljusare färgerna visar de icke säkerställda trenderna. De sistnämnda är både sådana där populationerna har varit ”stabila” (ingen förändring har skett) eller där utvecklingen statistiskt sett är ”osäker”.

The proportion of population trend classes among 187 Swedish breeding bird species/subspecies in 2015–2024, based on the Fixed Routes. The dark colours (blue and red) indicate statistically significant trends (increases and decreases, respectively). The pale colours represent non-significant trends. The latter can be referred to as showing “stable” or “uncertain” populations.

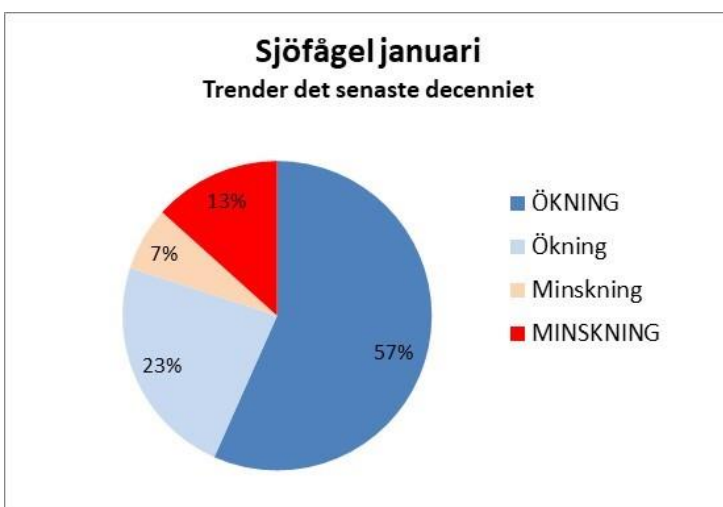
Figur 7. Fördelningen av trender hos 114 svenska fågelarter under vintrarna 2014/2015–2023/2024, baserat på vinterpunktrutterna. De mörka färgerna (blå och röd) visar statistiskt säkerställda trender och de ljusare färgerna visar de icke säkerställda trenderna. De sistnämnda kan även betecknas ”stabila” eller ”osäkra”.

The proportion of population trend classes among 114 Swedish wintering bird species in 2014/2015–2023/2024, based on the winter point count routes. The dark colours (blue and red) indicate statistically significant trends (increases and decreases, respectively). The pale colours represent non-significant trends. The latter can be referred to as showing “stable” or “uncertain” populations.

trädlärka, nordlig gransångare, steglits, svartmes, ärtsångare, större hackspett, domherre och svartvit flugsnappare. De har ökat med från 12,9% per år hos sydlig gransångare till 4,4 % per år för svartvit flugsnappare.

För vinterpunktrutterna har vi beräknat 10-årstrender för 114 arter (Fig. 7). Även här använder vi för korsnäbbarnas del enbart ”korsnäbb total”. Jämfört med fjolårets analys svängde det tydligt över till fler minskande än ökande trender. I genomsnitt har de 114 arterna minskat med 0,08 % per år. Bland de endast 8 arter där trenden har den största statistiska säkerheten ($p < 0,001$, ***) är fyra minskande och fyra ökande. De som minskat i korttidsperspektivet är gråsiska, grönfink, blåmes och talgoxe, som minskat med mellan 9,5 % (gråsiska) och 2,3 % (talgoxe) per år. De fyra arter som ökat de senaste tio åren är sädgås, bläsand, knölsvan och större hackspett. De har ökat med från 23,4 % per år hos sädgås till 3,2 % per år för större hackspett.

För sjöfågelräkningarna i januari (som startade 1966) har vi beräknat 10-årstrender för 30 arter (Fig. 8). Arter med positiva trender dominerar, varav majoriteten är statistiskt säkerställda ökning. Bland de tolv arter där trenden har den största statistiska säkerheten ($p < 0,001$, ***) är tio ökande och två minskande. De tio ökande arterna är toppskarv, snatterand, kricka, smådopping, bläsand, bergand, sothöna, sjöorre, storskrake och knölsvan. De har ökat med från 66,7 % per år hos toppskarv till 2,2 % per år för knölsvan. De fyra minskande arterna är skäggdopping (-6,7 % per år ***), ejder (-4,9 % per år, ***), svärta (-2,7 %, **) och vigg (-2,5 % per år, **).

Figur 8. Fördelningen av trender hos 30 i Sverige övervintrande sjöfågelarter i januari 2015–2024 (Sjöfågelräkningarna, januari). De mörka färgerna (blå och röd) visar statistiskt säkerställda trender och de ljusare färgerna visar de icke säkerställda trenderna. De sistnämnda kan även betecknas ”stabila” eller ”osäkra”.

The proportion of population trend classes among 30 waterbird species wintering Sweden in January 2015–2024 (International Waterbird Counts, January). The dark colours (blue and red) indicate statistically significant trends (increases and decreases, respectively). The pale colours represent non-significant trends. The latter can be referred to as showing “stable” or “uncertain” trends.

BioCollect

Sedan sommaren 2021 använder vi inom Svensk Fågeltaxering verktyget BioCollect. Detta verktyg gör det möjligt för Svensk Fågeltaxerings inventerare att direkt via Internet rapportera in sina observationer, boka och skapa rutter, samt se vad man rapporterat in tidigare. Samtidigt får vi på projektledningssidan ett system med utökade möjligheter att hantera de många olika delarna av Svensk Fågeltaxerings verksamhet. I skrivande stund använder 435 av Svensk Fågeltaxerings inventerare systemet.

Alla Svensk Fågeltaxerings inventerare är välkomna att ansluta sig till BioCollect. Skicka ett mail till oss på fageltaxering@biol.lu.se så skickar vi instruktioner om hur du gör för att börja använda BioCollect. Även om vi hoppas att de flesta börjar använda BioCollect vill vi göra helt klart att det kommer gå utmärkt även framöver att rapportera via Excel-fil eller t.o.m. på pappersprotokoll (vilket några få trojänare fortfarande gör). Svensk Fågeltaxerings hemsida <https://www.fageltaxering.lu.se/> finns kvar parallellt med BioCollect.

Datavårdskap

Sedan 2019 är Lunds universitet utnämnt av Naturvårdsverket till att vara en av tre datavårdar för svenska systematiskt insamlade biodiversitetsdata ("naturdata"). Lunds universitet är ansvariga för data om fåglar och fjärilar insamlade inom regional och nationell miljöövervakning. Datavårdskapet leds av Annelie Jönsson och sker i tätt samarbete med oss på Svensk Fågeltaxering. Det betyder att sedan en tid tillbaka finns en hel del av Svensk Fågeltaxerings inventeringsdata fritt nedladdningsbara från datavårdskapets hemsida <https://www.naturdatavardskap.lu.se/>. På sikt är det meningen att alla SFTs data ska finnas fritt tillgängliga via det aktuella datavårdskapet. Data för en del skyddade arter exponeras dock inte och det framgår inte heller vem observatören av en viss inventering är. Samma data finns också exponerade på två andra hemsidor: dels genom den svenska forsknings-infrastrukturen SBDI (Swedish Biodiversity Data Infrastructure, <https://biodiversitydata.se/>), och dels genom den världsomspännande dataportalen GBIF (Global Biodiversity Information Facility). Länkar dit finns på datavårdskapets hemsida.

Datavårdskap Naturdata: Fåglar och fjärilar

Biologiska institutionen | Lunds universitet

Lyssna

Sök på denna webbplats

Sök

Start Datamängder Tillgång till data Leverera data Om oss

Fågel- och fjärilsdata

Vi tar emot, lagrar och tillgängliggör miljöövervakningsdata.

Samarbete med landets länsstyrelser och föreningar

De allra flesta länsstyrelserna i landet är med och använder standardrutterna för regional övervakning. Länen får på detta sätt ett jämförbart och väletablerat system för den egna övervakningen, samtidigt som det stärker projektet på nationell nivå. Vi är mycket glada för detta samarbete samtidigt som vi också oroas av att allt färre län har möjlighet att ge ekonomiskt stöd till standardruttsinventering. Detta innebär rimligen att det blir färre rutter inventerade runt om i landet, något vi redan kan se under de senaste åren. Länsstyrelserna i Uppsala och Värmlands län gav ekonomiskt stöd även till natrutterna under 2024.

Kustfågelövervakningen sker i nära samarbete med länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Gävleborgs, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands och Västra Götalands län, med UOF – Upplands Fågelskådare samt med forskningsprojektet Baltic Seabird Project.

I flera fall har vi ett nära samarbete med de regionala ornitologiska föreningarna kring bemanningen av standard- och natrutter. På samma sätt är flera regionala ornitologiska föreningar direkt inblandade i den nationella kustfågelövervakningen. Sjöfågelrutterna under häckningstid drivs tillsammans med BirdLife Sverige och regionalföreningarna.

Länsstyrelserna

Nästan alla av Sveriges länsstyrelser deltar i delprogrammet med standardrutter och många länsstyrelser är dessutom involverade i delprogrammen med sommarpunktrutter, natrutter och kustfågelövervakning.

Most Swedish County Administrative Boards cooperate with the Swedish Bird Survey within the system of Fixed routes, and many are involved also in the other survey programmes.

Hemsidor

På Svensk Fågeltaxerings hemsida <https://www.fageltaxering.lu.se/> presenterar vi de olika delprojektens trender och du kan där hitta de enskilda årens index i sifferform, samt nedladdningsbara pdf-filer med uppdaterade resultat för några av delprogrammen. Projektets historia och metodik finns också utförligt beskrivet, samt de publicerade artiklar som kommer ut från projektet. Där finns också blanketter och mallar för rapportering, för de som ännu inte anammat BioCollect. På våren och försommaren kan man också, parallellt med informationen på BioCollect, se det aktuella bokningsläget för våra natrutter och standardrutter. Dessutom rapporterar vi där emellanåt nyheter från Svensk Fågeltaxering och annan fågelövervakning.

Vårt internetverktyg BioCollect når man på <https://biocollect.biodiversitydata.se/>. För att kunna använda dessa sidor måste man dock ha en inloggning. Kontakta oss för att få information.

Artkommentarer

Här följer kommentarer till ett urval arter och grupper av arter, både för fåglar och för däggdjur. Vi tittar också lite närmare på hur det gått i olika delar av Sverige och i länderna runt omkring oss. Med ”norra” och ”södra” Sverige menas i texterna nedan norr respektive söder om latitud 60°N. När vi för några arter skriver om Norrland, Svealand och Götaland handlar det om en indelning baserad på länsgränser där Norrland består av Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Gävleborgs län. Svealand består av Dalarnas, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Uppsala, Stockholms och Södermanlands län. Götaland utgörs av samtliga län söder om ovanstående. I den uppdelning vi gör i samband med miljömålsuppföljningen räknas dock Dalarna till Södra Norrland då det huvudsakligen ligger norr om den biologiska Norrlandsgränsen.

Trender från Finland (fram till 2024) har vi fått från Aleksii Lehtikainen. Norska trender från 2007–2024 finns på: <https://hekkefuglovervakingen.nina.no/hekkefugl/>. Trender från Danmarks punktrutter (1976–2023) finns på: <https://www.dof.dk/fakta-om-fugle/punktaellingsprogrammet>. Trender för stora delar av Europa finns på <https://pecbms.info/trends-and-indicators/species-trends/>. Sträcksisfror från Falsterbo för perioden 1973–2024 finns också med som jämförelsematerial. Detsamma gäller LUVRE-projektets inventeringar i Vindelfjällen från 1960-talet och framåt <https://www.luvre.lu.se/>.

Fåglar

Storlom och smålom. Standardrutterna visar storskaligt inte på några som helst förändringar av antalet storlommar under häckningstid i landet under 2000-talet. Detta gäller både för hela landet och för en nordlig och sydlig del enligt ovan. Samtidigt visar alla tre korttidstrenderna från natt- och sjöfågelrutten samt kustrutor på negativa mönster. De två förstnämnda, där allra flest storlommar inräknas, visar till och med på säkra minskningar. Här ligger det nära till hands att tro att den vikande häckningsframgång som konstaterats inom Projekt Lom har lett till minskande antal i just de delar av landet som täcks av nämnda delprogram, samtidigt som storlommarna uppenbarligen klarar sig väl i andra delar av landet. Den tidigare säkra minskningen av smålom på standardrutterna i landets södra delar under 2000-talet har genom tre goda år på slutet suddats ut. Nu finns ingen säker förändring söder om 60° N. Den säkra ökningen av smålom norr om samma gräns kvarstår även om de senaste åren där bjudit på något lägre antal. Precis som för storlommen uppvisar de tre delprogrammen med kortare trender på negativa mönster för smålommen även om statistisk säkerhet i regel saknas. Ingen av lomarterna inräknas i några högre antal på de finska motsvarigheterna till standardrutterna, men i båda fallen antyds inga större förändringar av beståndsstorleken under 2000-talet. Smålommen har en positiv populationsutveckling i Norge 2008–2024. Någon storlomstrend finns inte att tillgå från Norge. Båda lomarterna är av stort intresse att följa framöver då Sverige hyser en stor andel av de europeiska bestånden utanför Ryssland och då de som toppkonsumenter är lämpliga indikatorarter för vattenmiljöernas allmänna status. Oroväckande tendenser finns enligt data från Projekt Lom när det gäller häckningsframgången, något som för långlivade arter som lommar kan ta ganska lång tid innan de avspeglas i de faktiska populationsstorlekarna. Det är väldigt angeläget att den gedigna övervakning av lommarnas häckningsframgång som bedrivits inom Projekt Lom kan fortsätta även framöver, men då krävs engagemang från yngre förmågor och från exempelvis Birdlifes regionalföreningar.

Skäggdopping. Vi har stigande index i de flesta av våra delprogram, både under häcknings- och vintertid, men i det stora hela ganska stabila antal under de allra senaste åren. I alla fall enligt sjöfågelrutterna som också inbringar det största dataunderlaget under häckningstid. Notera också att både sommarpunktrutterna och septemberräkningarna av sjöfåglar ända sedan 1970-talet visar på varierande antal över tid, men utan säker riktning totalt sett. I Danmark har arten minskat sedan 1980-talet, men ingen säker förändring kan ses de senaste tio åren.

Gråhakedopping. Vad håller på att hända med Sveriges gråhakedoppingar? Vårt största dataunderlag, det från sjöfågelrutterna visar på en statistiskt säker ganska ordentlig minskning 2015–2024. Även standard- och sommarpunktrutternas mönster är tydligt negativa under samma period. Samtidigt går höst- och vintersiffror åt andra hållet i långtidsperspektivet. Den danska trenden under häckningstid är också tydligt negativ under de senaste tio åren, men antalen förefaller ha varit ganska stabila sett över en längre period. Det lilla finska datasetet vi har tillgång till visar inte på några förändringar där under 2000-talet.

Svarthakedopping. Här har vi trender som pekar åt olika håll för olika perioder och olika delar av året. Om vi börjar med det sentida så visar det stora underlaget från sjöfågelrutterna på att det nutida beståndet är stabilt. I ett längre perspektiv är dataseten betydligt mer beskedliga men visar på en minskning sedan 1975 enligt sommarpunktrutterna och på en ökning sedan 1998 enligt standardrutterna. Att antalet övervintrare har ökat är dock tydligt, en ökning som skett helt och hållet under 2000-talet och som med största sannolikhet har sin grund i en dominans av milda vintrar numera.

Smådopping. Alla trendkurvor har en positiv riktning och i fallet med långtidskurvorna från vinter och höst handlar det om statistiskt säkra ökning under det senaste halvsekle. Den enda kurvan från häckningstid, den från sjöfågelrutterna, visar på ett svagt positivt mönster men utan säker förändring. Liksom för flertalet andra sjöfåglar handlar det i smådoppingens fall om en respons på generellt milda vintrar som leder till högre överlevnad och därmed växande bestånd. I Danmark syns inga säkra förändringar av antalet smådoppingar sedan 1980-talet, vare sig på sommaren eller på vintern.

Storskarv och toppskarv. Båda skarvarterna fortsätter att öka, både under häcknings- och vintertid, även om det senaste årets inventeringar inte bjöd på några nya toppnoteringar. Av sju beräknade skarvtrender, fem för storskarv och två för toppskarv, är alla säkerställt ökande förutom den för storskarv från sjöfågelrutterna under häckningstid 2015–2024.

Gråhäger. Trender som tyder på ökning i nästan samtliga delprogram och i standardrutterna blev det en ny högsta notering. Uppgången efter kallvintrarna 2010 och 2011 är tydlig i flertalet dataunderlag, men gråhägern har också ökat långsiktigt, sannolikt gynnad av övervägande milda vintrar. I Danmark har det häckande beståndet varit stabilt sedan 1990-talet, medan antalet övervintrare varierat i takt med vintrarnas hårdhet. Låga antal under kalla vintrar och tvärtom.

Ägretthäger. Återigen en ny rekordnotering i sjöfågelrutterna 2024, denna gång baserad på totalt 146 inräknade individer, nästan tre gånger så många som året före. Arten ses numera i snart sagt alla våra delprogram och i sydligaste Sverige kommer den med året runt. Arten häckar idag bevisligen i sex olika län och populationen bedöms vara i storleksordningen 150–200 par.

Rördrom. Fortsatt förhållandevis höga antal inräknades på standard-, sommarpunkt- och natruttrutter 2024. Precis som för gråhägern är återhämtningen efter kallvintrarna 2010 och 2011 rejäl. Enligt natruttrutterna, det delprogram där klart flest rördrommar inräknas, handlar det om att vi idag har tre gånger fler rördrommar än för 15 år sedan. Någon motsvarande uppgång syns inte i sjöfågelräkningarna som är det delprogram där näst flest rördrommar hörs. Man kan fundera på varför. Har aktivitetsmönstren förändrats så att rördrommarna numera är tystare i maj månad och därför avspeglas inte ökningen där?

Smådoppingen ökar sedan länge i antal i våra höst- och vinterinventeringar. Under häckningstid har vi goda data först från 2015. Där är trenden svagt positiv. *The Little Grebe has increased in our autumn and winter counts over 50 years now. Good data from the breeding season are only available since 2015. That trend is also positive, but not significantly so.*

Änder. Änderna är intressanta då deras samlade utveckling kan säga oss något om utvecklingen av biologisk mångfald och om miljösituationen i vatten av olika typer. Vad sker exempelvis i spåren av ökade insatser med våtmarksrestaurering? Hur påverkar förändrade förhållanden i närsaltbelastning, bottendöd och näringsvävar i marin miljö? Beroende på vilken årstid vi analyserar finns också andra intressanta aspekter av förändringar i ändernas antal. Både sådant som kopplar till temperatur, nederbörd, istäcke och klimatförändring och sådant som mer hänger ihop med exempelvis jakttryck. Vi har i tidigare rapporter ibland summerat läget för änderna på gruppnivå och vi gör samma sak här. Samtidigt vill vi locka ännu fler till att medverka inom sjöfågelräkningarna under olika delar av året. Det gäller egentligen samtliga tre inventeringsomgångar (häckningstid, höst och vinter), men allra mest räkningarna på senvåren/försommaren (främst i maj) samt de i september. Ta chansen och var med och övervaka våra blöta miljöer! Att besöka dessa och titta på vattenfåglar är något som alla vi fågelintresserade ändå gör, så varför inte kombinera detta med en inventeringsinsats? Det enda som egentligen skiljer sig från det du ändå gör för nöjes skull är att du räknar alla individer av aktuella arter och skickar in resultaten! Du är varmt välkommen att vara med! Vi ska också säga att det hade varit väldigt intressant att kunna göra jämförelser med våra grannländer, inte minst när det gäller utvecklingen under häckningstid. I skrivande stund saknar vi dock sådana jämförelsematerial, då fågelövervakningen i grannländerna inte bedrivs på samma samlade sätt eller med årliga rapporter som hos oss. Vi får försöka leta fram de underlag som finns och återkomma till sådana jämförelser.

Simänder. Dataunderlagens storlek varierar men genomgående kan vi generalisera läget med att antalen under häckningstid har minskat, men att antalet höstrastare och övervintrare har ökat. Undantag finns givetvis, det mest utstående sådana är snatteranden där samtliga trender som vi kan beräkna visar på säkra ökning. En gnagande undran är i vilken mån som ändrade tidsmönster under flyttning och kanske även häckning kan ha bidragit till de mönster vi ser? I en varmare värld med tidigare vårar och kanske också häckningssäsonger, kan det vara så att vi därmed inte riktigt får fram jämförbara uppgifter sett över lite längre tid? Bläsanden kan användas som ett exempel där både sommarpunktrutter och standardrutter visar på minskningar på längre sikt under vår och häckningstid, medan de mer sentida sjöfågelrutterna visar på stabila antal. Vi bortser här från kustrutornas ökning då det underlaget baseras på ett mindre antal individer. Flertalet simänder har ökat rejält under både höstrastning och vinter. En ökning som pågått under lång tid men som varit allra mest markant under 2000-talet. Vinterökningarna kan tillskrivas de generellt mildare vintrarna, medan de ökande antalen av höstrastare måste ha i alla fall delvis andra, och i stort tämligen okända, förklaringar. Vi kan konstatera att det trots allt måste vara så att Sverige erbjuder goda förhållanden för höstrastande simänder.

Dykänder. Bland dykänderna är mönstren något mer spretiga, men så är gruppen också något mer heterogen än simänderna. Vi konstaterar att vi fortsatt saknar god täckning av berganden under häckningstid. De bergänder som inräknas på sjöfågelrutterna är främst sena flyttare på väg mot nordliga häckningsområden högst sannolikt utanför Sveriges gränser. Den sentida utvecklingen för vigg och brunand är negativ under häckningstid. Brunanden är kanske snart utgången som svensk häckfågel, men inräknas ändå i förhållandevis goda antal på sjöfågelrutterna. Knipans trender under häckningstid spretar men om något har det gått bra för arten i det allra senaste. Alfågelns trender under häckningstid är negativa. Tre av dem statistiskt säkra. Detta till skillnad från lokala trender i Vindelfjällen där alfågeln tvärtom ökat i antal under ganska lång tid. Finns det en effekt av förändrade tidsmönster eller är utvecklingen helt enkelt olika i skilda delar av häckningsområdet i fjällkedjan? För de ”tunga dykänderna” är mönstren blandade. Ejderns minskning förefaller fortsätta, det kushäckande beståndet av svärta uppvisar en liten ökning i det allra senaste. Detta då efter tidigare minskningar. För sjöorren är mönstren under häckningstid negativa på 2000-talet. Så sammantaget har vi lite av samma bild för dykänderna som för simänderna. Utvecklingen under häckningstid är för majoriteten av arterna negativ enligt de resultat vi har. Samtidigt har samtliga arter utom alfågel ökat i antal som övervintrare i svenska vatten. Återigen ett resultat av övervägande milda vintrar och att övervintringsområdena förskjuts norrut. Minskningen av antalet

övervintrande alfåglar är en del av en kraftig minskning av det stora i Ryssland häckande och i Östersjön övervintrande beståndet. En minskning som bedöms ha flera bakomliggande förklaringar. Försämrade födotillgång och kvalitet i Östersjön, omfattande dödlighet i fiskeredskap och oljeutsläpp samt försämrade häckningsframgång är sådant som nämnts i dessa sammanhang. Antalet höstrastare har ökat för många dykänder, dock inte alls på samma sätt som för simänderna. Här sticker dock brunanden ut med en kraftig ökning av antalet höstrastare under 2000-talet. En ökning som paradoxalt nog sammanfaller med att arten är på väg att försvinna som häckande fågel i landet.

Inom kustfågelövervakningen räknades ejderungar i 12 län (189 rutor) under 2024 och totalt inräknades 955 ungar, vilket motsvarar 5,1 ungar per ruta (Fig. 9). Årsmedelvärdet för perioden 2017–2024 ligger på 6,0, så 2024 års notering är något låg. Antalet ungar per ruta varierar stort mellan länen. Skillnaden mellan länen kan troligen delvis förklaras av att det skiljer mellan länen hur stor andel av ådorna som fått ut sina ungar vid tidpunkten för inventeringen. Detta till trots, så förefaller det rimligt att anta att produktionen av ungar per ruta är högre i Blekinge, Skåne och Västra Götalands län än i flertalet av ostkustlänen.

Skrakar. Det finns anledning att skilja ut skrakarna från de andra simänderna då de huvudsakligen är fiskätande. Det går allmänt sett bra för våra skrakar. Antalet småskrakar uppvisar inga stora förändringar under häckningstid men tendenserna är positiva. För storskraken har samtliga trender en positiv riktning och några av dem är statistiskt säkerställda. Salskraken är den and där vi har allra sämst koll på det häckande beståndet och inget av våra delprogram genererar data som gör att vi kan följa utvecklingen. Här skulle de behövas fler sjöfågelrutter i häckningsområdet i norra Sverige! Vintertrenderna för samtliga skrakar visar på positiva mönster, för två av de tre arterna (stor- och salskrake) på säkra ökning. Att det generellt går bra för skrakarna är säkerligen kopplat till god tillgång på småfisk samt till ökad vinteröverlevnad i en värld med allmänt mildare vintrar hos oss.

Gravand. En liten uppgång i sjöfågelrutterna 2024 innebär att den statistiskt säkra minskningen försvann där, men det förändrar inte den samlade bilden. Gravanden minskar i antal och detta gäller oavsett om vi tittar på vad som hänt på lång eller kort sikt. Långtidstrenderna från sommarpunktutrutterna och septemberräkningarna visar på drygt en halvering av beståndet sedan 1970-talet. Standardrutterna på en nedgång på 42% sedan slutet av 1990-talet. Utvecklingen i Danmark är ännu mer negativ än den i Sverige. Där har arten i princip minskat kontinuerligt sedan 1970-talet. Nästan lite märkligt syns ingen sådan minskning av det övervintrande beståndet i nordvästra Europa.

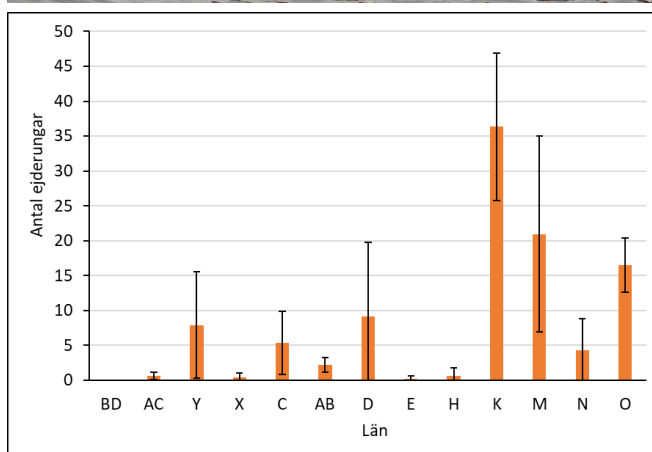

Fig. 9. Medelantalet inräknade ejderungar per år och inventerad ruta fördelat på län för perioden 2017 till 2024. Felstaplarna avser standardavvikelse för de årliga medelvärdena inom länet.

Countywise distribution of the annual mean number of eider ducklings per sampling square based on data from 2017 to 2024. Error bars show the standard deviation.

Gäss. Några resultat från de särskilda gåsräkningarna kommer inte med i denna rapport men vi kommer att försöka inkludera dem mer regelbundet framöver, så att en fullständig bild kan ges av landets fågelövervakning. Baserat på resultaten från de andra delprogrammen ges följande bild. Antalet grågäss fortsätter att öka och toppnoteringar bokfördes i både sommarpunktrutterna och standardrutterna under 2024. Nästan förvånande visar inte det stora sjöfågelruttsmaterialet på någon fortsatt ökning av antalet grågäss de senaste tio åren. Är det fullt på de lokalerna som täcks i det programmet så att den fortsatta ökningen sker främst i andra områden? Antalet övervintrande sädgäss varierar men har ökat långsiktigt, en ökning som är särskilt tydlig under 2000-talet. En gissning är att detta allra mest handlar om omfördelningar av vinterbeståndet där en ökande andel nu övervintrar hos oss jämfört med längre söder och västerut? Mer om denna art nedan. Den sentida utvecklingen för kanadagåsen är negativ. Under 2000-talet har det skett en minskning. Möjligen är kustmiljön ett undantag då antalen där under häckningstid visar på en säker ökning under de senaste tio åren. Den vitkindade gåsen ökar i antal under stora delar av året, men det häckande beståndet har faktiskt minskat och den minskningen antyds fortsätta enligt resultaten från kustrutorna.

Sädgås. Standardrutttrenden för sädgås har i mångt och mycket tickat på nedåt under årens lopp. Givetvis med variation mellan åren men ändå tydligt åt det minskande hållet. Detta mönster bröts kraftigt under 2024, då index tog ett stort hopp upp till det högsta värdet hittills sedan 1998. Bakom detta uppsving står totalt 56 inräknade sädgäss på standardrutterna 2024. Under tidigare år har antalet inräknade individer varierat mellan två och 46 med ett genomsnitt på 13 individer per år 1998–2023. Här bör nämnas att den tidigare toppnoteringen på 46 individer gjordes år 2008 då ovanligt många standardrutter inventerades under en specialsatsning med extra pengar från Naturvårdsverket. I årets skörd av noteringar sticker en flock på 38 individer på en rutt i Tornedalen ut. Dessa var förbiflygande, möjligen på väg till någon ruggningsplats, och inte häckande på plats. Genom 2024 års höga antal försvann den säkerställda minskningen för sädgås i standardruttsmaterialet. Sädgåsen fångas bara upp marginellt bättre i de finska standardrutterna. I Finland finns där en säker ökning 2006–2024. Det sågs även tundrasädgäss (underarten *rossicus*) på en av de allra nordligast belägna standardrutterna i Sverige 2024, men endast under en punkträkning så dessa ingår inte i trendberäkningen. Tundrasädgäss häckar numera i små antal i nordligaste Sverige.

Knölsvan. Denna art får sällan någon större uppmärksamhet i våra årsrapporter eller i andra situationer heller för den delen. Faktum är dock att artens uppträdande i landet har förändrats ganska rejält under det senaste halvsekle. Likt många andra vattenfåglar har det övervintrande beståndet ökat kraftigt beroende på mildare vintrar och mer isfritt vatten, men även antalet höstrastare har ökat ordentligt och flera av dataunderlagen antyder också en ökning under sommartid. Om sistnämnda också innebär en ökning av antalet faktiska häckare är inte helt klarlagt, men troligen är det så. Samtidigt har det också skett en omfördelning där knölsvanen under häckningstid i mångt och mycket har blivit en skärgårdsfågel, medan antalet häckande par i inlandet på många håll har minskat. Tecken på just detta finns att se i resultaten från kustrutorna där det finns en ganska ordentlig ökning av antalet knölsvanar under de senaste tio åren även om just 2024 var ett lite svagare år. Utvecklingen är enligt de finska standardrutterna densamma även på andra sidan Östersjön.

Det har länge gått bra för knölsvanen i Sverige. Samtidigt har arten blivit alltmer en skärgårdsfågel, med minskande antal i inlandet.

The Mute Swan has been doing well in Sweden for a long time. It has also shifted its distribution somewhat, from inland waters to the coastal archipelagos.

Rovfåglar. Denna grupp av fåglar täcks mindre bra i SFTs olika delprogram även om detta självklart varierar ordentligt mellan olika arter. Det tål dock att påpekas att de standardiserade räkningarna och det i standardrutterna helt systematiska upplägget ändå utgör en oerhörd styrka även om antalet inräknade individer för vissa arter kan vara lågt. I det följande nämns några ord om det mer talrika arterna.

Ormvråken är en av våra talrikaste rovfåglar. Anmärkningsvärt lite har hänt med antalet ormvråkar under det senaste halvseket. Vinterpunktrutterna visar på en svag ökning sedan 1970-talet, men både sommarpunktrutter och standardrutter visar på ett helt stabilt bestånd. Falsterbos sträckssiffror visar också på förhållandevis stabila antal under det senaste halvseket, dock med svaga siffror under de senaste fem åren. Det sistnämnda förklaras i mångt och mycket av vädret under huvudperioden av sträcket, då de nordliga och ostligavindar som dominerat dessa år gör att sträcket inte koncentreras lika väl till Falsterbo. Antalen som passerar blir därför betydligt lägre än under säsonger med mycket sydvästvind. I Danmark ökade antalet ormvråkar både under häckningstid och på vintern fram till tidigt 2000-tal. Därefter har en minskning skett. Ingen trend går att beräkna baserat på det norska standardruttmaterialet. Få ormvråkar bokförs på de finska standardrutterna, men inga tecken på förändring finns där 2006–2024.

Fjällvråk. Antalet övervintrare har minskat långsiktigt men under standardruttsperioden finns ingen säker förändring under häckningstid. År 2024 var ett klenst år för fjällvråken och många andra gnagarätande arter i norra Sverige. Antalet utsträckande fjällvråkar har minskat markant i Falsterbo sedan 1970- och 1980-talen. En viss återhämtning sågs i samband med det mycket goda gnagaråren kring 2010, men därefter har det gått snabbt utför igen och 2024 var ett riktigt dåligt år. Antalet övervintrande fjällvråkar i Danmark har minskat kraftigt sedan 1980-talet och dagens antal motsvarar blott en fjärdedel av de som förekom för 40 år sedan. De norska standardrutterna visar på en minskning sedan 2007. Fjällvråken bokförs mycket fåtaligt på de finska standardrutterna, men utvecklingen där påminner starkt om den svenska på 2000-talet. Fjällvråkarna har möjligen alltså klarat sig bättre i Sverige och Finland än i Norge i korttidsperspektivet.

Sparvhöken är förhållandevis fåtalig i alla våra delprogram och därför finns en ganska stor variation mellan åren. Vi ser en tydlig långtidsminskning vintertid men till synes ett stabilt bestånd under häckningstid. Vintersiffrorna antyder en total minskning på ca 60% sedan mitten av 1970-talet. Som vi skrivit om förut motsvaras detta av en ungefär lika stor ökning av antalet utsträckande sparvhökar i Falsterbo under samma tid. Tolkningen här är att det successivt har varit en ökande andel av det häckande beståndet som är flyttande, möjligen som ett resultat av minskande småfågelbestånd i stora delar av landet under vintern. Falsterbosiffrorna visar nu en tendens till att vara vikande under de allra sista åren, men från en väldigt hög nivå. Om detta är tillfälligt eller om det är nya förändringar i flyttningssvanor eller populationsstorlek på gång återstår att se. I Danmark har både antalet övervintrare och häckande fåglar minskat. Vinterbeståndet precis som i Sverige sedan mitten av 1970-talet. Beståndet under häckningstid främst under 2000-talet, före det var antalen i Danmark stabila under flera årtionden. Utvecklingen i Norge och Finland saknar vi goda uppgifter om.

Duvhök. Alla tre trender som vi kan presentera har en negativ riktning. Långtidstrenderna från vinter- och sommarpunktrutter visar på statistiskt säkra minskningar. Underlagen är utan tvekan svaga men de tyder på en total minskning i storleksordningen 60–80% under det senaste halvseket, dvs. att vi mycket väl kan ha tappat 6–8 av 10 duvhökar under denna period. Standardrutterna visar ett tydligt negativt mönster men utan statistisk säkerhet för det senaste kvartsseket. Bakom detta resultat finns dock en säkerställd minskning i norra Sverige samtidigt som ingen säker förändring finns i söder. Detta då för perioden 2002–2024. Trendriktningen i söder är inte negativ för denna period. Duvhöken är nästan på väg att försvinna ur sträckmaterialet i Falsterbo. De senaste åren ett fåtal individer bokförts per år. I Danmark är antalen minskande sedan mitten av 1980-talet, även om vintertrenden inte är lika negativ som den från häckningstiden. Ingen trend går att beräkna baserat på de norska standardrutterna. Den finska standardrutts-trenden är mycket negativ sedan 2006, med en statistiskt säker minskning de senaste tio åren.

Röd glada. Ökningen fortsätter och standardrutterna visar under 2024 sitt högsta index hittills. Punktrutterna gav inga nya toppnoteringar men ändå väldigt höga antal sett i ett längre perspektiv. I Falsterbo förefaller ökningen ha avstannat, men det kan dels bero på väderförhållandena under de förväntade sträcktopparna (se ormvråk ovan), dels på att allt fler röda glador stannar i Sverige på vintern. Ett tecken på att sistnämnda kan vara en stor del av förklaringen är att vinterantalen ökar betydligt kraftigare än vad sommarantalen gör i våra räkningar. Det danska beståndet växer ännu snabbare än det svenska, men är fortfarande mycket mindre i storlek.

Brun kärrhök. Det är ett väldigt samstämmigt mönster i SFTs inventeringar, räkningarna i Falsterbo samt i de danska punktrutterna. Den bruna kärrhöken ökade generellt i antal under de avslutande årtiondena på 1900-talet. Inventeringarna under häckningstid, både i Sverige och Danmark visar på fortsatt ökning en bit in på 2000-talet, medan ökningen i Falsterbo avstannade kring millennieskiftet. Sommarpunktrutterna viker nedåt något under senare tid, men något sådant syns inte i de andra delprogrammen. Det överlägset största dataunderlaget får vi i sjöfågelrutterna som visar på ett stabilt bestånd de senaste tio åren. De vikande siffrorna i sommarpunktrutterna hänger troligen ihop med lokala förändringar på de relativt få lokaler där bruna kärrhökar inräknas i det delprogrammet, samtidigt som brunhökarna klarar sig bra i det stora hela. De farhågor som framförts om negativ påverkan från ökande vildsvinsbestånd på de vasshäckande kärrhökarna verkar så här långt inte ha besannats.

Fiskgjuse. Denna art fortsätter att förbrylla oss en del. Eller kanske ändå inte? Vi har tidigare försökt reda ut hur de olika mönstren kan gå ihop. De sentida delprogrammen sjöfågelrutterna, med klart störst dataunderlag, och kustrutorna visar båda på mycket negativa mönster de senaste tio åren. I förstnämnda fall handlar det om en statistiskt säker minskning. Detta går också ihop med lokala inventeringar från flera sjö-, älv- och kustområden i södra Sverige. Samtidigt visar långtidsprogrammen inte på någon större förändring under 2000-talet, men en långsiktig ökning sedan 1970-talet. Sommarpunktrutternas resultat visar dock på låga antal 2024 som är ett av de sämre åren sedan 1975. Sommarpunktrutternas resultat stämmer också väl med utvecklingen i Falsterbo under samma tid. Möjligen viker även siffrorna i Falsterbo något i det allra sista, men det finns ingen klar korttidsbild därifrån. Vår förklaring till de funna mönstren är att fiskgjusen minskar i direkt anslutning till vatten i södra Sverige. Möjligen beroende på konkurrens med ökande havsörnsbestånd men i alla fall på vissa håll också beroende på störningar från ökande rörligt friluftsliv och båttrafik. Samtidigt måste det gå bra för gjusarna i andra miljöer, sannolikt i norra Sverige och/eller i miljöer längre från vatten. Det finns en del kvar att reda ut när det gäller fiskgjusen.

Ripor och skogshöns. Generellt var 2024 ett klenkt år för fjäll- och skogshöns, helt enligt förväntningarna. Det har nu gått ett antal år sedan toppen precis före decennieskiftet och det är därmed snart dags för kurvorna att vända uppåt igen. Precis som tidigare är utvecklingen för skogshönsen mer negativ i södra Sverige än i norr, där huvuddelen av de nationella populationerna finns. Statistiskt säkra minskningar finns för järpe och orre söder om 60 grader N. Ingen säker förändring finns för tjädern i söder och trots ett negativt mönster de senaste tio åren blev index för 2024 något högre än för året före.

Järpen hade likt de flesta av våra hönsfåglar ett svagt år 2024. Detta var väntat då vi är nere i en svacka i skogshönsens välkända populationssvängningar. Framöver bör det gå uppåt.

The Hazel Grouse had a poor year in 2024, just like most other Swedish grouse species. This was expected given their well-known cyclic population pattern. We are expecting the indices to increase again the coming years.

Natt- och sumphöns. Rapphönsans långtidsminskning är kraftig, men samtidigt fortsätter återhämtningen efter de kalla vintrarna kring 2010 med en tydlig ökning i nattrutterna sedan 2011. Detta även om antalen varit marginellt lägre de två senaste åren efter toppåret 2022. Något liknande mönster finns inte alls i Danmark där minskningen bara fortsätter. Vilken roll spelar utsättning av fåglar som fötts upp av människor och vilka skillnader finns mellan Sverige och Danmark när det gäller detta? Vaktel hade ett ganska bra år 2024, ett av de bättre sedan starten av nattrutterna 2010. Sett över hela perioden 2010–2024 finns en säker ökning av antalet vaktlar på nattrutterna även om antalen varierar starkt mellan åren. Utvecklingen i Danmark påminner grovt sett om den i Sverige när det gäller bättre och sämre år, men då trenden där startade toppåret 2011 finns där i stället en statistiskt säker minskning 2011–2023. Den danska trenden bygger dock på blott en sjättedel så många hörda vaktlar per år som den svenska nattruttstrenden. Vattenrallstrenden enligt nattrutterna följer ungefär samma mönster som den för rapphönan. En återhämtning sedan kallvintrarna 2010–2011. Samma sak ses i de danska sommarpunktrutterna. Den småfläckiga sumphönan hade ett svagt år 2024, ett av de allra sämsta sedan starten av nattrutterna 2010. Variationen mellan år är stor, men det finns ingen riktad trend under perioden 2010–2024. Det blev ett lite bättre år för kornknarren 2024 jämfört med bottenåret 2023. Det förändrar dock inte bilden av en allmän minskning av antalet kornknarrar i Sverige de senaste 15 åren.

Enkelbeckasin. Borde vi fokusera mer på enkelbeckasinen? Den är en av våra talrikaste häckande vadare och finns i princip i hela landet och därtill i en mängd olika miljöer. Den verkar ha det svårt för tillfället. Under 2000-talet pekar alla kurvor nedåt. Arten minskade ordentligt i sommarpunktrutterna 1975–1995, men därefter föreföll antalen vara stabila under en period. Standardrutterna visade till och med på en ökning under en tid. På standardrutterna 2002–2024 finns en säker minskning i södra Sverige och vikande siffror även i norr även om det inte är en säker minskning där. Alla tre korttidsprogrammen visar på säkra minskningar 2010/2015–2024. Enkelbeckasinen har minskat i antal i alla våra nordiska grannländer även om mönstren skiljer sig åt en aning när det gäller exakta detaljer. Orsakerna bakom denna minskning är såvitt vi vet okända.

Morkullan är en av de arter som noterats på allra flest nattrutter, hela 232 av totalt 240 rutter. Detta är inte så konstigt då det handlar om landets talrikaste vadare. Morkullan finns i princip överallt där det finns någon form av skogsdungar. Antalet inräknade morkullor per år på nattrutterna är stort och beståndet har varit väldigt stabilt under åren 2010–2024. Även i Finland och Norge har de nationella bestånden av morkulla varit relativt stabila under 2000-talet.

Storspov. Ingen ljusning kan ses för denna en av jordbrukslandskapets mest karismatiska fåglar. Arten minskar kraftigt i främst södra Sverige där standardrutterna visar på en nedgång på 60% bara under 2000-talet. Och då har arten minskat mer eller mindre kontinuerligt sedan 1970-talet. Även i norr minskar storspoven i antal men där i något långsammare takt. Där finns en säker minskning på knappt 20% under 2000-talet. Intressant nog håller arten ställningarna i Danmark där beståndet varit stabilt under 2000-talet. I både Finland och Norge minskar arten i antal.

Svartsnäppans utveckling är minst sagt oroande. Inga tecken till ljusning av läget syns vare sig i standardrutterna eller i sjöfågelrutterna. I det sistnämnda delprogrammet inräknas främst fåglar på rastplatser på väg till häckningsområdet, men resultaten är desamma. Nedgången enligt standardrutterna är ca 60% under åren 1998–2024. Mönstret är inte alls negativt i Finland enligt de finska standardrutterna. Där finns ingen säker förändring sedan 2006.

Brushane. Det oväntat höga antalet brushanar på standardrutterna 2023 förefaller ha varit en tillfällighet. Antalen återgick 2024 till den för senare år mer normala och låga nivån. På samma sätt som i Finland tycks antalet brushanar ha stabiliserats på en ny lägre nivå under de senaste 10–15 åren efter en lång tids minskning.

Skärfläcka. Vi måste bara nämna att skärfläckan rimligen utgör en av de arter där vi i något av våra delprogram inräknat störst andel av det svenska häckande beståndet. Det handlar då om sjöfågelrutterna där 552 individer inräknats i genomsnitt per år. Det innebär att ungefär 20% av det svenska beståndet täcks in det delprogrammet! Beståndet har varit mycket stabilt de senaste tio åren.

Smalnäbbad simsnäppa. Lite uppåt jämfört med bottennoteringen 2023, men nu finns en statistiskt säker minskning i standardrutterna för perioden 2002–2024. Mönstret är än mer negativt för de senaste tio åren men där utan statistisk säkerhet. Som nämnts tidigare stämmer detta också med resultat från lokala inventeringar i Vindelfjällen där det noterats en nedgång, särskilt under de senaste tio åren. Vi upprepar frågan från förra året då vi undrade om det är problem längs flyttningvägarna som påverkar arten negativt? De smalnäbbade simsnäpporna flyttar mot sydost via oroliga delar av världen i Svarta havsområdet och Arabiska halvön, till övervintringsområden i Arabiska havet.

Fjällabben hade som den i princip enda gnagarberoende arten ett gott häckningsår 2024. I alla fall i delar av fjällkedjan blev året det bästa hittills på 2020-talet. Exakt hur mycket gnagare det var inblandat i dieten ska vara osagt. Den goda häckningsframgången i exempelvis Vindelfjällen sammanföll med till synes låga gnagarantal enligt smågnagarövervakningen. Den gängse beskrivningen är att fjällabbar behöver gnagare inför säsongen för att över huvud taget gå till häckning och lägga ägg. Sedan kan de ändå föda upp i alla fall en unge (de lägger ett–två ägg) på en blandad diet av det de kan hitta. Det blir då i regel en blandning av de gnagare som trots allt finns, fåglar och fågelungar, insekter och även bär. Kanske var det så det gick till 2024? Eller fanns det mycket lokalt mer gnagare än vad vi trodde? I vilket fall blev 2024 ett gott år för fjällabben också på standardrutterna, faktiskt det fjärde bästa sedan starten 1998. Även i Finland blev 2024 ett gott år enligt de finska standardrutterna. Där blev 2024 det tredje bästa året för fjällabb sedan 2006.

Kustlabb. En av de arter som har haft allra stabilast populationsstorlek i landet under de senaste tio åren! Arten har minskat ordentligt i Västerhavet vilket märkts både på den svenska västkusten och än mer i Nordsjön och Nordnorge. Samtidigt är läget uppenbarligen stabilt i Östersjön.

Havstrut. Fem trendkurvor av olika längd visar alla på säkerställda minskningar med högsta statistiska säkerhet. Havstruten är en av de arter som det går allra sämst för i Sverige och så har det varit ett tag. Beståndet var till och med något ökande under senare delen av 1900-talet men under 2000-talet har det gått snabbt utför. Standardrutterna visar på att nästan 2/3 av havstrutarna har försvunnit sedan 1998. Våra senast tillkomna delprogram, kustrutorna och sjöfågelrutterna, visar på en nedgång på 40–50% bara under de senaste tio åren. Utvecklingen i Danmark är den samma, även där har det vänt ordentligt nedåt under 2000-talet. Orsakerna bakom den sentida nedgången är inte belagda i detalj men det ligger nära till hands att tänka sig att det finns kopplingar till förändringar i havets ekosystem i stort. Påverkan från storskaligt industrifiske och därpå följande förändringar i fisksamhällets sammansättning, havets allmänna miljöstatus och kanske även sjukdomar kan tänkas vara faktorer som är inblandade. Kanske ska vi inte vara så oroliga för havstrutens framtid som så, men däremot finns tyvärr all anledning till oro när det gäller de marina ekosystemen.

Östersjötrut. Ett litet glädjeämne på tal om ovanstående får det ändå sägas vara att Östersjötrutarna (silltrutar av underarten *fuscus*) har ökat i antal de senaste tio åren. Underarten minskade kraftigt i antal under de avslutande årtiondena på 1900-talet och det vore mycket trevligt om det nu kan ske en viss återhämtning. Samtidigt finns signaler om dålig häckningsframgång vilket på sikt åter kan vända trenden nedåt. För långlivade fåglar syns ibland inte resultaten av dålig häckningsframgång förrän långt senare.

Svarttärna. Likt skärfläckan ovan är detta en art där en påfallande hög andel av det svenska häckande beståndet kommer med i sjöfågelrutterna. Det har inräknats 120 svarttärnor per år i genomsnitt i detta delprogram. Med en bedömd total populationsstorlek på 260 par innebär det att 23% av det svenska beståndet täcks av sjöfågelrutterna! Resultaten visar på en säker minskning de senaste tio åren. En del av denna minskning kan tillskrivas att det kom med lite större rastande flockar i Skåne under ett fåtal av de allra första åren, men faktum är att om vi utesluter de flockarna så blir det ändå en säker minskning, om än inte lika kraftig, av antalet svarttärnor 2015–2024. Överlägset flest svarttärnor inräknas på de västmanländska häckningslokalerna. Med ökad täckning av lokaler i Uppland inom sjöfågelrutterna skulle vi få en smält formidabel övervakning av svarttärnan i Sverige.

Hökugglan hade ett riktigt bottenår i Sverige 2024.
The Hawk owl had a really poor year in Sweden 2024.

Hökuggla och jorduggla. Förekomsten av dessa två nordligt häckande ugglor brukar vara starkt korrelerad och sin tur hänga ihop med gnagarförekomsten i norra Sverige. Detta mönster bröts 2024, då hökugglan hade ett uselt år medan jordugglan uppträdde i hyfsade antal. Vi har ingen förklaring till avsaknaden av koppling mellan de två arternas förekomst detta år, men det pekar på att saker och ting sällan är så enkla som man tror. Sant och visst är att det var ont om gnagare på många håll. Därmed inte så förvånande med de låga antalen av hökuggla. Mer förvånande att det trots detta ändå förekom en del jordugglor.

Sparvuggla. I förra årets rapport hade det råkat bli fel trendfigur för sparvuggla från nattrutterna. I år har vi med den rätta figuren. Mönstret de senaste 15 åren är ganska tydligt negativt men utan någon statistisk säkerhet. Det finns all anledning att hålla ögonen på den fortsatta utvecklingen för sparvugglan. Det finns tecken på att den börjar falla in i bilden av att "det går dåligt för små ugglor, men bättre för stora ugglor". Samtidigt visar vinterpunktrutterna på en säker ökning det senaste halvseket vilket ger en del att fundera på. Notera dock att antalet bokförda sparvugglor per år är förhållandevis lågt (8).

Kattuggla och Slaguggla är de två ugglearter som uppvisar de mest stabila bestånden under de senaste 15 åren. Detta är intressant då kattugglan är på spridning norrut och vi borde förvänta oss en ökning. För slagugglans del pratas det i stället om en minskning, särskilt bland de som följer upp antalet häckningar i holkar. I nattruttsresultaten syns dock inga sådana tecken. Av intresse då är att lokala inventeringar i delar av landet som görs med revirkartering (både manuellt lyssnande och med inspelningsboxar) och lyssning efter uthoppade ungvullar i kombination med kontroll av holkar visar att en minskande andel av slagugglorna i de inventerade områdena väljer att häcka i holkar. I stället väljer majoriteten olika former av naturliga boplatser. Inom ett välstuderat område i Norduppland genomfördes exempelvis 80% av de lyckade häckningarna 2024 inte i holkar, trots att områdets alla slagugglerevir är försedda med holkar. Gör vi jämförelsen i stället med revirhållande par, som kanske kan motsvara antalet påbörjade häckningar, så genomfördes 14% av häckningarna i holk. Frågan är då varför slagugglorna i alla fall i vissa områden undviker holkar? Kan holkarna vara en ekologisk fälla med förhöjda risker för exempelvis predation på ägg och ungar eller rentav även av på honan? En tanke är att exempelvis mård snabbt lär sig vilka holkar som finns inom det egna reviret, medan den kan ha svårare för att hålla koll på naturliga håligheter. I alla fall i områden där det är ganska gott om sådana. År 2024 var ett bra häckningsår för både kattuggla och slaguggla, för den senare i alla fall i östra Svealand. Antalet hörda slagugglekullar på nattrutterna är alltid lågt och någon trend är inte meningsfull att beräkna. För kattugglorna noterades ett av de bästa åren hittills när det gäller antalet kullar.

Lappuggla. Det finns av olika skäl en hel del att invända mot namnet på denna art, och under senare tid har artens nuvarande utbredning blivit ytterligare ett argument. Huvuddelen av Sveriges lappugglor finns idag i södra Sverige, i Svealand och Götaland. År 2024 blev ett nytt toppår för arten i natrutterna vilket sammanfaller med god förekomst och god häckningsframgång i delar av Svealand och Götaland.

Hornuggla. Förvisso ett något bättre år än bottenåret före, men det förändrar inte den samlade bilden. Det går väldigt dåligt för hornugglan i Sverige och vi vet inte riktigt varför.

Pärluggla. Inga positiva signaler alls för pärlugglan som genom den kraftiga minskningen under ganska lång tid nu inte längre är landets mest talrika uggla. I våra senaste bedömningar är både sparvugglan och kattugglan idag talrikare än pärlugglan. År 2024 blev det näst sämsta året hittills på natrutterna 2010–2024. Endast katastrofåret 2012 uppvisar ett sämre resultat. Pärlugglan har till synes allt emot sig och någon återhämtning är svår att se inom en nära framtid. Livsmiljön har försämrats kraftigt genom det storskaliga hyggeskogsbruket. Klimatförändringen med mildare vintrar försvårar födosökmöjligheterna när sorkstammarna aldrig får växa till sig i det ständiga smältandet och frysandet. Lägg därtill att arten har det svårt i konkurrensen med större ugglor som det går bättre för. Det är inte lätt att hitta några hoppfulla tecken för pärlugglans framtid.

Sånglärka. Det är fortsatt uppåt i standardrutterna för sånglärkan, en art som länge varit en symbol för hur dåligt det går för fåglarna i jordbrukslandskapet. Index är nu nästan tillbaka på 1998 års nivå. En remarkabel och oväntad återhämtning för en art det gått dåligt för så länge. Uppgången har varat i tio år nu, men mönstret är inte helt lika över Sverige. Bäst har det denna period gått i Västra Götalands län, samt Svealand och Norrland, medan återhämtningen varit mindre tydlig i resten av Götaland. Samma generellt starka återhämtning har skett i Norge och Finland, men i Danmark fortsätter minskningen. Vi saknar mer detaljerad kunskap om varför utvecklingen ser ut som den gör. Är det faktorer hos oss under häckningstid eller under flyttning och övervintring som förbättrats? Oaktat sånglärkans återhämtning går det fortsatta dåligt i stort för jordbruksfåglarna i vår miljömålindikator.

Svalor. Back- och hussvala har minskat konstant i Sverige sedan mitten på 1970-talet. Ladusvalan höll ställningarna länge, men även den har de senaste dryga 10 åren minskat markant i antal. Alla arterna har minskat kraftigt i Finland och Danmark, men det har inte gått lika dåligt i Norge. För back- och hussvala ligger troligen en stor del av problemet i svårigheter att hitta lämpliga boplatser (grustag respektive hus där inte bona sopas ner). För i alla fall hus- och ladusvala kan också brist på insekter runt boplatserna (gårdar) ha betydelse. Men självklart kan problemen också ligga utanför Sverige, där svalorna trots allt spenderar majoriteten av årets månader.

Sommargylling. Det är endast på sommarpunktrutternas data som det går att beräkna en trend för gyllingen och dessutom enbart baserad på fem fåglar i snitt per år. Trenden är likväl tydligt och signifikant negativ sedan 1975. Minskningen samma period är lika kraftig i Finland. En art som så tydligt föredrar varmare klimat borde kunna klara sig bra i ett allt varmare Sverige, men våra siffror pekar alltså inte åt det hållet. För Europa i sin helhet finns ingen förändring över tid sedan 1980-talets början.

Korp. Arten ökade kraftigt under 1900-talets slut, men sedan millenniumskiftet har kurvan planat ut. Kanske är Sverige nu ”fullt”? Korpen är den mest spridda arten i Sverige, i alla fall enligt standardrutterna. Sedan starten 1996 har den påträffats på 712 av de 716 rutterna, närmast följd av lövsångaren som setts på 708 rutter.

Korpen är den fågel som setts på flest av Sveriges standardrutter, hela 712 av 716. Är detta Sveriges mest spridda fågelart?

The Raven may be the species with the widest distribution in Sweden. It has been observed on 712 out of 716 Fixed Routes.

Svartmes. Denna granskogsmes har kanske lite oväntat börjat öka i antal de senaste fem–tio åren. Allra bäst har det gått i Götaland. Speglar detta möjligen den granplanteringsvåg som länge sköljt över denna landsända och där granarna nu är stora nog att attrahera och gynna svartmesen?

Tofsmes. Detta är en av de skogsfågelarter där våra olika delprogram ger helt olika signaler. Det går nedåt på punktrutterna men tydligt uppåt på standardrutterna. I detta fall beror i alla fall en del av diskrepansen på att punktrutterna främst görs i södra halvan av landet och standardrutterna täcker hela landet. På standardrutterna har nämligen inga tydliga förändringar skett i Götaland och västra Sveland sedan 2002. Däremot har arten ökat signifikant norr därom och längst i norr, i Jämtland, Västerbotten, Norrbotten och Lappland, har arten ökat med hela 8,9 % perioden 2002–2024.

Entita. Det går fortsatt dåligt för entitan i Sverige, med en minskning de senaste decennierna på runt 1 % per år. Mönstret är dock olika inom det sydsvenska utbredningsområdet. Arten har ökat signifikant i antal i Skåne, Halland och Blekinge, men samtidigt minskat kraftigt i östra Götaland. Tyngdpunkten på artens utbredning har därmed tydligt förskjutits väster och söderut. Vad som ligger bakom dessa förändringar är oklart för oss.

Talltita. Den långsiktiga trenden är negativ för talltitan, även om en stabilisering på låga antal kan skönjas för den senaste tioårsperioden. I Finland har trenden varit katastrofalt dålig sedan millennieskiftet, om än med en viss återhämtning de senaste två åren. En mycket detaljerad analys av talltitans förekomst och livshistoria i Finland, i förhållande till habitatförändringar, konkurrenser och bopredatorer, har nyligen publicerats (Lehikoinen m.fl. 2024, Forest Ecology and Management). De fann att talltitan främst förekom i äldre skog och drog slutsatsen att talltitans minskning mest beror på minskad vinteröverlevnad hos adulta fåglar. Den beror i sin tur på en ökad förlust av gammal skog. Antalet talgoxar och större hackspettar (potentiell konkurrent respektive predator) verkade däremot inte påverka antalet talltitor.

Trädkrypare. Efter en lång period av minskning verkar det nu gå ganska bra för trädkryparen. De senaste 15 åren ungefär har antalen fördubblats på standardrutterna. Bäst har det gått i Svealand och Götaland och ju längre söderut desto bättre. Det mönstret fortsätter dock inte in i Danmark, där arten minskat tydligt samma period. I Europa i stort har arten då varit tämligen stabil.

Dubbeltrasten fortsätter att öka som häckfågel i Sverige och ökningen är tämligen likartad över hela Sverige. Även om dubbeltrasten fortfarande är fåtalig på vinterpunktrutterna går det även där att skönja en tydlig ökning sedan 1975. Detta är i linje med andra kort- och medeldistansflyttare som blivit allt vanligare i takt med att vi fått varmare vintrar.

Ringtrasten fortsätter också att öka i antal och på standardrutterna var index det högsta hittills. Vad detta beror på vet vi inte, men eftersom månaderna maj-juni inte blivit direkt varmare i häckningsområdet och vi inte kan se någon dramatisk förändring i habitat eller habitatval där, står orsaken till förändringen troligen att finna i vinterkvarteren. I Norge finns dock ingen tydlig trend för perioden 2006–2024.

Rödstjärten är en spännande art där mycket händer just nu. Arten avviker något från andra arter genom att ha ökat mer på sommarpunktrutterna än på standardrutterna de senaste tio åren.

Det går fortsatt dåligt för entitan i Sverige, utom i de allra sydligaste delarna av landet, där denna entita höll till.
The trend is still negative for the Marsh Tit, except for southernmost Sweden, where this bird lived.

Detta beror i huvudsak på två olika processer. För det första har rödstjärten ökat närmast explosionsartat i sydvästra Götaland, vilket rimligen återspeglas i de positiva punktruttsiffrorna. Samtidigt har rödstjärten minskat signifikant i antal i Norrland, vilket drar ner trenden på standardrutterna. Ökningen i sydväst, som liknar den sydliga gransångarens invandring, har vi belyst tidigare, men någon förklaring till denna har vi ännu inte. I Danmark har rödstjärten också ökat mycket kraftigt.

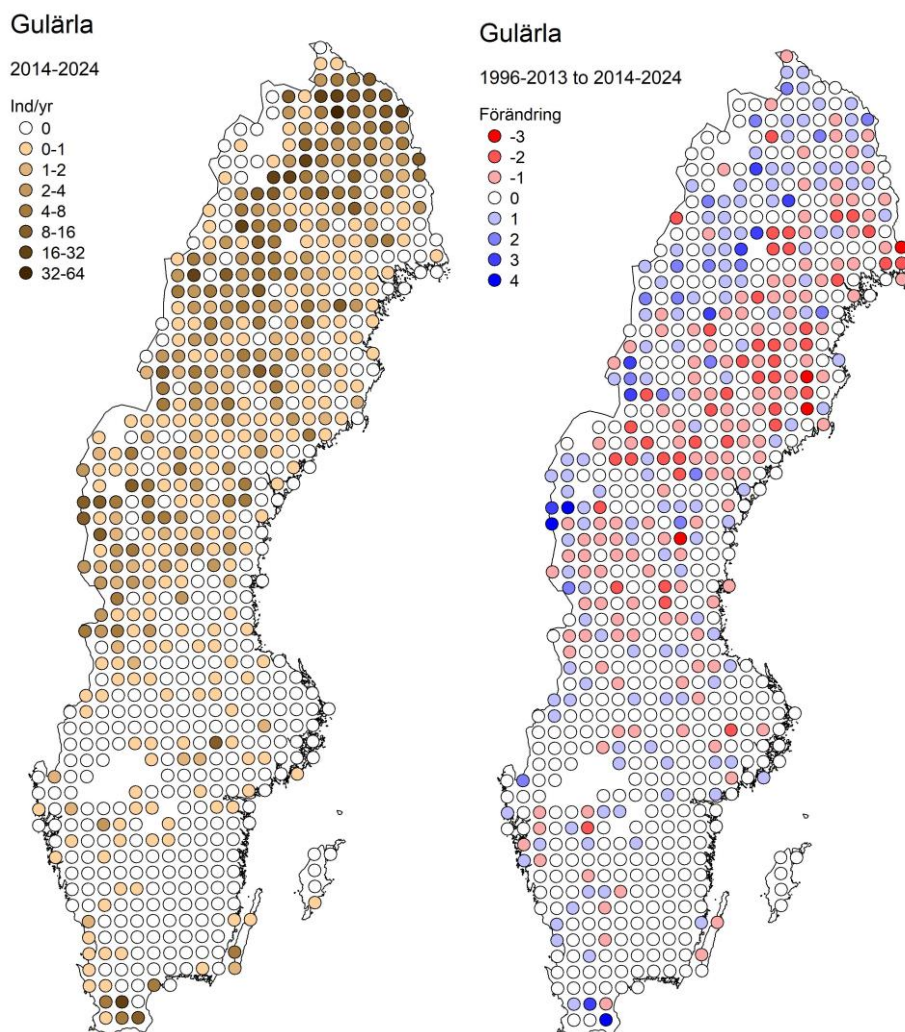
Rödhake. I förra årsrapporten diskuterade vi de låga fångstsiffrorna vid fågelstationerna, ett fenomen som fortsatte under 2024. Det var därför med spänning vi tittade på de nya trenderna för arten i våra delprogram. På punkt- och standardrutterna vände index uppåt, men något nedåt på natrutterna. För de senaste tio åren är trenden fortfarande signifikant negativ på standardrutterna, men samtidigt signifikant positiv för perioden 1998–2024 och stabil på natrutterna 2010–2024. Vi ser därför ingen omedelbar anledning till oro för rödhakens framtid, men det är naturligtvis viktigt att hålla koll på denna talrika, välkända och populära art. På vintern är situationen en annan, med en signifikant ökning om 3,4 % per år sedan 1975, vilket motsvarar ungefär en femdubbling av antalet övervintrande rödhakar i Sverige. Denna ökning beror rimligen på de allt mildare vintrarna och har mycket lite att göra med det faktiska antalet häckande par i Sverige.

Lövsångaren är en annan art som minskat i svenska ringmärkningsciffror de senaste åren och därför fått mycket medial uppmärksamhet. Vi diskuterade därför våra lövsångardata tämligen utförligt i förra årets rapport. Till skillnad från rödhaken, där 2024 års index indikerade att arten fortfarande klarar sig bra, så sjönk den sydliga lövsångarens index rejält mellan 2023 och 2024. För den nordliga underarten fanns i alla fall ingen indikation på återhämtning. Vad kan då förklara dessa sentida minskningar? Artens nordliga utbredning i Europa visar att den är anpassad till ett svalare klimat och därför rimligen känslig för den pågående klimatuppvärmningen. Den är också på tillbakagång över stora delar av Europa. Klimatet under häckningstid är dock inte allt. Kanske speglar variationen i lövsångarantalen i alla fall delvis variationen förekomsten av kalhyggen med uppväxande björksly, en favoritbiotop för lövsångaren? Alternativt styrs antalen av faktorer under flyttning och övervintring, vilket vi har dålig koll på. Lövsångaren förtjänar i vilket fall fortsatt uppmärksamhet. I Finland (i huvudsak *acredula*) och i Danmark (i huvudsak *trochilus*) har lövsångaren minskat med 20 respektive 33 % sedan 2010.

Gransångarens näst intill exponentiella tillväxt, både i norr och i söder, visar inga tecken på att avta. Det är verkligen anmärkningsvärt att de två underarterna, vars utbredningsområden under häckningstid fortfarande inte verkar överlappa i någon större utsträckning, har en så likartad populationsutveckling. Ringmärkningsåterfynd indikerar dessutom att våra nordliga gransångare har en östligare flyttningsrutt än de sydliga, även om skillnaden inte är lika tydlig som för våra underarter av lövsångare. De två underarterna av gransångare har alltså inte så mycket gemensamt rent geografiskt, men likväl en likartad populationsutveckling.

Grönsångaren har haft en tydligt negativ populationsutveckling de senaste 20 åren. Allra sämst har det gått i Norrland och Svealand. I Götaland har grönsångaren klarat sig bättre och i Skåne och Halland har arten till och med ökat i antal! Någon förklaring till detta mönster har vi inte. Även i Danmark och Finland går det mycket dåligt för arten.

Gulärta. Den sydliga gulärlans framgångsvåg i sydvästligaste Sverige har till synes kommit av sig de senaste åren. För de senaste tio åren finns inte längre någon signifikant ökning. Samma mönster går att skönja i Danmark. För den nordliga underarten är förändringen i antal mycket intressant (Fig. 10). I det område i norr från vilket vi har punktruttsdata, alltså nedanför fjällen och främst nära kusten (Fig. 1), har arten minskat konstant sedan 1975. Fortsätter minskningen kommer vi snart inte kunna beräkna någon trend för detta område på punktrutterna. Samtidigt har antalen nordliga gulärter varit stabila på standardrutterna. Hur går det ihop? Jo, även på standardrutterna är minskningen påtaglig just nedanför fjällen. Däremot har det gått mycket bra i fjälltrakterna och allra bäst längst i norr. Vi gissar att främst nedläggning av jordbruk i Norrlands inland, med tillhörande igenväxning eller skogsplantering, kraftigt missgynnat gulärta. Varför det gått bra i fjällen och de allra nordligaste delarna av Norrland har vi ingen förklaring till.

Figur 10. Det genomsnittliga antalet gulärlor sedda per standardrutt under 2014–2024 (t.v.), samt förändringen sedan perioden 1996–2013 (t.h.). Röda färger indikerar minskningar och blå färger ökning. Ju mörkare färg desto kraftigare förändring.
The average number of Yellow Wagtails seen per Fixed route in 2014–2024 (left) and the change in this number since 1996–2013 (right). Red means decline, blue is increase. The darker the colour the stronger the change.

Törnskatan minskade länge på sommarpunktrutterna men sedan 2010 pekar kurvan tydligt uppåt igen. För samma period finns det en tendens till ökning också på standardrutterna. För perioden 2002–2024 skiljer sig dock trenderna på standardrutterna tydligt över landet. Det går tydligt sämst från Dalarna och norrut. Törnskatan är vad vi brukar kalla en ”varm” art, det vill säga att den häckar även långt ner på den europeiska kontinenten men saknas längst i norr hos oss. Att det går sämst där indikerar att klimatuppvärmningen inte är den viktigaste faktorn för törnskatans populationsutveckling. Då borde det gått bäst längst i norr.

Grönfink. Det verkar som att vi får fortsätta vänta på att grönfinken skall bli kvitt sin parasitsjukdom ”gulknopp”. Index sjönk åter något, såväl på standardrutterna som på punktrutterna.

Videsparv. Även om index sjönk kraftigt från året före kvarstår mönstret av en rejäl återhämtning för videsparven de senaste tio åren, något vi belyste i förra årets rapport. Även i Finland sjönk index kraftigt och den nästan perfekta överensstämmelsen i kurvans form mellan de två länderna kvarstår alltså.

Däggdjur

För de större däggdjuren presenterar vi trender från natrutterna (från 2010) och standardrutterna (från 2011). För flertalet däggdjur som vi kan beräkna en trend för fortsatte de mönster vi har kunnat se ett tag nu. Igelkotten är ett av våra mest populära och kända däggdjur, både för att den lever nära oss människor och för att den är lite speciell och kul att titta på. Trenden är negativ men utan statistisk säkerhet och 2024 var ett ganska svagt år för arten på natrutterna. WWF startade under 2024 ett femårsprojekt kallat *Igelkottsveckan*. Under en vecka i augusti uppmanades allmänheten att rapportera in sina iakttagelser av igelkottar. Det hela fick ett enormt genomslag resulterade i närmare 50 000 rapporter. Med ett planerat upplägg och noggranna analyser skulle upprepning av detta initiativ kunna ge mer information om hur det går för Sveriges igelkottar.

Bäver är ingen art som bokförs i några högre antal på SFTs rutter men båda trenderna har en positiv riktning och natrutterna visar på en säker ökning. Det går bra för Sveriges bävvar.

Ökande antal ses också generellt för fälthare, vildsvin, rådjur, dovhjort och kronhjort. Tecknen på att vildsvinens ökning skulle ha avstannat kom på skam 2024 med nya rekordnoteringar både på natt- och standardrutterna. För alla fem nämnda ökande arter finns huvuddelen av de svenska bestånden inom de delar som täcks väl av natrutterna och därmed är det inte så konstigt att båda delprogrammen visar ungefär samma resultat.

De talrika predatorerna rödräv och grävling uppvisar stabila, eller svagt ökande, antal de senaste 15 åren. De enda däggdjuren av de vi kan beräkna en trend för som har en säkerställd minskning i något delprogram är ekorren och älgen vars antal i standardrutterna har minskat 2011–2024. Ekorrens minskning ska vi nog inte ta så hårt på då det snarare ser ut som om trendkruvan bör tolkas som att beståndet har varit stabilt över perioden. Det är i princip ett lågt index 2019 som drar ner kurvan till en svag minskning och det kan vara ren slump som ligger bakom utfallet. Älgens minskning är mer tydlig. Negativa mönster finns även för skogsharen (i standardrutterna) och vildkaninen (i natrutterna). Den samlade bilden är att det går bra för de flesta av landets större däggdjur just nu.

Groddjur

Vi kan beräkna korttidstrender (2019–2024) för fem groddjur. Av dessa uppvisar tre negativa mönster och två positiva sådana. Den vanliga paddan har enligt noteringarna på natrutterna minskat i antal under perioden. Tecknen på minskning finns även för lövgroda och åkergroda. Åt andra hållet men utan statistisk säkerhet pekar det för ätlig groda och vanlig groda. Hur mycket av de funna mönstren som kommer att stå sig får vi se. Tolkningen i nuläget är att korttidstrenderna påverkas ganska rejält av om särskilt april månad har varit varm eller kall. De senaste åren har april varit förhållandevis kall vilket rimligen förklarar de negativa mönster vi ser för vissa arter. Den betydligt varmare april 2020 avspeglas i höga index från de året för arter som vanlig padda, åkergroda och vanlig groda. Det blir spännande att följa grodarternas populationsutveckling framöver.

Publikationer 2024

Här listas uppsatser och rapporter som helt eller delvis bygger på data från Svensk Fågeltaxering. En fullständig publikationslista för de senaste åren finns på vår hemsida. De flesta av dem går där att ladda ner som PDF, annars går de att beställa från oss.

Gaget, E., Ovaskainen, O., Bradter, U., Haas, F., Jonas, L., Johnston, A., Langendoen, T., Lehikoinen, A. S., Pärt, T., Pavón-Jordán, D., Sandercock, B. K., Soutan, A. & Brommer, J. E. 2024. Changes in waterbird occurrence and abundance at their northern range boundaries in response to climate warming: importance of site area and protection status. – *Animal Conservation*, published online Nov 2024.

Green, M. 2024. Häckande fåglar i Örebro län 1998–2020, trender för arter samt miljöindikatorer baserade på standardrutter inom Svensk fågeltaxering. – Länsstyrelsen i Örebro län. Publikation 2024:13. 80 pp.

- Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2024. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2023. – Rapport, Biologiska institutionen, Lunds Universitet. 80 pp.
- Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2024. Svensk Fågeltaxering. – Vår Fågelvärld, suppl. 64, pp.10–25.
- Grünwald, J., Aunins, A., Brambilla, M., Escandell, V., Eskildsen, D. P., Chodkiewicz, T., Fontaine, B., Jiguet, F., Kålås, J. A., Kamp, J., Klvanov, A., Kuczynski, L., Lehikoinen, A., Lindström, Å., Nellist, R., Øien, I. J., Silarova, E., Strebel, N., Vikstrøm, T., Voríšek, P. & Reif, J. 2024. Ecological traits predict population trends of urban birds in Europe. – *Ecol. Indic.* 160:111926.
- Wirdheim, A. & Green, M. 2024. Sveriges fåglar 2023. – BirdLife Sverige – Sveriges Ornitologiska Förening, Halmstad.

TACK

Svensk Fågeltaxering står och faller med sina fantastiska fågelräknare. Vårt största tack går därför till dem och de listas alla nedan. Utan våra inventerares insatser hade Sverige inte haft denna solida information om hur det går för våra fåglar. Vårt grundläggande uppdrag är att för så många arter som möjligt beskriva antalsförändringar i tid och rum. Men våra data används även i arbetet med den svenska rödlistan, flera svenska miljömålsindikatorer, EUs tre fågelindikatorer och rapporteringen till EUs Fågeldirektiv. Dessutom är våra data mycket efterfrågade av forskare inom och utom Sveriges gränser, där de används för att belysa storskaliga effekter av klimat och markanvändning på fåglarna. Samtidigt hoppas och tror vi att våra inventerare under tiden de bidragit till allt detta också har haft fina och lärorika stunder i naturen.

Svensk Fågeltaxering finansieras huvudsakligen genom Naturvårdsverkets miljöövervakning, tema Landskap. Vi är tacksamma för det stöd och förtroende vi fått av David Schönberg-Alm och Susann Östergård, våra handläggare på Naturvårdsverket.

Länsstyrelsernas och de regionala ornitologiska föreningarnas stöd och medverkan i flera av inventeringssystemen är också viktiga och mycket uppskattade. Ett stort tack till följande personer på länsstyrelserna och inom regionalföreningarna som under 2024 fungerat som koordinatörer och kontaktpersoner: Susanne Backe, Tomas Bergström, Karin Antonsson Brink, Elin Boberg, Ulf Edberg, Louise Ellman-Kareld, Lars Gezelius, Marielle Gustafsson, Peder Hedberg Fält, Per Hedenbo, Nicklas Jansson, Tomas I. Johansson, Cecilia Käll, Ulrik Lötberg, Dan Mangsbo, Marianne Pasanen Mortensen, Lars-Erik Nilsson, Frans Olofsson, Baltasar Pinheiro, Johanna Ragnarsson, Helena Rygne, Lars Sjögren, Linda Sundregård, Mats Thuresson, Marcus Törnberg, Karin Valtinat, Tommy Vennman och Tomas Viktor.

Johan Bäckman, Mathieu Blanchet, Paul Caplat och Martin Stjernman har varit outhärliga för utvecklandet av analysverktyg för de mycket stora datamängder som projektet har. Per Andell har svarat för snabb och noggrann inmatning och kontrolläsning av data och Annelie Jönsson har i sin funktion som datavärd bidragit påtagligt till att vår databas hålls i gott skick.

Avslutningsvis ännu ett stort tack till landets alla inventerare utan vars storartade insatser denna fågelövervakning vore omöjlig. Följande 734 personer inventerade och rapporterade någon gång från oktober 2023 till september 2024 (vi ber om ursäkt ifall någon glömts):

Åke Abrahamsson, Pelle Adenäs, Anders Adolfsson, Claes-Göran Ahlgren, Mats Alderus, Bengt Allberg, Fredrik Alriksson, Per Andell, Björn Ander, Ingemar Ander, Arne Andersson, Arne Andersson, Bengt Andersson, Bengt Andersson, Björn-Åke Andersson, Carl-Axel Andersson, Erik Andersson, Fredrik Andersson, Göran Andersson, Hannes Andersson, Hans Andersson, Jan Andersson, Jan Andersson, Jonas Andersson, Lars Andersson, Lars-Åke Andersson, Lennart Andersson, Mats Andersson, Niklas Andersson, Nils Åke Andersson, Nils-Åke Andersson, Rebecka Andersson, Barbro Andreasson, Annika Annemark, Debora Arlt, Felix Aronsson, Håkan Aronsson, Monica Aronsson, Niklas Aronsson, Tommy Aronsson, Anders Arrhenius, Kim Arrio, Jan Artursson, Stefan Asker, Per Aspenberg, Benckt Aspman, Per Ax, Mats Axbrink, Karl-Martin

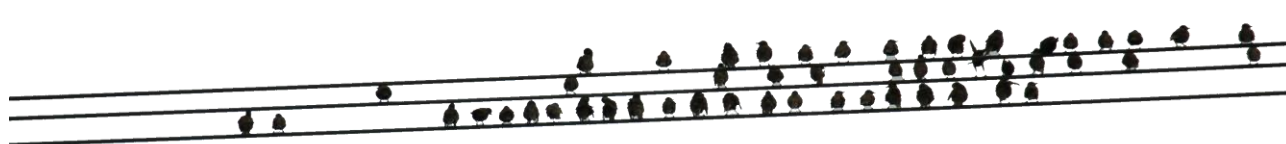
Axelsson, Leon Axelsson-Widén, Jessica Backeryd, Pekka Bader, Maria Barkell, Bo-Göran Bengtsson, Håkan Bengtsson, Kenneth Bengtsson, Lars Bengtsson, Markus Bengtsson, Stefan Bengtsson, Ulf Bengtsson, Staffan Bensch, Phil Benstead, Erik Berg, Henrik Berg, Lotta Berg, Stefan Berg, Peter Berglund, Staffan Bergman, Adam Bergner, Anders Bergqvist, Peter Berry, Anders Birgeron, Joel Björberg, Ingvar Björhall, Jan Björkman, Lennart Björkquist, Magnus Bladlund, Magnus Blom, Fredrik Blomqvist, Sven Blomqvist, Hans Boberg, Lotta Bonde, Ola Bondesson, Lena Bondestad, Anders Borgehed, Richard Brahmstaedt, Bertil Breife, Anneli Brenander, Jan Brenander, Tomas Brodin, Judit Brolid, Lars Brolund, Börje Broström, Mikael Burgman, Tomas Bylund, Joel Börjesson, Bengt Börjesson, Hans Börjesson, Göran Börkén, Violeta Caballero-Lopez, Anna Cabrajic, Karin Callmer, Anna Carlemalm, Inger-Marie Carlsen, Ulf Carlsson, Bo Carlsson, Kjell Carlsson, Ronny Carlsson, Tomas Carlsson, Tomas Carlsson, Ulf T Carlsson, Tommy Carlström, Åke Cederblad, Göran Cederholm, Johanna Cerwall, Birgitta Chorell, Christer Claesson, Vincent Claesson, Paul Cook, Hans Cronert, Daniel Dagerås, Magnus Dahl, Tore Dahlberg, Ola Dahlbom, Börje Dahlén, Anders Dahllöv, Anders Danielsson, Joakim Danielsson, Sten Danielsson, Marianne De Boom, Adjan De Jong, Patrick Degerman, Björn Dellming, Gunnar Dolk, Bill Douhan, Jan Dunfjäll, Ulf Edberg, Sophie Ehnbo, Ingrid Ehnström, Björn Ekberg, Leif Ekblom, Robert Ekblom, Seppo Ekelund, Magnus Ekenstierna, Kjell Eklund, Johan Ekstrand, Christer Elderud, Paul Elfström, Yngve Elfving, Johan Elmberg, Lennart Elvelin, Stig Emilsson, Johannes Enebog, Patrik Engberg, Leif Engelholm, Henri Engström, Jonas Engzell, Anders Eriksson, Andreas Eriksson, Bertil Eriksson, Bodil Eriksson, Christer Eriksson, Gustav Eriksson, Jonas Eriksson, Kjell Eriksson, Lars Eriksson, Lars-Erik Eriksson, Lennart Eriksson, Lillemor Eriksson, Mats Eriksson, Nils Eriksson, Nils-Erik Eriksson, Thord Eriksson, Tommy Eriksson, Åke Eriksson, Gudrun Eriksson-Lindgren, Ola Erlandsson, Ragnar Falk, Ronny Fallberg, Falsterbo Fågelstation, Sven Faugert, Johan Flodin, Per Flodin, Per Olov Florell, Greger Flyckt, Per Fogelström, Mats Forslund, Martin Fransson, Sune Fransson, Kenneth Franzén, Magne Friberg, Göran Friman, Örjan Fritz, Dan Fritzon, Karl Fritzon, Håkan Funk, Gunlög Fur, Eva Fyrk, Andreas Garpebring, Mikael Gemsjö, Eva Georgii-Hemming, Lars Gezelius, Lars Gotborn, Mats Gothnier, Mats Grahn, Roger Gran, Bo Granberg, Bengt Grandin, Thomas Granfeldt, Martin Green, Urban Grenmyr, Olle Grönberg, Ann-Mari Grönkvist, Christopher Gullander, Kent Gullquist, Birgitta Gullstrand, Per Gullstrand, Gunnar Gunnarsson, Urban Gunnarsson, Daniel Gustafson, Björn Gustafsson, Bo Gustafsson, Douglas Gustafsson, Fredrik Gustafsson, Jan Gustafsson, Johan Gustafsson, Mariann Gustafsson, Rolf Gustafsson, Tord Gustafsson, Arne Gustavsson, Lars-Åke Gustavsson, Fingal Gyllang, Kristina Gynning Olsson, Fredrik Haas, Anders Haglund, Carl-Ivar Hagman, Mikael Hagström, Rolf Hagström, Patrik Hall, Örjan Hallberg, Ulf Hallin, Joel Hallingfors, Bo Hallman, Kent Halttunen, John-Olof Halvarsson, Linda Halvorsen, David Hammarberg, Tobias Hammarberg, Lars Hammarfalk, Dan Hammarlund, Gunilla Hammarström, Irene Hammarström, Lillebror Hammarström, Lars Hansson, Mona Hansson, Samuel Hansson, Mikael Haraldsson, Arvo Harjula, Mova Hebert, Sören Hedberg, Peder Hedberg Fält, Daniel Hedenbo, Lars Hedenström, Hanna Hederberg, Per Hedley Nilsen, Kjell-Olof Hedlund, Ingemar Hedtjärn, Torbjörn Hegedüs, Arne Hegemann, Lars Helgesson, Bo Hellberg, Ulla Hellman, Ingmar Hellström, Per Helttunen, Anders Henriksson, Jan Henriksson, Elin Hermann, Sture Hermansson, Louise Hernander, Bengt Hertzman, Sam Hjalmarsson, Mats Hjelte, Måns Hjernquist, Tim Hofmeester, Peter Holmberg, Kristofer Holmsten, Mikael Holst, Ellen Hultman, Nils Hultman, Thomas Hultquist, Ulf Humlesjö, Per Håkansson, Ulric Ilveus, Göran Israelsson, Tobias Ivarsson, Stellan Jacobsson, Torbjörn Janson, Git Jansson, Roland Jansson, Sven H Jansson, Åke Jansson, Leif Jern, Anton Johansson, Björn Johansson, Christer Johansson, Christer Johansson, Eva Johansson, Inger Johansson, Kjell Johansson, Lars Johan Johansson, Lars O Johansson, Leif Johansson, Leif Johansson, Mats H Johansson, Mikael Johansson, Ragna Johansson, Roland Johansson, Ulf Johansson, Bo Johnsson, Thomas Johnsson, Henrik Jonsson, Olle Jonsson, Rickard Jonsson, Per-Inge Josefsson, Cecilia Journath Pettersson, Vesa Jussila, Tommy Järås, Anders Jönsson, Gunder Jönsson, Jonas Jönsson, Lars Jönsson, Ulf Jönsson, Anders Jörneskog, Shreyash

Kad, Germund Kadin, Hakon Kampe-Persson, Agneta Karlsson, Jan Karlsson, Jan Karlsson, Johan Karlsson, Klas Karlsson, Roger Karlsson, Roine Karlsson, Stefan Karlsson, Thomas Karlsson, Urban Karlsson, Hugo Karlström, Mats Karlström, Zsombor Karolyi, Magnus Kasselstrand, Stefan Kasselstrand, Olle Kellner, Martin Kindgren, Iréne Kjellander, Roland Kjellander, Silke Klick, Jonas Knape, Mats Knutsson, Håkan Krave, Peter Kuiper, Anton Kvarnbäck, John Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck, Björn Kylefors, Claes Kyrk, Kalle Källebrink, Juho Könönen, Magnus Köpman, Nils Lagerkvist, Ragnar Lagerkvist, Peter Lantz, Anders Larsson, Anders Larsson, Anders L Larsson, Annelie Larsson, Bernt Larsson, Göran Larsson, Hans Larsson, Johan Larsson, Kjell Larsson, Kjell-Arne Larsson, Martin Larsson, Martin Larsson, Ove Larsson, Sören Larsson, Tommy Larsson, Tord Larsson, Ulf Larsson, Stefan Lemurell, Seppo Leppälampi, Magnus Levin, Björn Lilja, Christina Lilja, Rolf Lilja, Robert Liljeberg, Jon Liljebäck, Conny Liljenberg, Staffan Liljeqvist, Jonas Lind, Jörgen Lindberg, Osborne Lindberg, Matts Lindbladh, Joakim Lindblom, Lars Lindell, Thomas Lindell, Anders Lindén, Göran Lindén, Sören Lindén, Jan Linder, Per Linder, Dan Lindmark, Lars Lindqvist, Ronnie Lindqvist, Jan Lindström, Nils-Jonas Lindström, Åke Lindström, Ulf Linnell, Andreas Livbom, Andreas Ljung, Sture Ljungblom, Margareta Ljungdahl, Per-Sture Ljungdahl, Mats Ljunggren, Lars Lundahl, Björn Lundberg, Dan Lundberg, Jan Lundberg, Björn Lundgren, Hans Lundgren, Sigvard Lundgren, Anders Lundquist, Anders Lygnelid, Ulrik Lötberg, Hans Lööf, Lars Magnusson, Georg Malm, Stefan Malm, Mikael Malmaeus, Jan-Erik Malmstigen, Dan Mangsbo, Ieva Mardega, Hans Marken, Ingemar Marklund, Sven Marling, Magnus Martinsson, Carina Mattsson, Tony Mattsson, Ronny Melbéus, Jan Moberg, Leif Modéer, Emil Moen, Torbjörn Mossberg, Per Muhr, Alessandra Munari, Krzysztof Musial, Johan Myhrer, Elke Myrhede, Gunnar Myrhede, David Möller, Kaj Möller, Thomas Möller, Olga Nadeina, Roland Narfström, Aimon Niklasson, Gunnar Niklasson, Jeanette Nilsen, Bo Nilsson, Elke Nilsson, Jan Åke Nilsson, Johan Nilsson, Johnny Nilsson, Karl-Göran Nilsson, Kristoffer Nilsson, Lars-Erik Nilsson, Larsgunnar Nilsson, Lars-Ove Nilsson, Sebbe Nilsson, Staffan Nilsson, Stina Nilsson, Tommie Nilsson, Åke Nilsson, Håkan Nord, Oscar Nordahl, Olle Nordbeck, Sofi Nordfeldt, Leif Nordin, Rode Nordin, Fredrik Nordwall, Hans Norelius, Eva Norén, Aron Norrby, Jesper Norrby, Viggo Norrby, Oskar Norrgrann, Anders Nothagen, Anders Nydahl, Per Nyling, Kenneth Olausson, Jan Oldebring, August Oljeqvist, Gösta Olofsson, Inga Olofsson, Leif Olofsson Helldal, Agneta Olsson, Christer Olsson, Christin Olsson, Frida Olsson, Jan Olsson, Mats Olsson, Stefan Olsson, Martin Oomen, Seppo Ormiskangas, Adam Oscarson, Jan Ottosson, Ulf Ottosson, Richard Ottvall, Erik Owusu-Ansah, Elin Paakkonen, Magnus Palm, Stefan Paulin, Göran Paulson, Per-Arne Pelldén, Imke Pelloth, Anders Peltomaa, Claes Persson, Inger Persson, Martin Persson, Mikael Persson, Stefan Persson, Sten Persson, Thord Persson, Ture Persson, Åke Persson, Åke Persson, Robert Petersen, Lars O Peterson, Stefan Peterson, Jan Petersson, Johan Petersson, Jörgen Petersson, Janne Pettersson, Lars Pettersson, Olle Pettersson, Uno Pettersson, Åke Pettersson, Baltasar Pinheiro, Jörgen Pisch, Kenneth Pless, Henry Pollack, Harald Pålsson, Bertil Rahm, Jens Ramnebro, Ingemar Rapp, Annika Rastén, Jan Rees, Staffan Reinius, Patrik Rhönnsstad, Britt Ring, Harald Ris, Lennart Risberg, Jon Risfelt, Kenneth Rosén, Klas Rosenkvist, Benkt Rosenlind, Nils Rosenlund, Mattias Rudenvall, Jacob Rudhe, Urban Rundström, Martin Rydberg Hedén, Claus Rüffler, Lars Råberg, Björn Rödseth, Marie Rönnbäck, Mats Sandberg, Magnus Sandström, Elsy-Britt Schildt, Per Schillander, Fredrik Schlyter, Suzanne Schlyter, Liam Sebestyén, Per Simonsson, Stefan Siwersson, Peter Sjö, Jan Sjöberg, Roland Sjöberg, Ulf Sjölin, Erik Sjöstedt, Uno Skog, Johan Skutin, Per Smitterberg, Alexander Spak, Henrik Sporrang, Lars Ove Stakeberg, Lisbeth Stansvik, Mikael Stenberg, Elina Stenbäck, Lukas Stenbäck, Göte Stenfelt, Martin Stenson, Kristoffer Stighäll, Martin Stjernman, Peter Strandvik, Darius Strasevicius, Christer Strid, Ingemar Strid, Calle Ström, Robert Ström, Peter Strömberg, Andreas Ståhl, Ulf Stähle, Jim Sundberg, Lars Sundberg, Anna Sundström, Thomas Sundström, Lars Sunnerstig, Per-Eric Svahn, Johan Svedberg, Johan Svedholm, Carina Svedin, Andreas Svensson, Fredrik Svensson, Gunnar Svensson, Lars Åke Svensson, Mikael Svensson, Monica Svensson, Ofir Svensson, Thomas Svensson, Tony Svensson, Olle Svernell, Kim Svitzer, Andrzej Szmaj, Håkan Söderberg, Svante Söderholm, Lars Söderlund,

Lennart Söderlund, Sivert Söderlund, Karl-Erik Söderqvist, Petra Söderqvist, Bo Söderström, Michael Söderström, Niklas Tellbe, Sandra Tengelin, Petrus Tengnér, Kent Thernström, Axel Thorenfeldt, Håkan Thorstensson, John Thulin, Johan Thyberg, Puck Thyen, Bo Thyselius, Anders Thåström, Simon Thörn, Jan Tisell, Lars Tivenius, Ulrika Tollgren, Clas Tornefjell, Ole Tryggesson, Bo Tufvesson, Per Tufvesson, Tommy Tyrberg, Jan Uddén, Per Johan Ulfendahl, Mattias Ullman, Per Undeland, Jochem Verweij, Leif Vikengren, Erik Vikstrand, Tomas Viktor, Jonny Viktorsson, Roland Waara, Henrik Wachtmeister, Wictoria Wadman, Hans Waern, Peder Waern, Lennart Wahlén, Niclas Wahlgren, Jan-Erik Wahlroos, Krister Wahlström, Nils Waldemarsson, Siv Wallén, Thomas Wallin, Lars Wallström, Stefan Wastegård, Bauke Weijer, Petter Westberg, Stefan Westberg, Kjell Westerdahl, Bernt Westin, Gunilla Wetterling, Nathalie Wetterstrand, Roland Wicksell, Tomas Widlund, Charlotte Wigermo, Lennart Wiklund, Hans Wikström, Ulf Wiktander, Fredrik Wilde, Kent Wilhelmson, Elke Wilke-Günther, Mats Williamson, Johan Willner, Anders Winell, Håkan Winqvist, Niclas Winqvist, Torbjörn Winqvist, Anders Wirdheim, Ola Wizén, Inger-Marie Wohlfarth Hasle, Johan Wolgast, Kim Woxlägd, Jouni Ylipekkala, Roland Ylvén, Claud Youssif, Emil Zackrisson, Magnus Zetterström, Håkan Åberg, Matti Åhlund, Anders Åhrman, Bo Åkerlund, Per Ålind, Kerstin Årdahl, Monika Åsander, Anneli Åslund, Peter Åslund, Patrick Åström, Staffan Åström, Therese Åström, Jacob Ämterlind, Roger Öhman, Gunnar Ölfvingsson, Dick Östberg, Hasse Österman, Per Österman och Björn Östman.

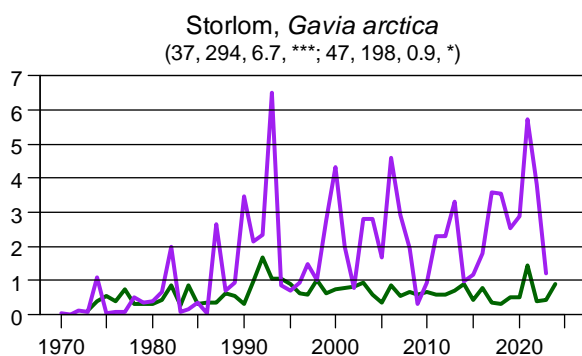
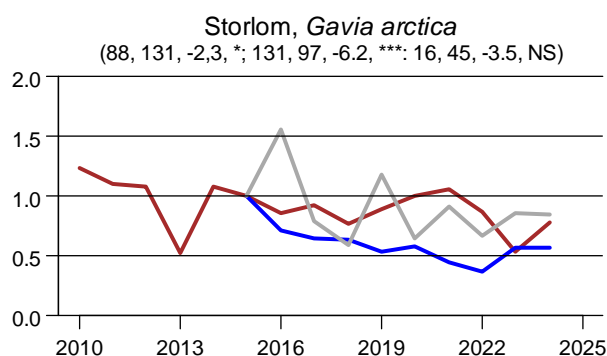
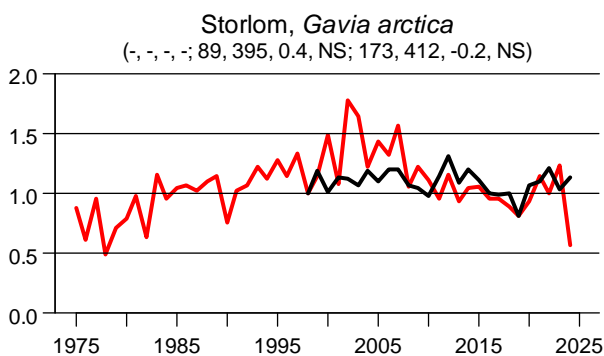
Tack för alla fantastiska insatser!

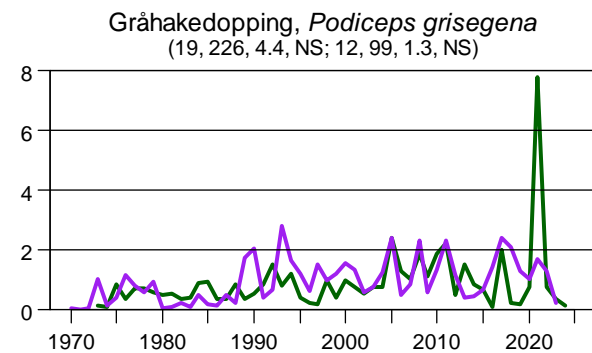
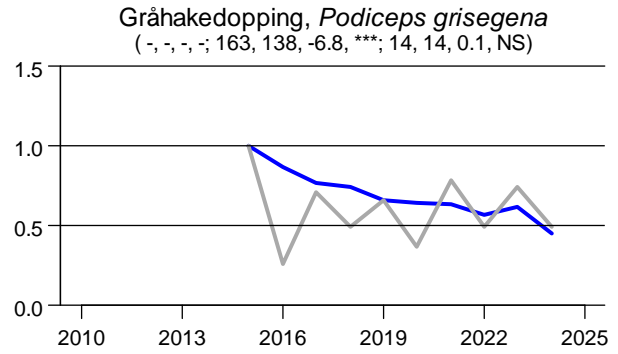
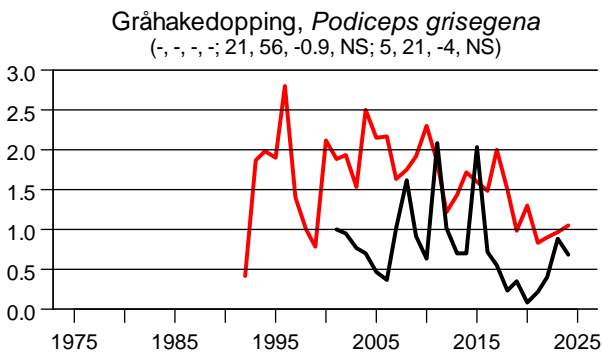
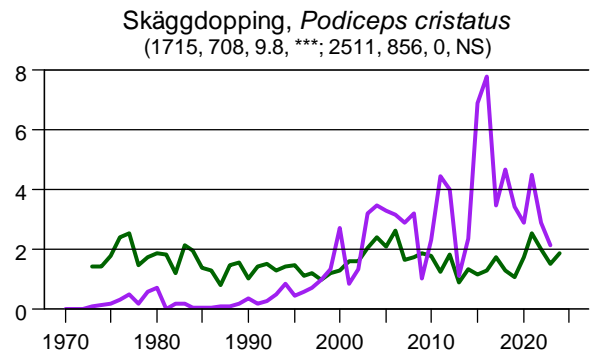
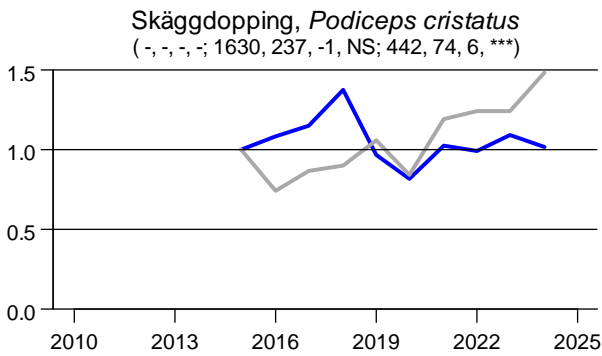
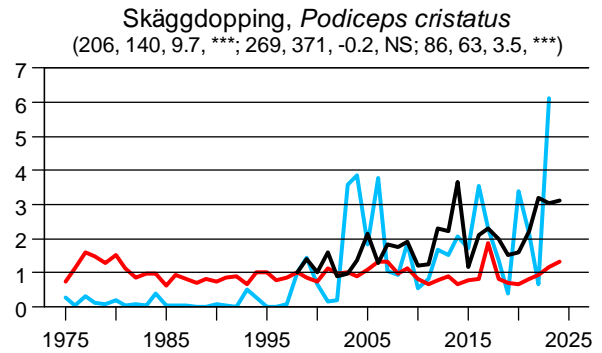
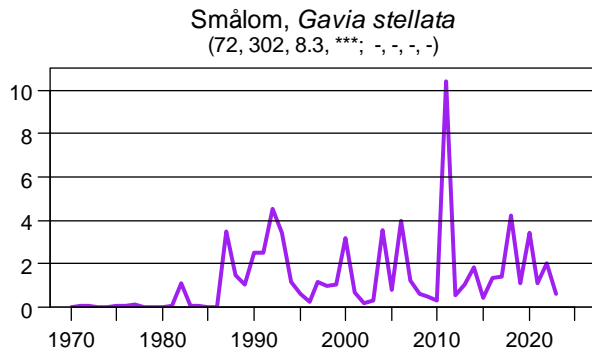
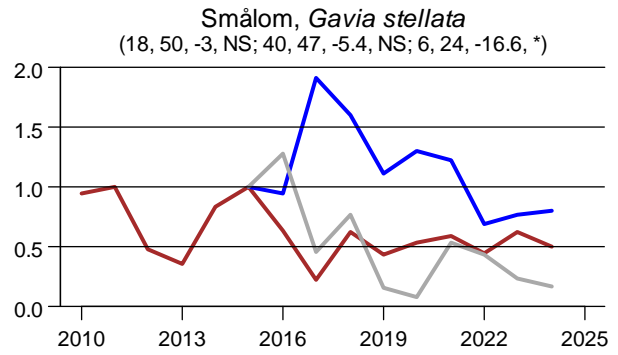
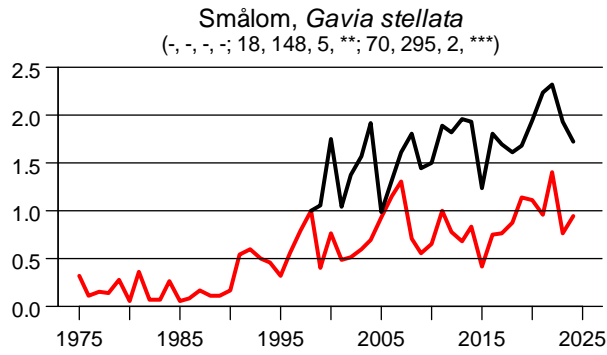
Populationstrender hos svenska fåglar

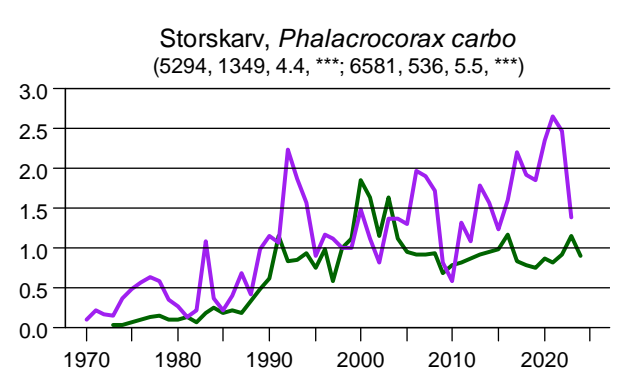
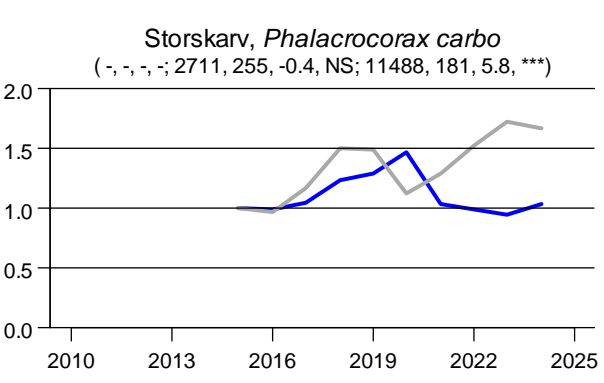
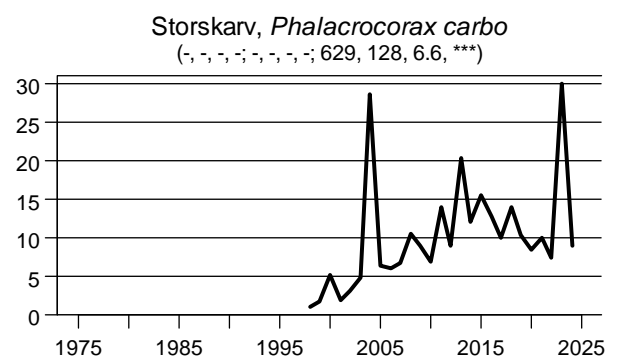
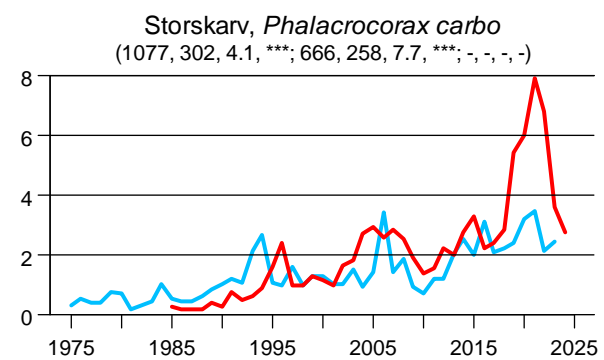
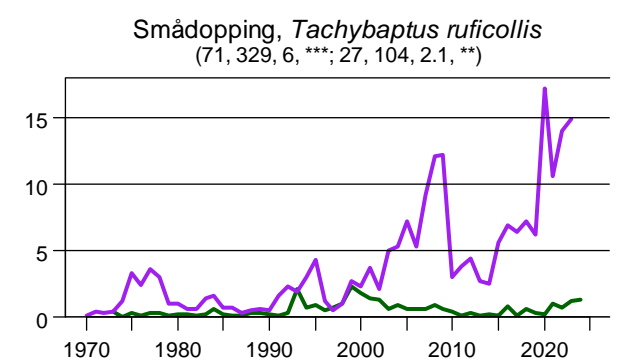
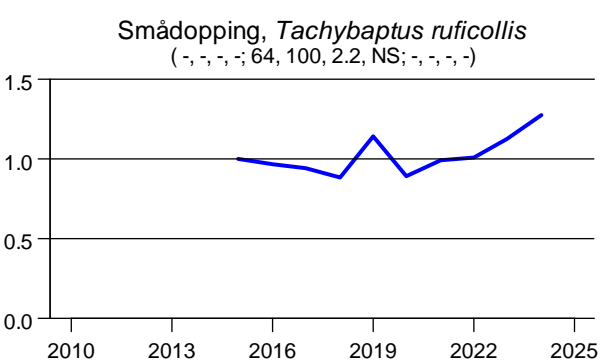
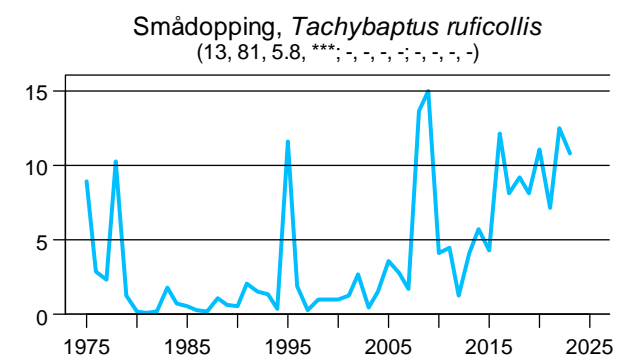
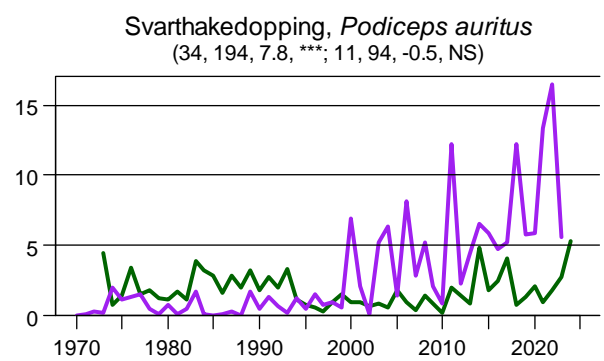
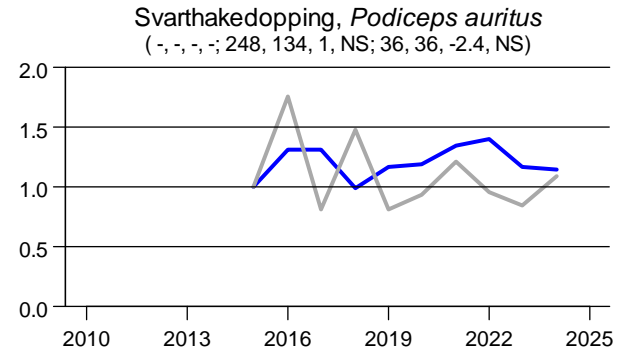
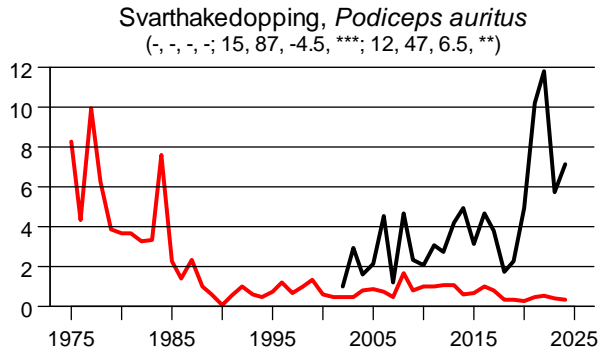
Beståndsindex för 224 fågelarter från våra åtta delprogram. Figurerna finns i tre generella utförande. I den första presenteras data från vinterpunktrutterna (**ljusblå kurva**), sommarpunktrutterna (**röd kurva**) och standardrutterna (**svart kurva**). I den andra visas data från natttrutterna (**brun kurva**), sjöfågelrutterna (**blå kurva**) och kustfågelrutorna (**grå kurva**). I den tredje presenteras data från sjöfågelräkningarna i januari (**lila kurva**) respektive september (**grön kurva**). För enstaka arter har av läsbarhetsskäl en eller två av dessa figurer delats upp i ytterligare figurer. Basåret (där index är satt till 1) i de tre figurtyperna är 1998, 2015 respektive 1998 (i några få fall är basåret senare än så). För vinterrutterna betyder år 1998 vintern 1998/1999. För jämförelsen skall år för sjöfågelräkningarna i januari ändrat, så att januari 1999 är satt till 1998. Under artnamnet visas, åtskilt av semikolon (i samma ordning som beskrivits ovan): medelantalet fåglar sedda per år, antalet unika rutter arten setts på över alla år, genomsnittlig trend i % per år, samt statistisk säkerhet. Index i siffror för dessa och ytterligare arter finns på hemsidan.

*Population indices for 224 species based on our eight schemes. The graphs come in three versions. In the first is data from the winter point counts (**pale blue**), summer point counts (**red**) and the fixed routes (**black**). In the second is data from the night routes (**brown**), routes in wet habitats (**blue**) and coastal squares (**grey**). In the third is data from the international waterbird counts in January (**lilac**) and September (**green**). For some species these graphs have been split up in two (to improve readability). The base year (with an index of 1) is set to 1998, 2015 and 1998, respectively. For the winter counts (**pale blue** and **lilac**) 1998 represents the winter of 1998/1999 and so on. The figures within brackets are the mean no. of birds observed per year, number of routes where the species has been observed in at least one year, the average trend (% per year), and level of statistical significance, for the three or two datasets, respectively (separated by ;). Individual index figures can be found on the homepage.*

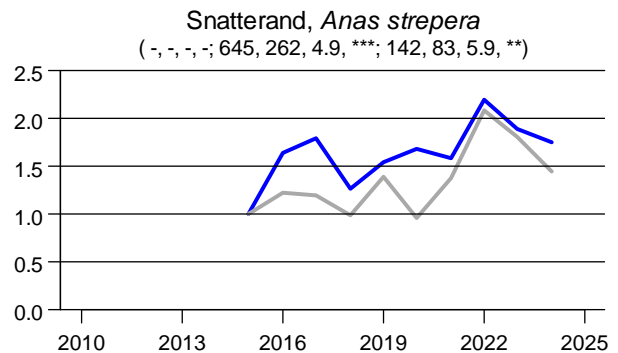
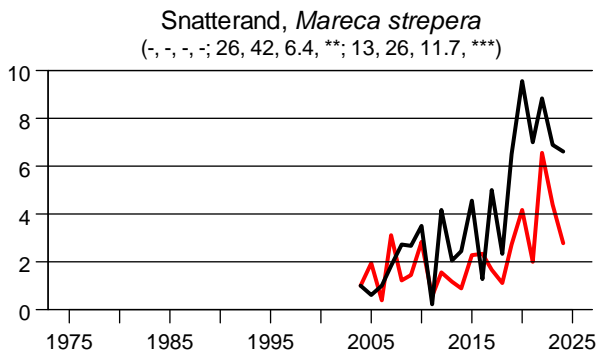
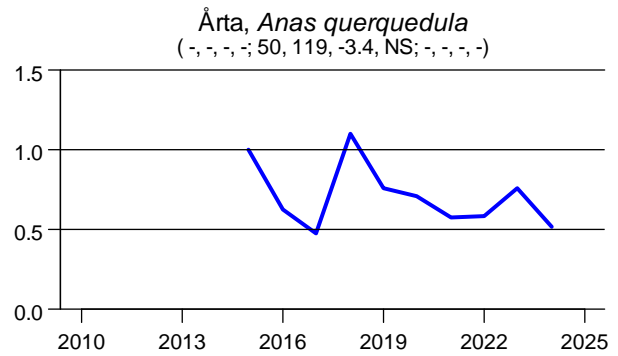
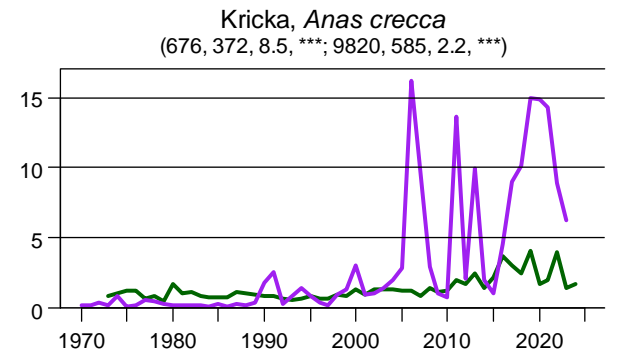
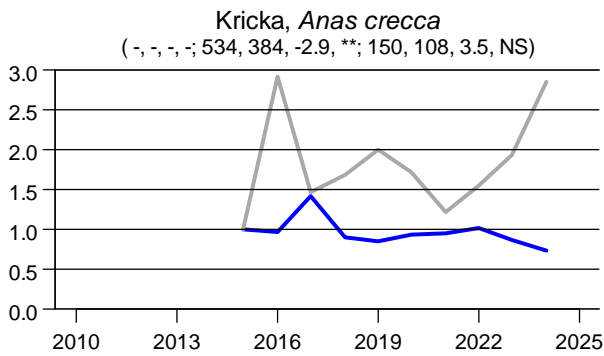
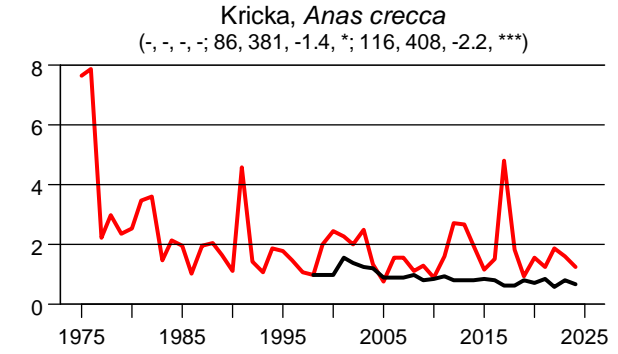
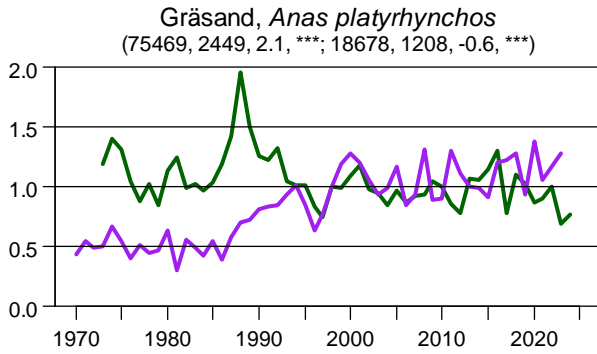
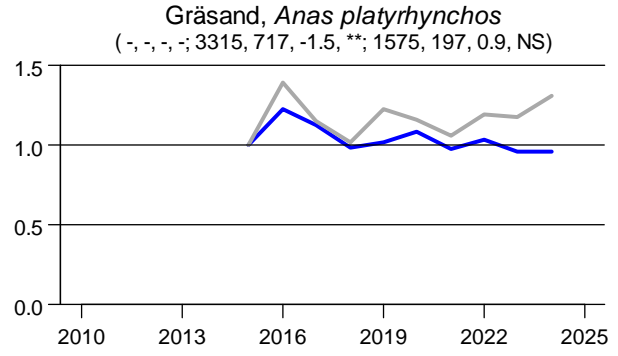
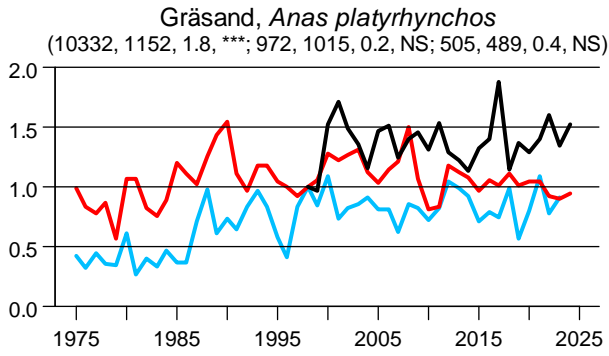

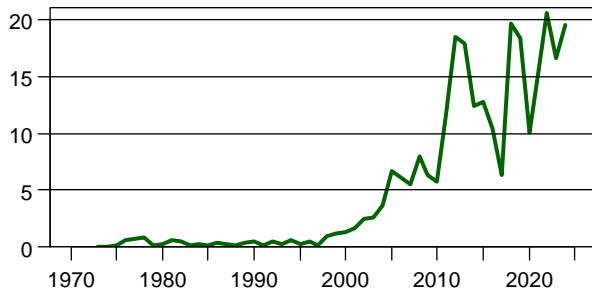

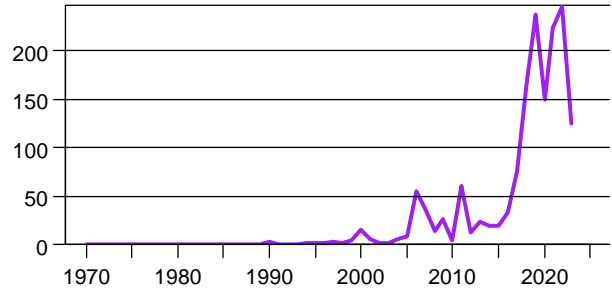

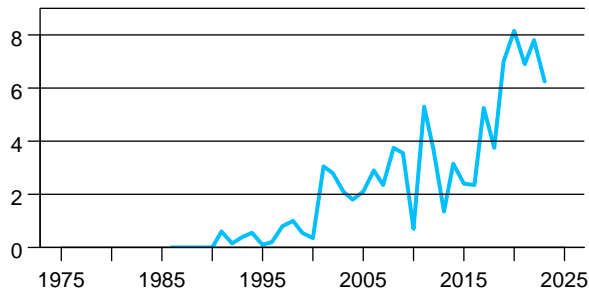
Snatterand, *Anas strepera*
(-, -, -, -; 1421, 179, 11.9, ***)

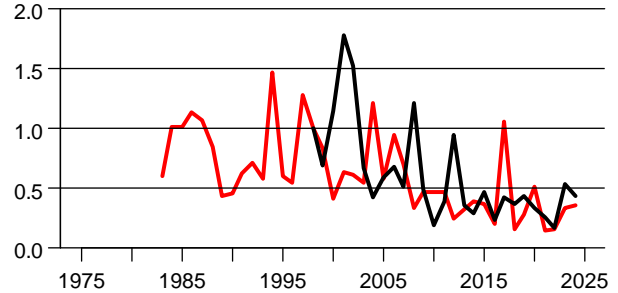
Snatterand, *Anas strepera*
(133, 294, 17.8, ***, -, -, -, -)

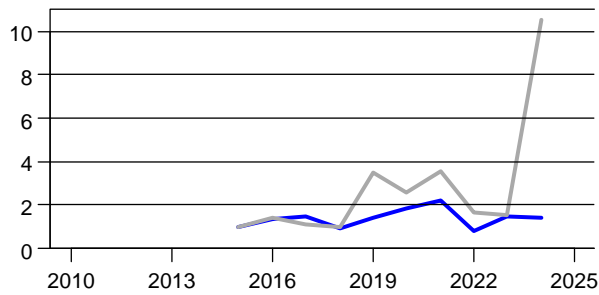
Bläsand, *Mareca penelope*
(822, 87, 18.7, *, -, -, -, -, -, -, -)

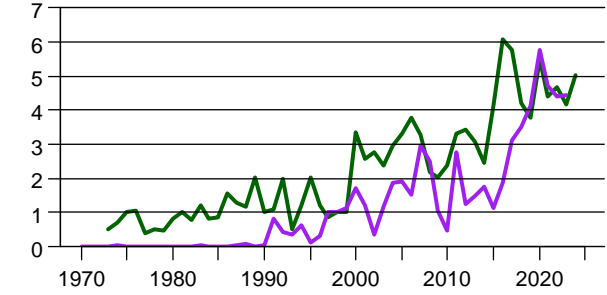
Bläsand, *Mareca penelope*
(-, -, -, -; 50, 145, -3.1, ***, 32, 132, -5, ***)

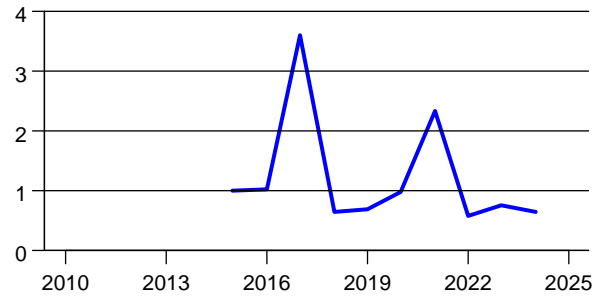
Bläsand, *Anas penelope*
(-, -, -, -; 187, 158, 2.1, NS; 47, 33, 18, **)

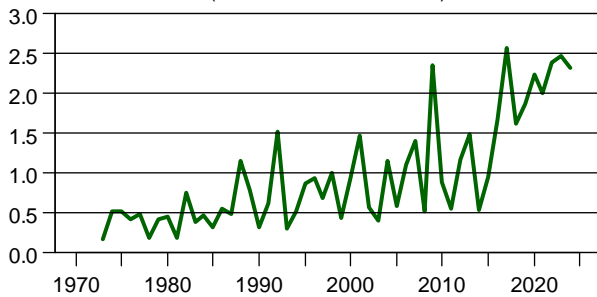
Bläsand, *Anas penelope*
(5655, 348, 18.1, ***, 14253, 570, 4.5, ***)

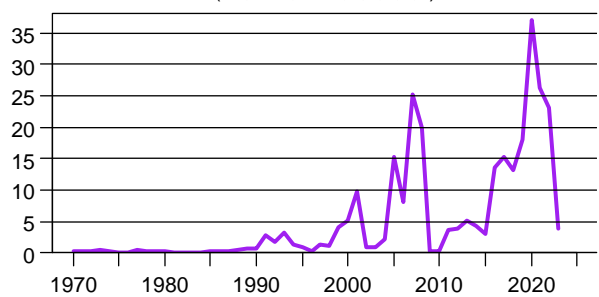
Stjärtand, *Anas acuta*
(-, -, -, -; 17, 40, -6.5, NS; -, -, -, -)

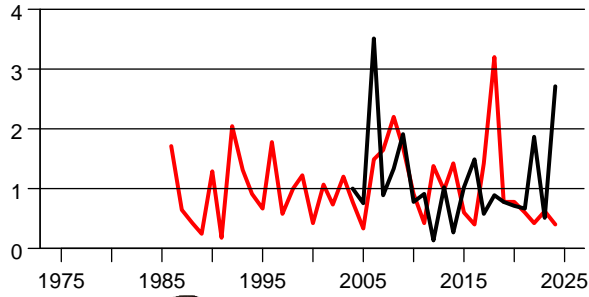
Stjärtand, *Anas acuta*
(-, -, -, -; 711, 258, 3.7, ***)

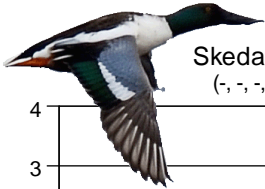
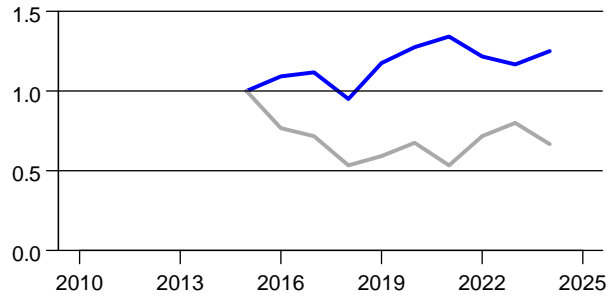
Stjärtand, *Anas acuta*
(81, 176, 11.2, *, -, -, -, -)

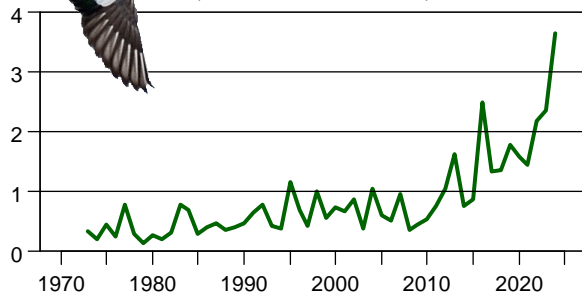
Skedand, *Spatula clypeata*
(-, -, -, -; 15, 84, 0.1, NS; 7, 18, -0.6, NS)

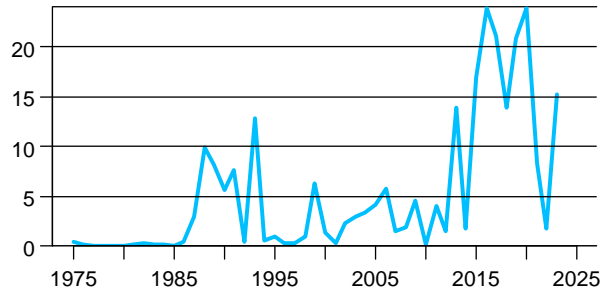
Skedand, *Anas clypeata*
(-, -, -, -; 216, 197, 2.4, NS; 143, 87, -2, NS)

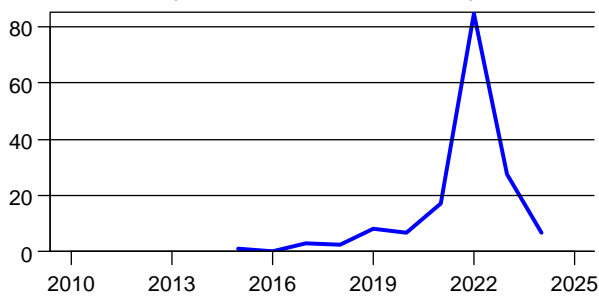
Skedand, *Anas clypeata*
(-, -, -, -; 593, 201, 3.7, ***)

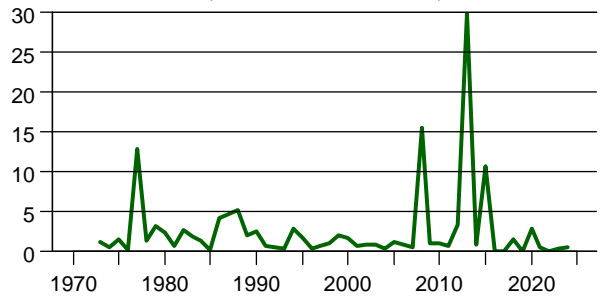
Bergand, *Aythya marila*
(67, 55, 10.5, *; -, -, -, -; -, -, -, -)

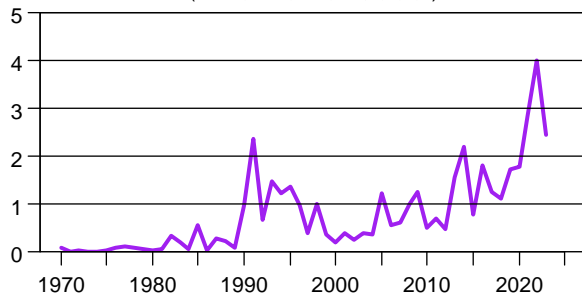
Bergand, *Aythya marila*
(-, -, -, -; 74, 20, 56.8, NS; -, -, -, -)

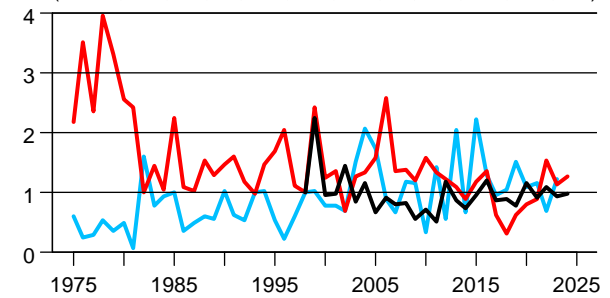
Bergand, *Aythya marila*
(-, -, -, -; 21, 104, -2.1, NS)

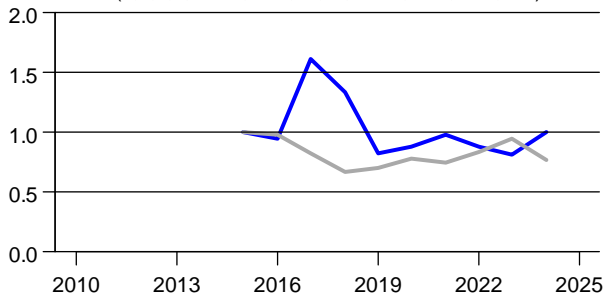
Bergand, *Aythya marila*
(7405, 553, 8.4, ***, -, -, -, -)

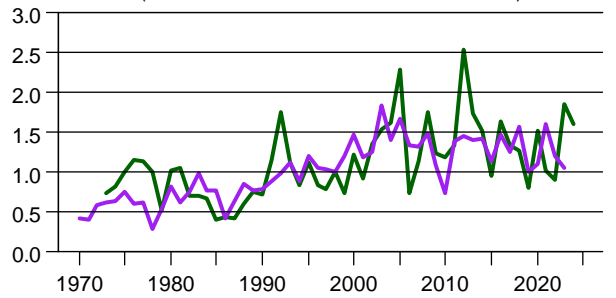
Vigg, *Aythya fuligula*
(10299, 385, 2.4, ***, 201, 358, -1.8, ***, 174, 228, -0.6, NS)

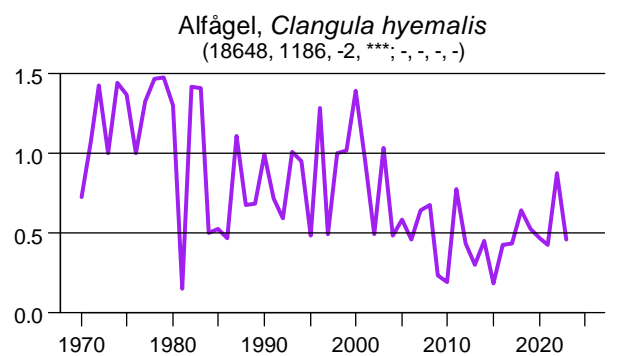
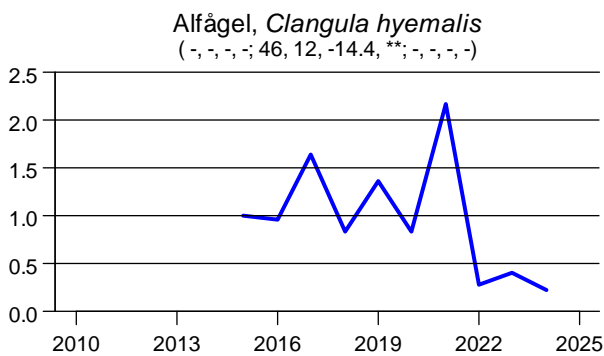
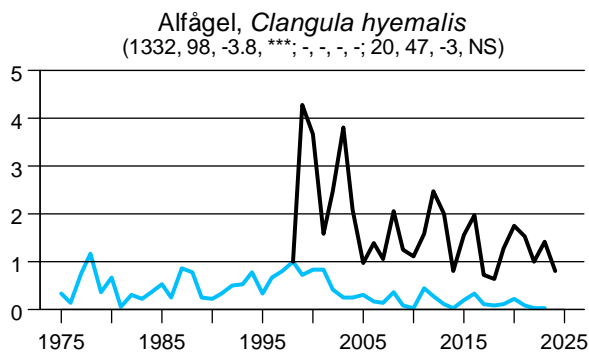
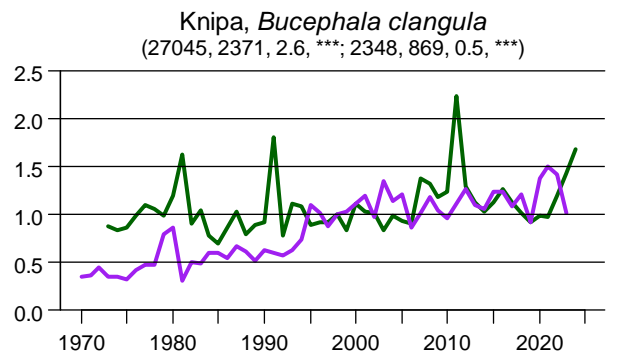
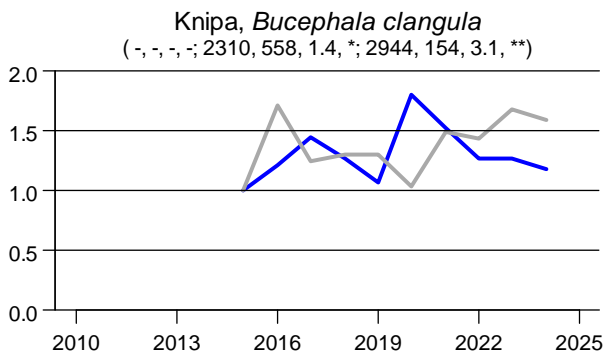
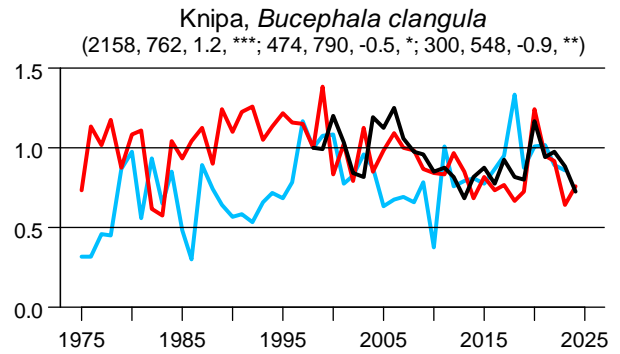
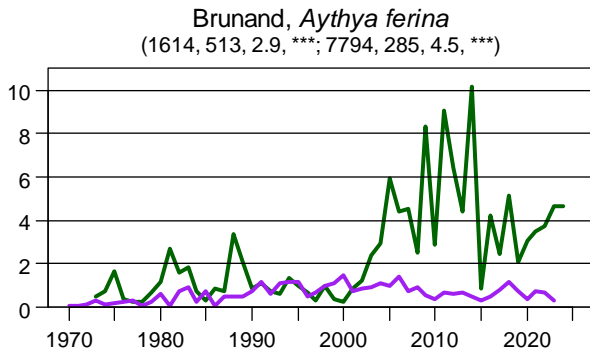
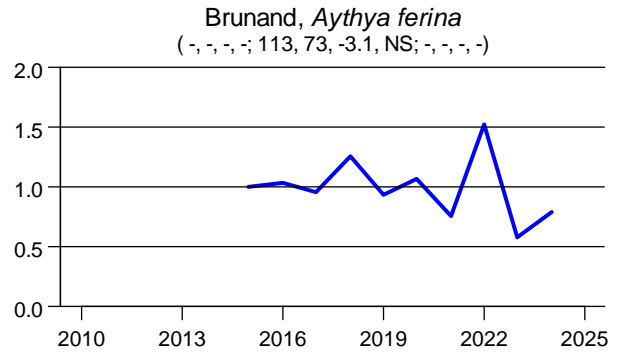
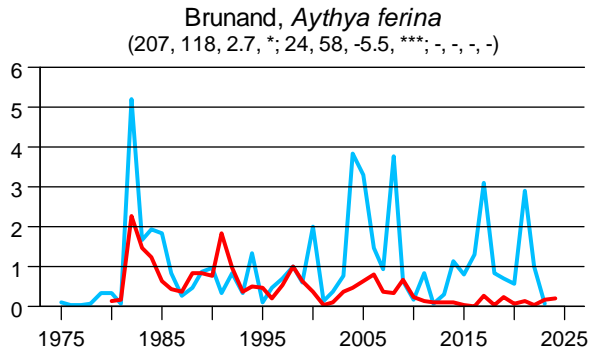

Vigg, *Aythya fuligula*
(-, -, -, -; 2049, 359, -3, **, 2488, 164, -1.2, NS)

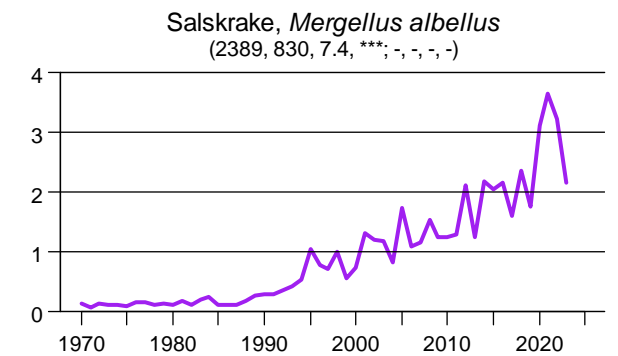
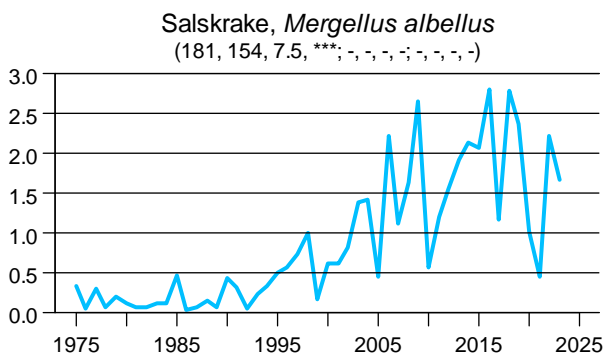
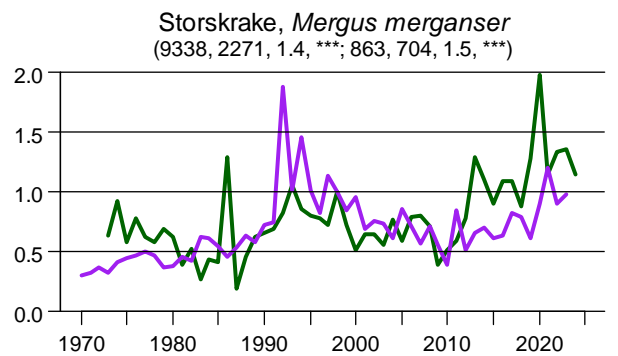
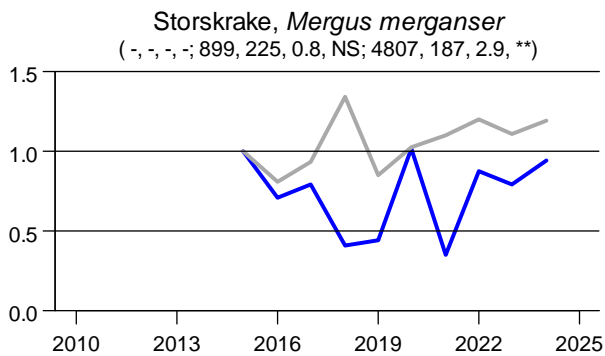
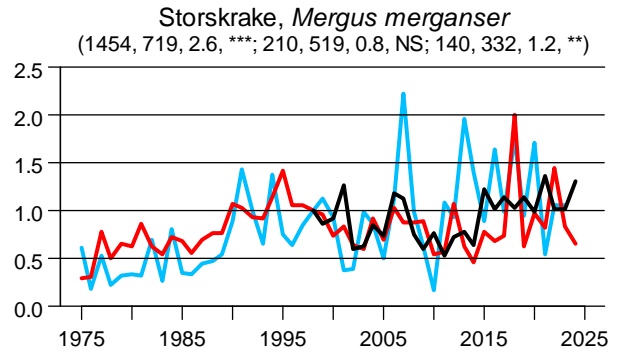
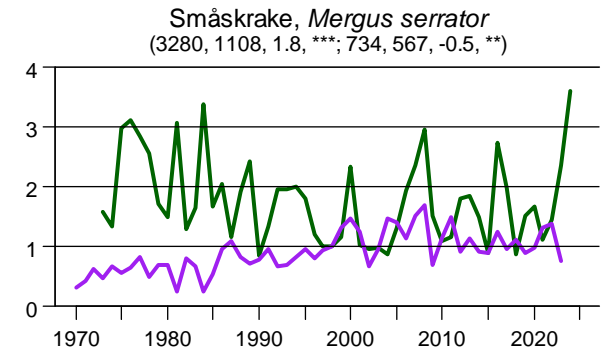
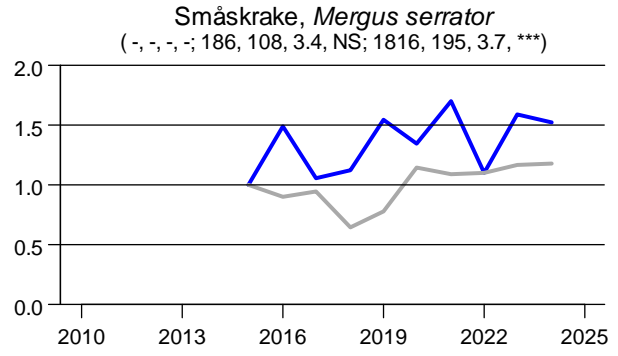
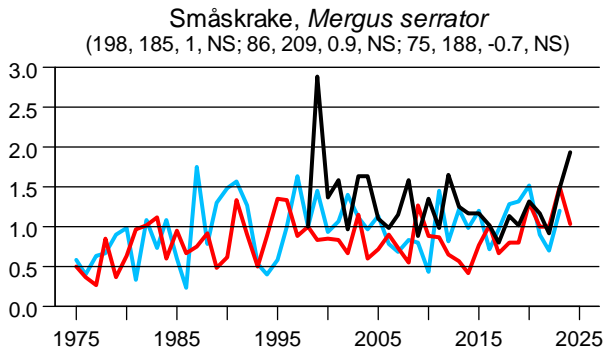
Vigg, *Aythya fuligula*
(90844, 1446, 2.1, ***, 7294, 712, 1.5, ***)

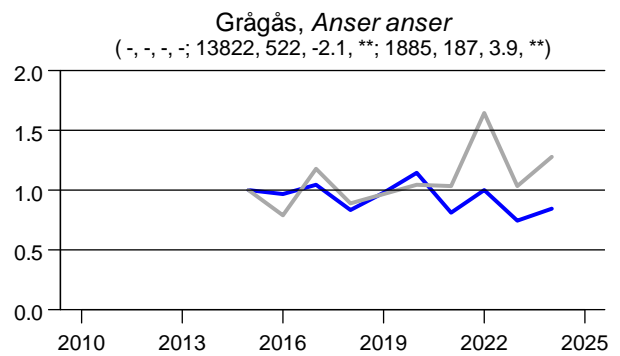
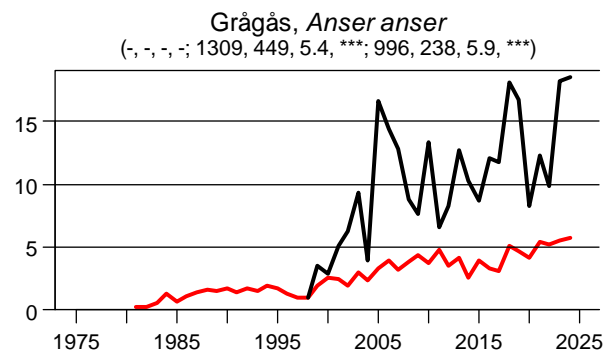
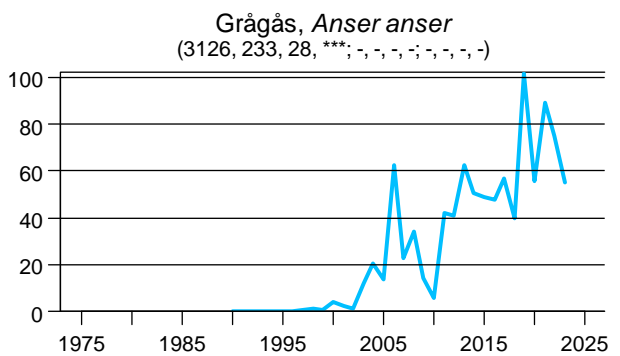
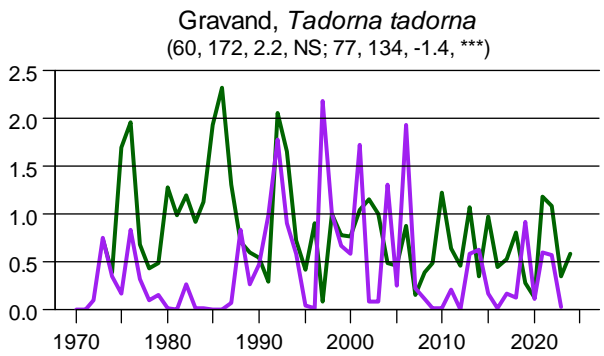
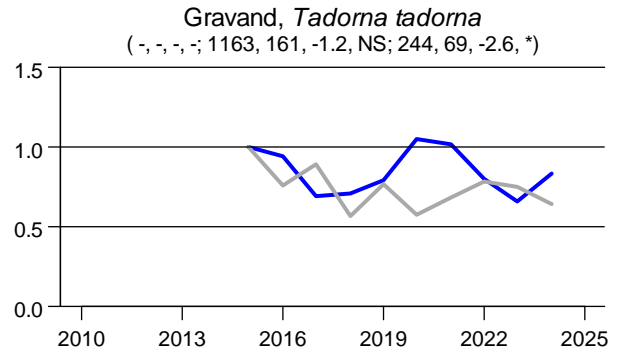
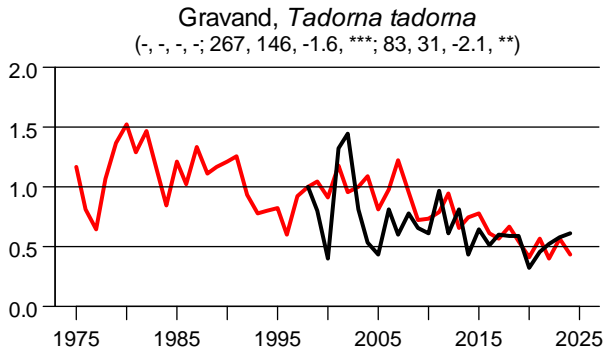

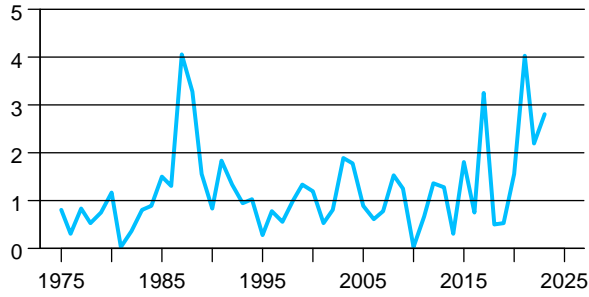

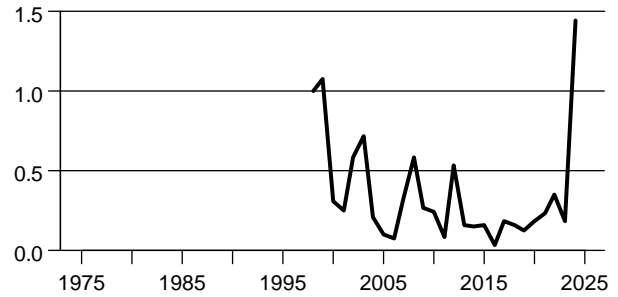

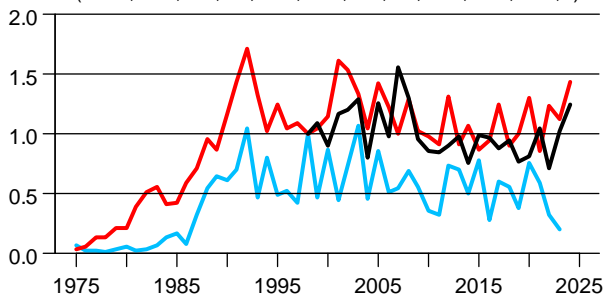
Sädgås, *Anser fabalis*
(5030, 220, 1.4, *, -, -, -, -, -, -, -)

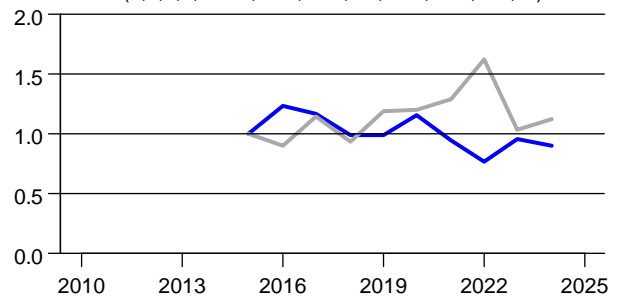
Sädgås, *Anser fabalis*
(-, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -; 15, 53, -3, NS)

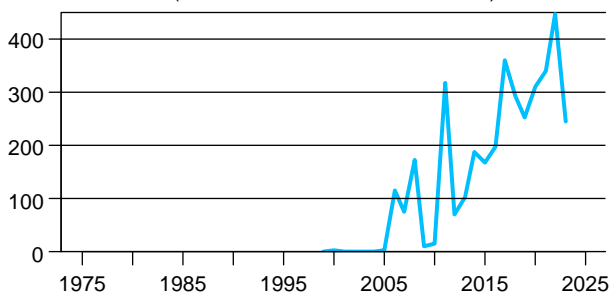
Kanadagås, *Branta canadensis*
(5211, 457, 5.5, ***, 569, 672, 3.8, ***, 421, 390, -0.8, *)

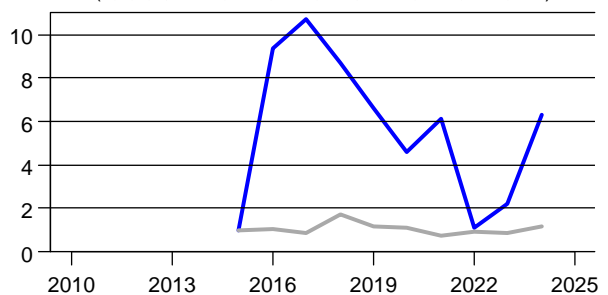
Kanadagås, *Branta canadensis*
(-, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -; 1064, 375, -2.8, ***, 852, 167, 2.9, **)

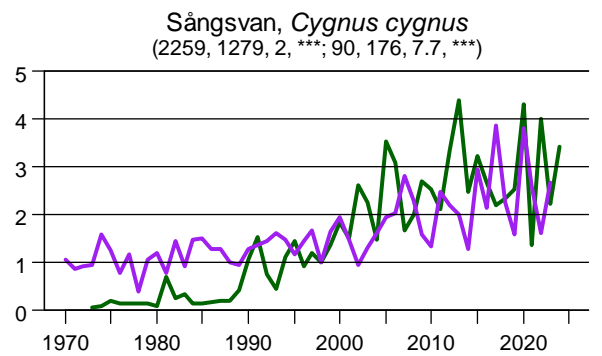
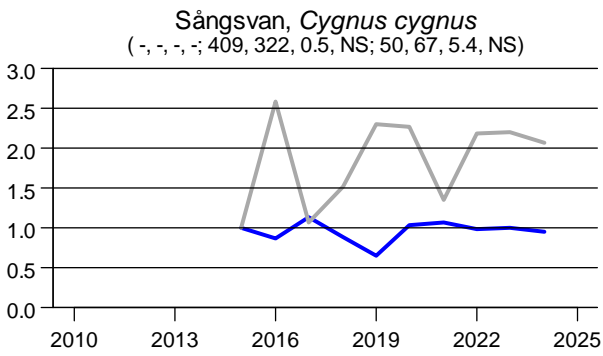
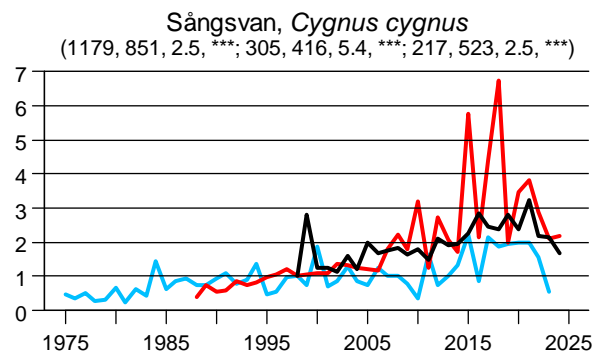
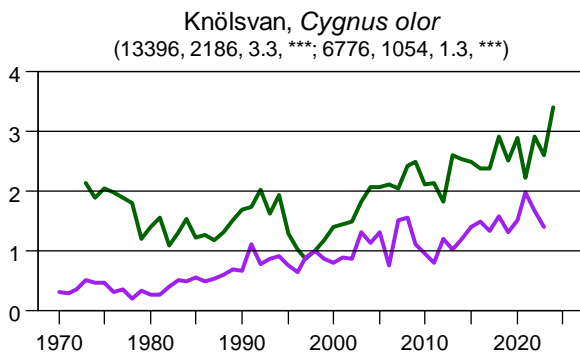
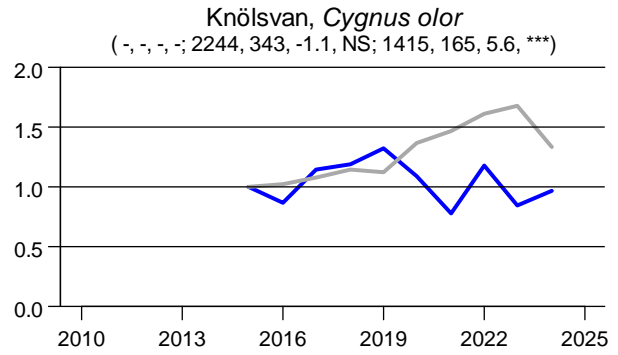
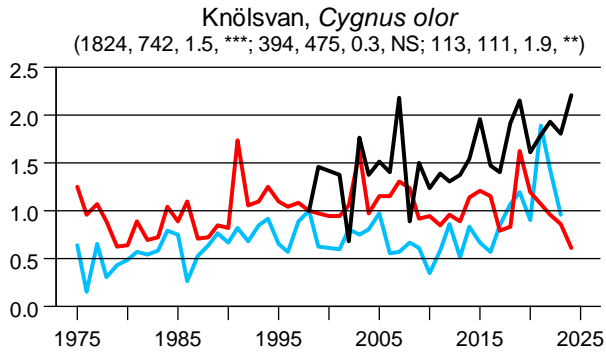
Vitkindad gås, *Branta leucopsis*
(3909, 72, 39.6, NS; -, -, -, -, -, -, -, -)

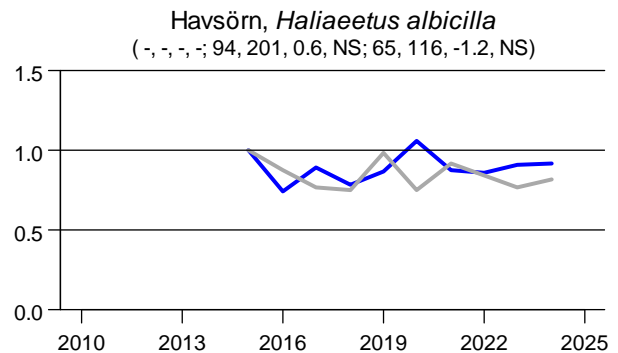
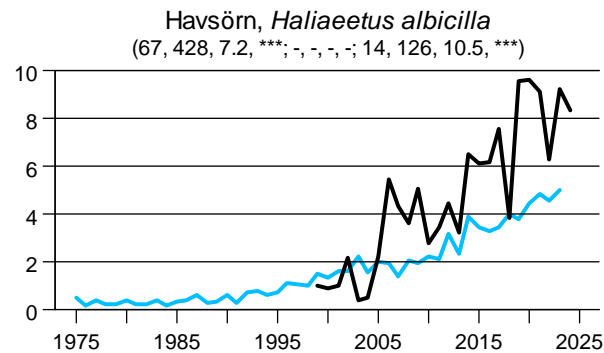
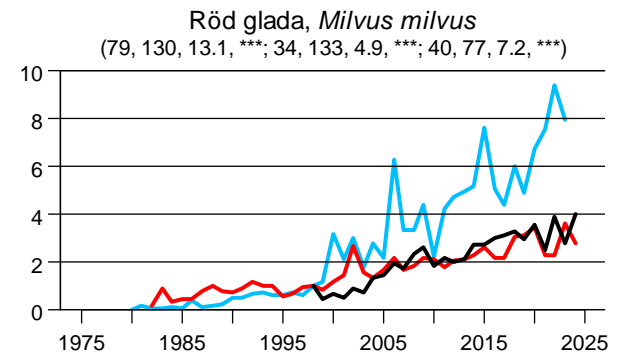
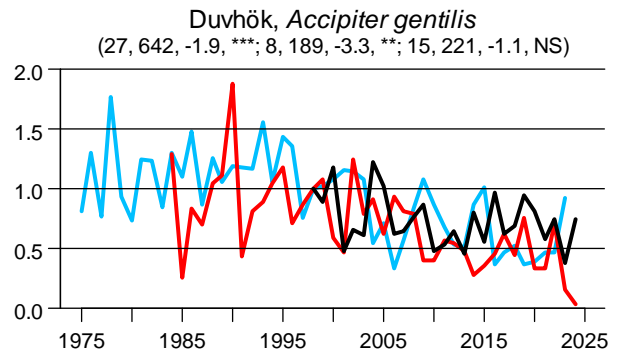
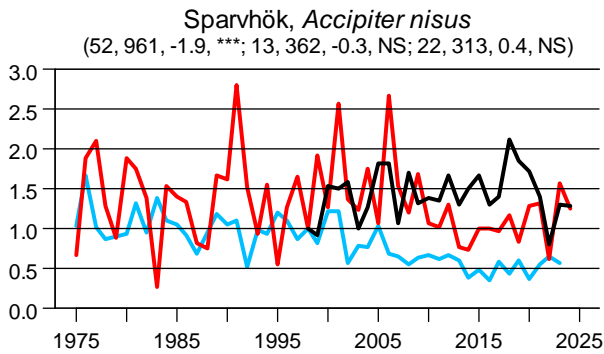
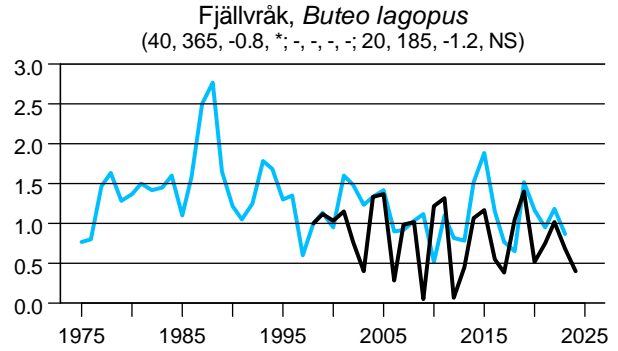
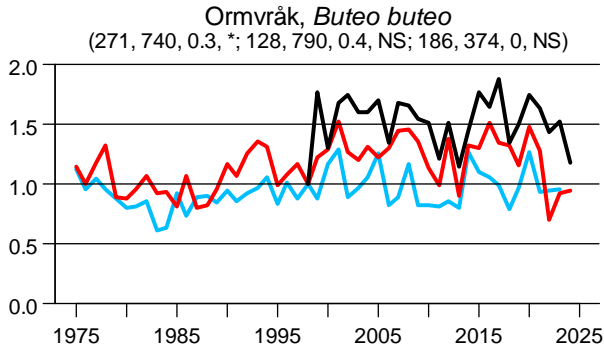
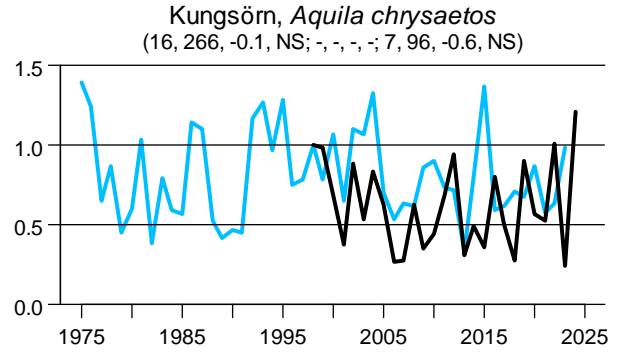
Vitkindad gås, *Branta leucopsis*
(-, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -; 3645, 153, -3.7, NS; 1683, 104, -1.4, NS)

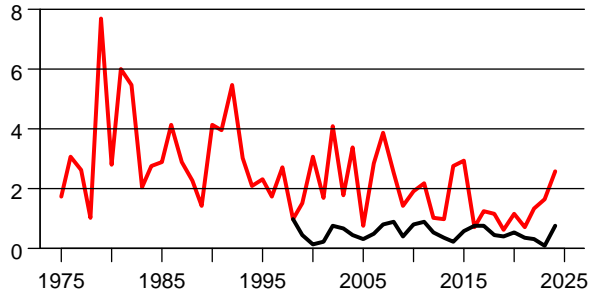

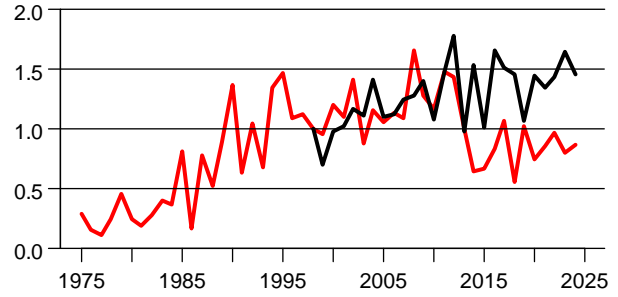

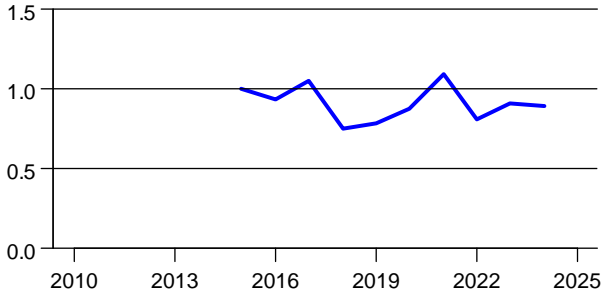
Bivråk, *Pernis apivorus*
(-, -, -, -; 10, 208, -2.1, *, 13, 160, -0.8, NS)

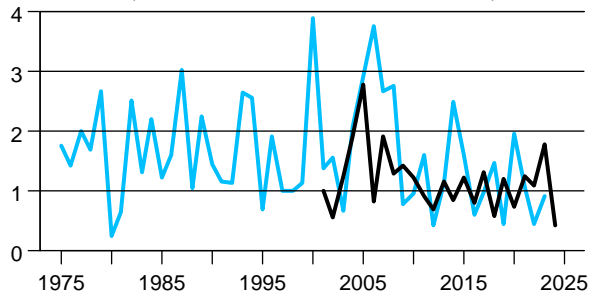
Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*
(-, -, -, -; 29, 296, 2.9, ***, 24, 116, 1.7, *)

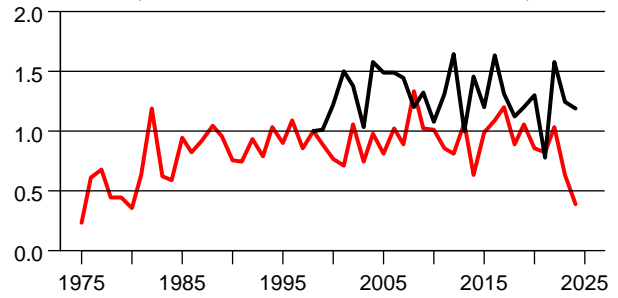
Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*
(-, -, -, -; 150, 301, -0.8, NS; -, -, -, -)

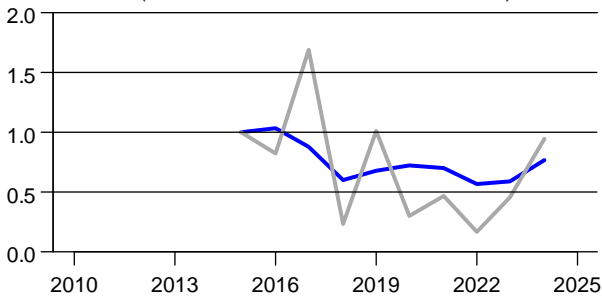
Blå kärrhök, *Circus cyaneus*
(9, 146, -0.8, NS; -, -, -, -; 4, 54, -1.6, NS)

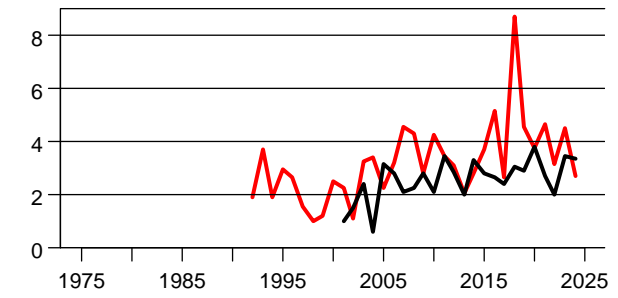
Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*
(-, -, -, -; 32, 388, 0.9, NS; 35, 267, -0.1, NS)

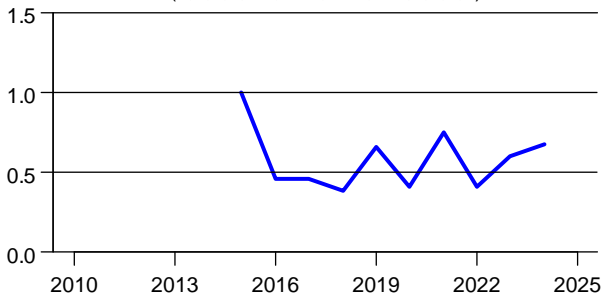
Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*
(-, -, -, -; 78, 209, -4.6, **, 9, 38, -8.8, NS)

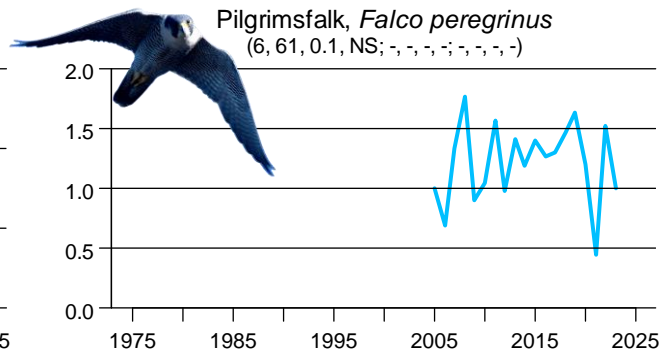
Lärkfalk, *Falco subbuteo*
(-, -, -, -; 11, 178, 2.7, *, 19, 183, 3.4, **)

Lärkfalk, *Falco subbuteo*
(-, -, -, -; 34, 130, -0.4, NS; -, -, -, -)

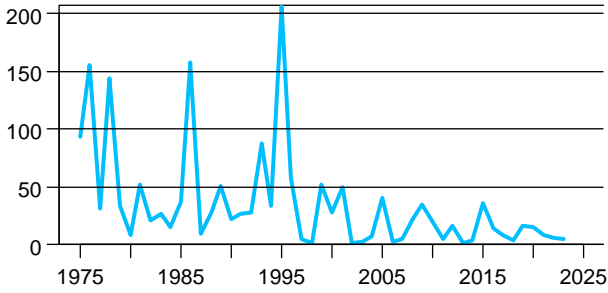

Pilgrimsfalk, *Falco peregrinus*
(6, 61, 0.1, NS; -, -, -, -; -, -, -, -)

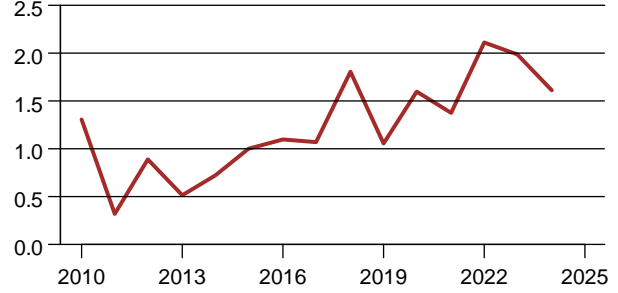

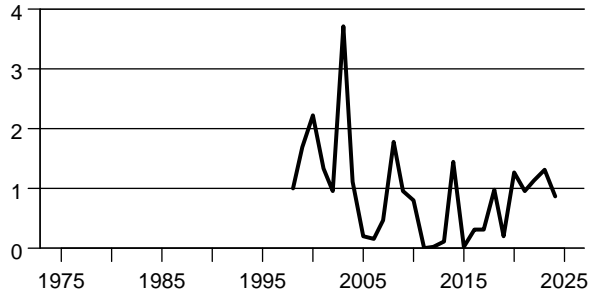
Rapphöna, *Perdix perdix*
(45, 119, -4.7, **; -, -, -, -, -, -)

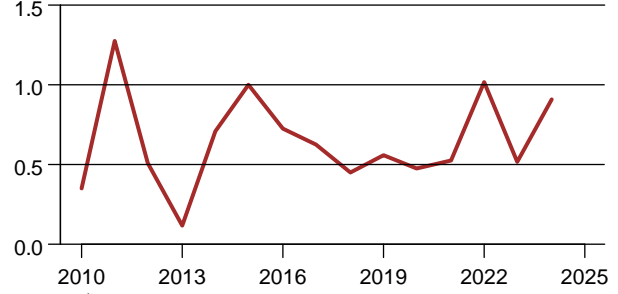
Rapphöna, *Perdix perdix*
(21, 35, 8.8, ***; -, -, -, -, -, -)

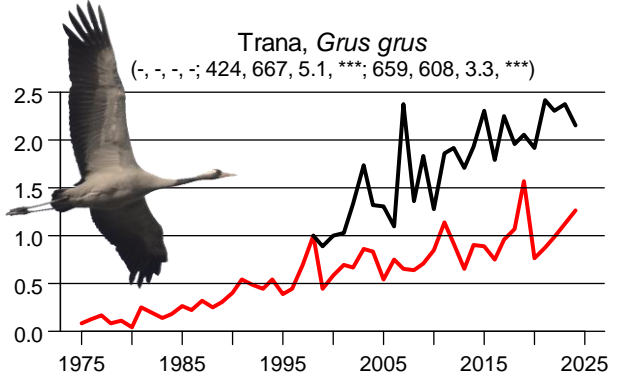
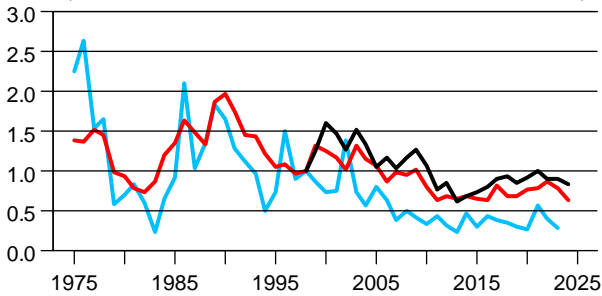
Rapphöna, *Perdix perdix*
(-, -, -, -, -, -, 5, 22, -3, NS)

Vaktel, *Coturnix coturnix*
(63, 123, 2.9, **; -, -, -, -, -, -)

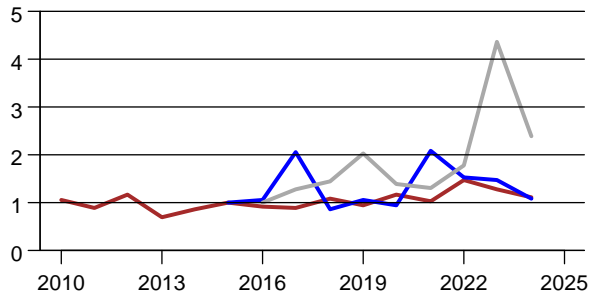

Fasan, *Phasianus colchicus*
(151, 637, -3.1, ***; 344, 654, -1.4, ***; 174, 143, -2.1, ***)

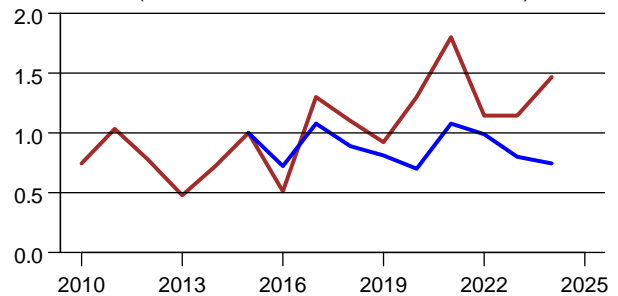

Trana, *Grus grus*
(-, -, -, 424, 667, 5.1, ***; 659, 608, 3.3, ***)

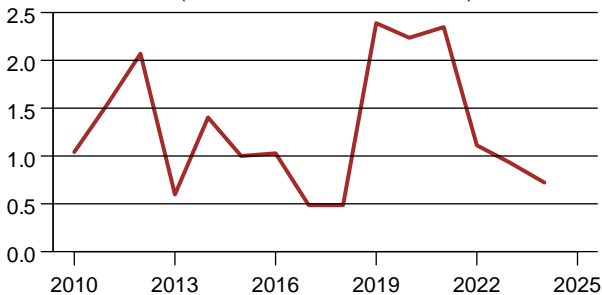
Trana, *Grus grus*
(354, 209, 2.2, **; 732, 352, 2.5, NS; 23, 52, 12.6, *)

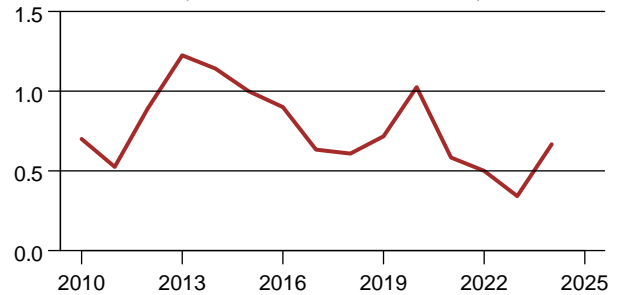
Vattenrall, *Rallus aquaticus*
(63, 115, 5.5, ***; 39, 105, -1.2, NS; -, -, -, -)

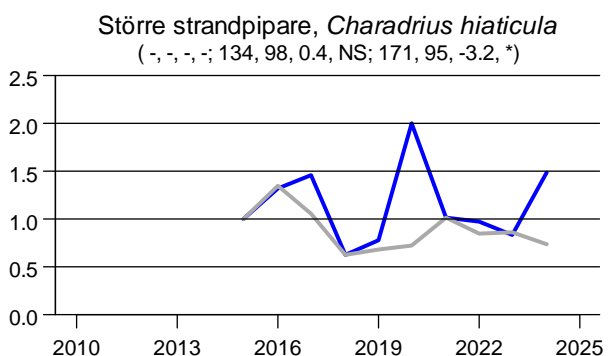
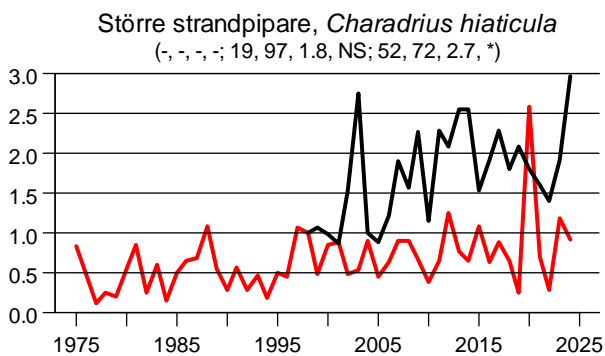
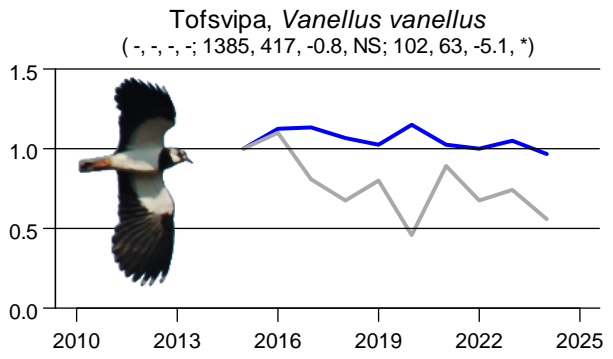
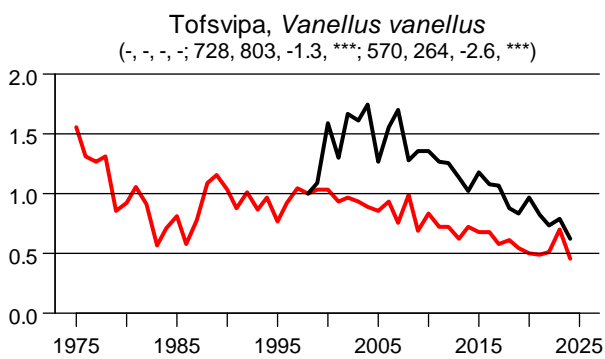
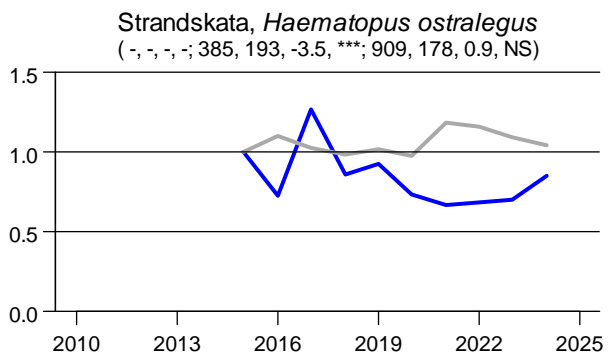
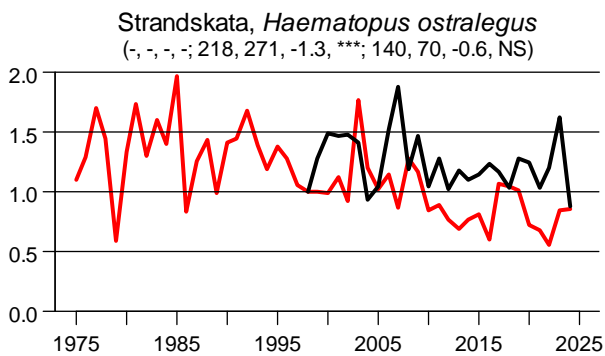
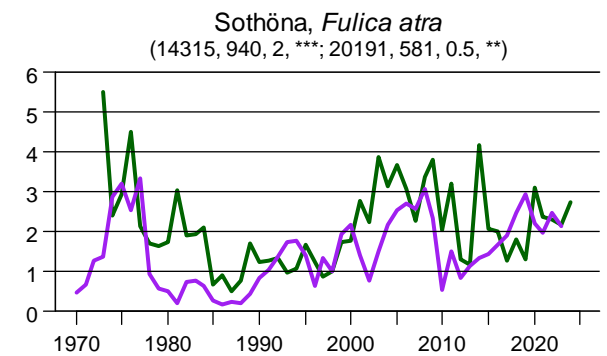
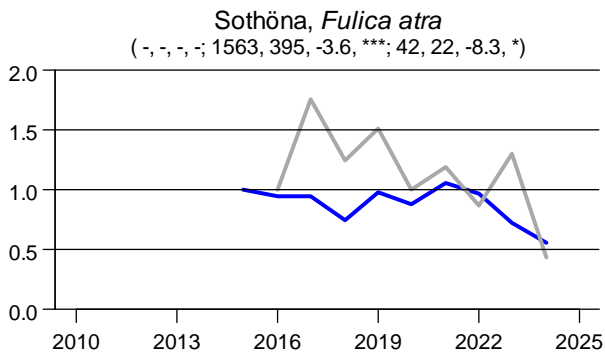
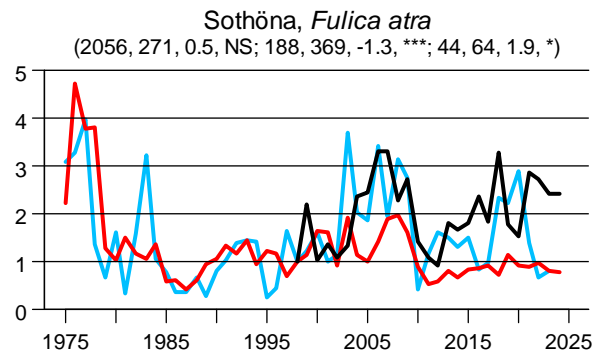
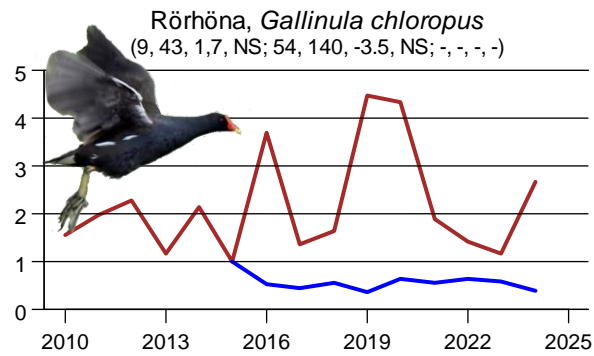
Småfäckig sumphöna, *Porzana porzana*
(19, 68, -0.3, NS; -, -, -, -, -, -)

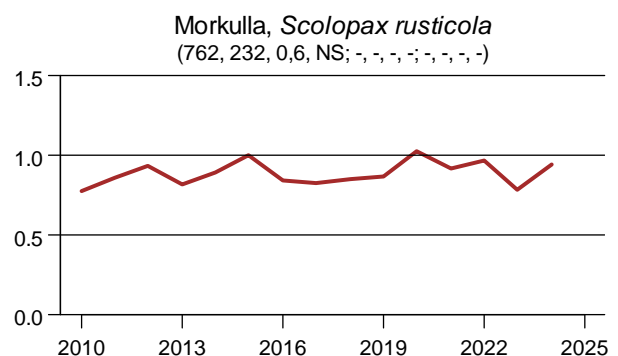
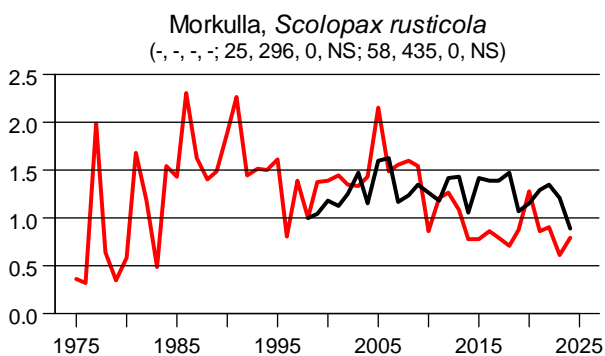
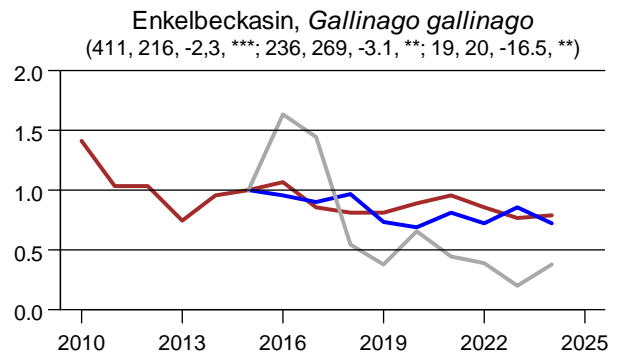
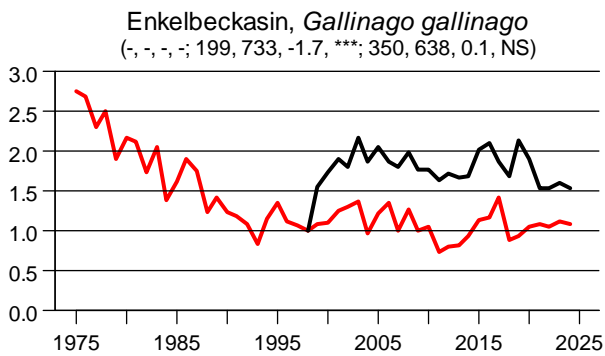
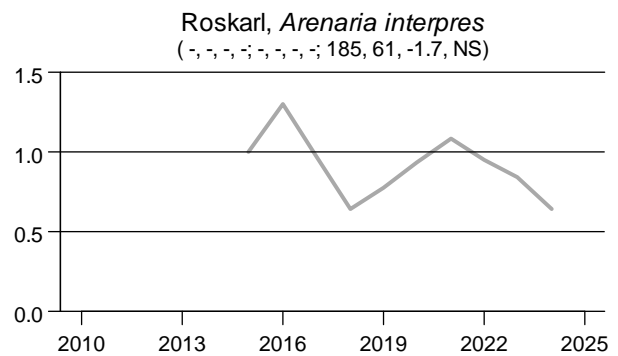
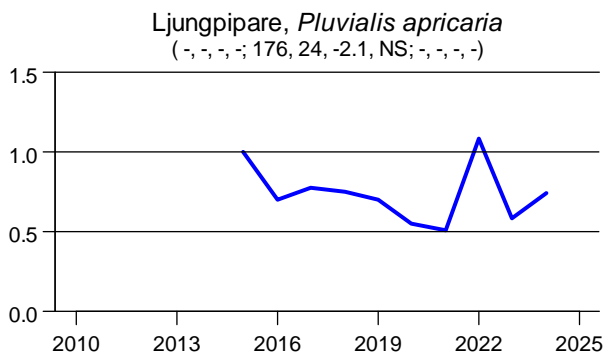
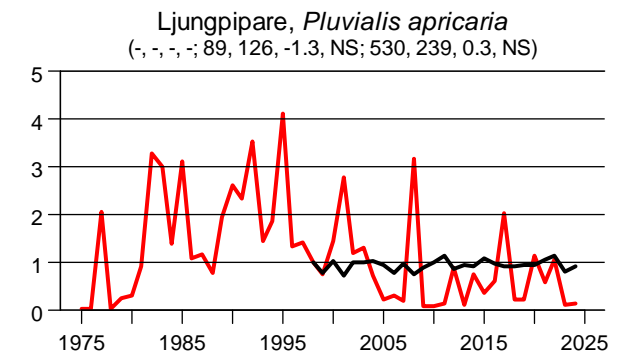
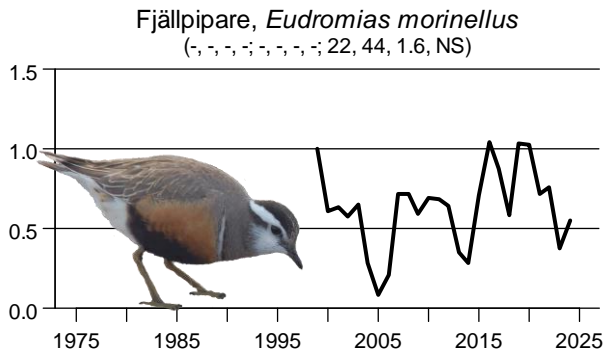
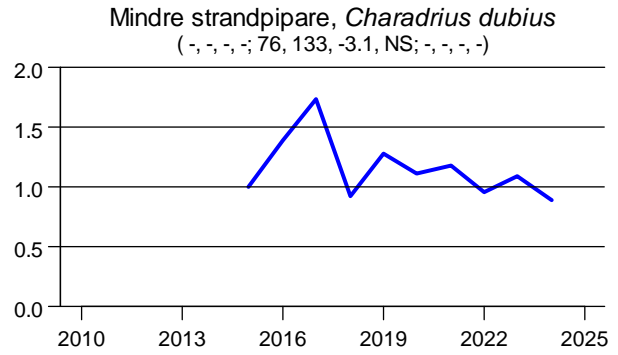
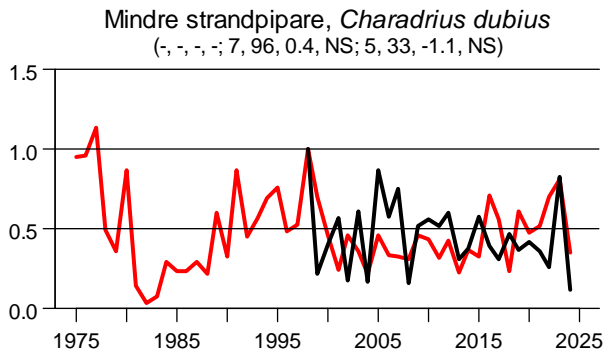

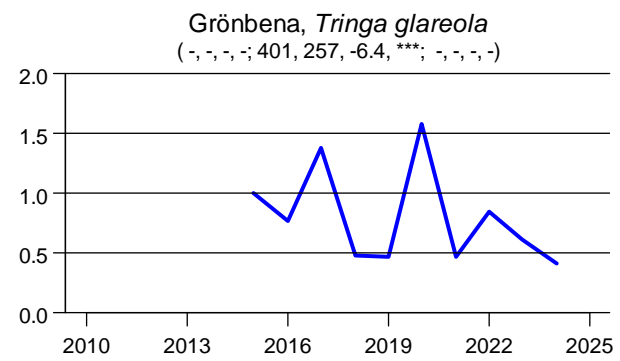
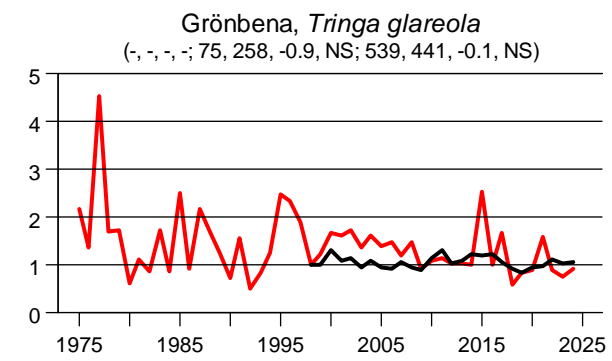
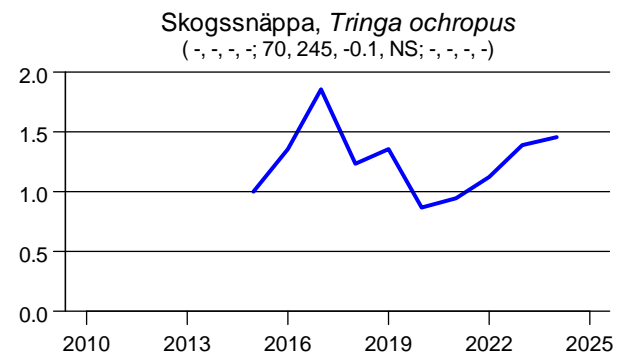
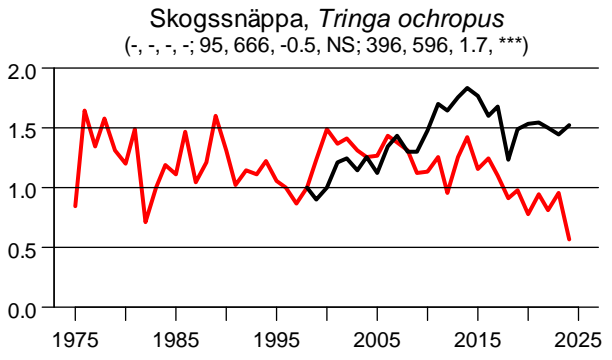
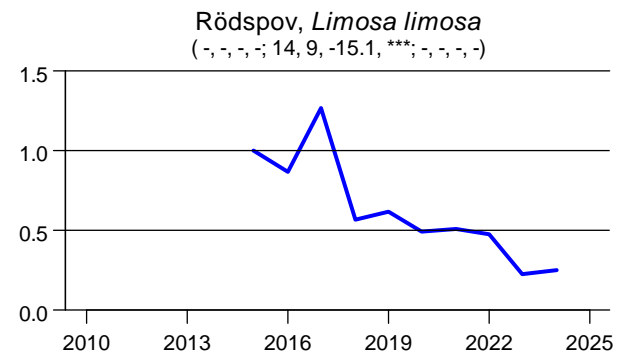
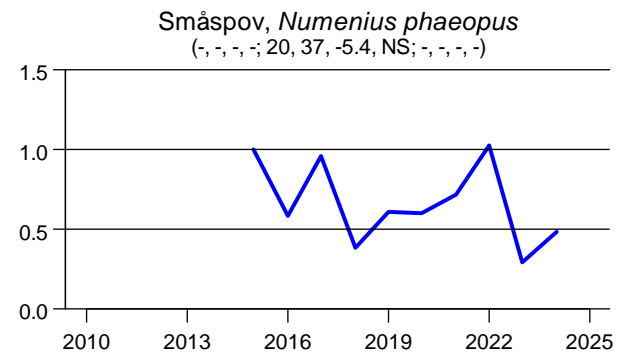
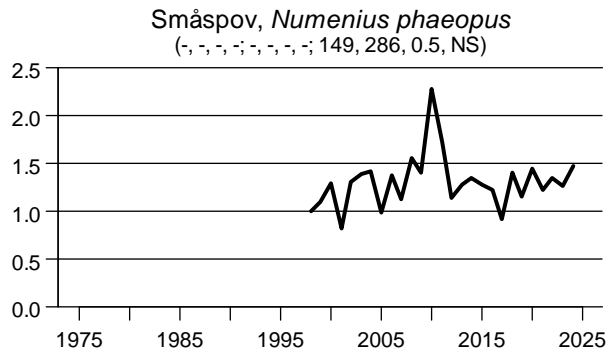
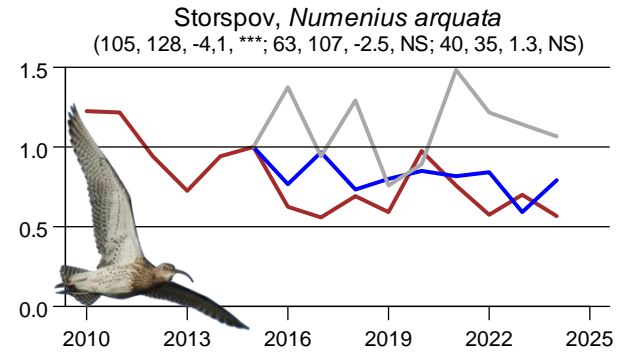
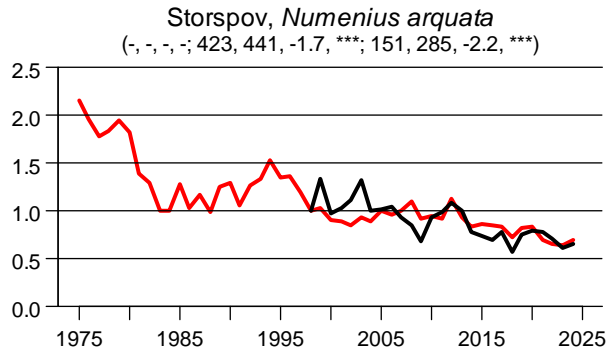
Kornknarr, *Crex crex*
(79, 107, -3.6, ***; -, -, -, -, -, -)

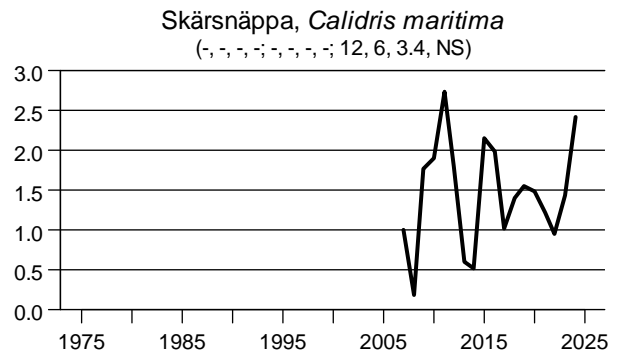
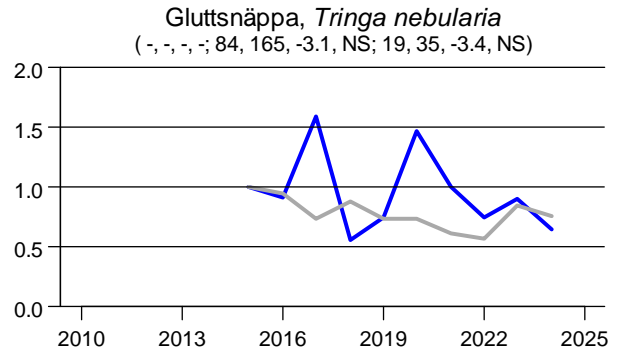
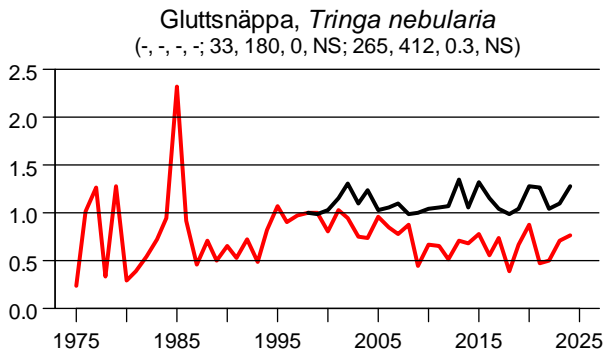
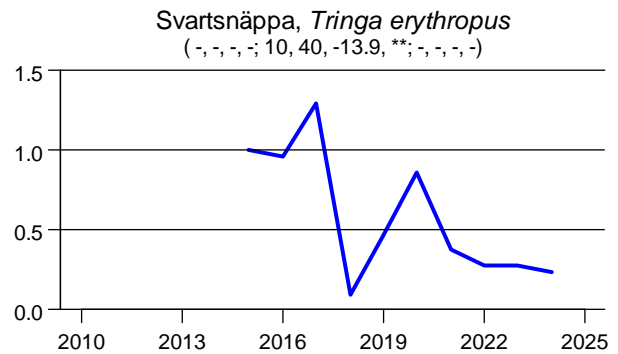
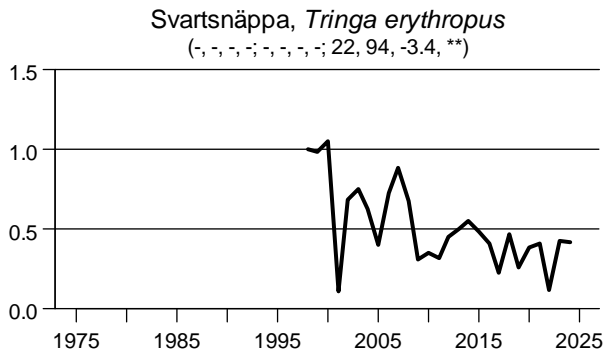
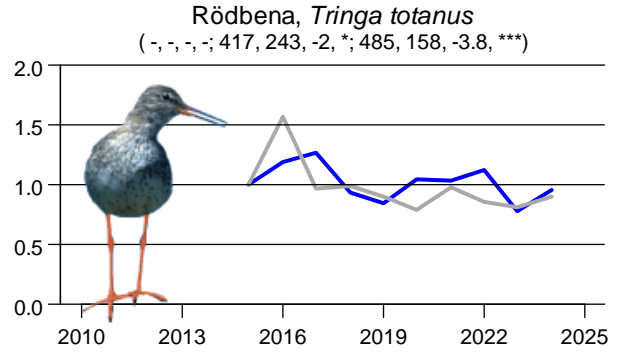
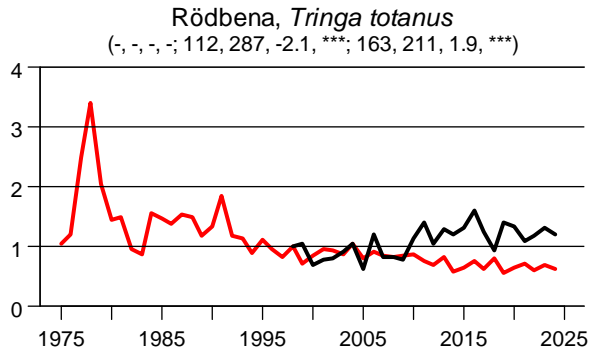
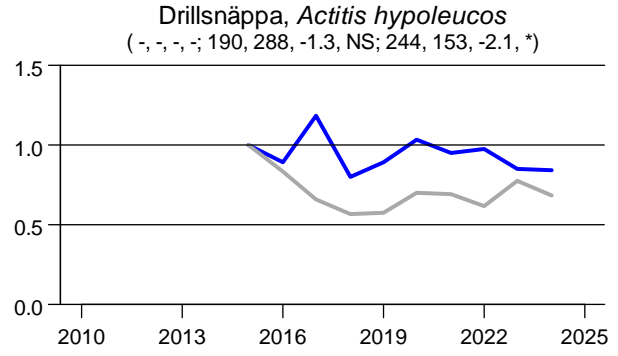
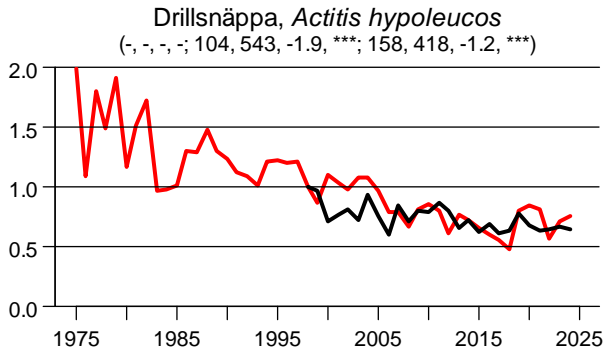

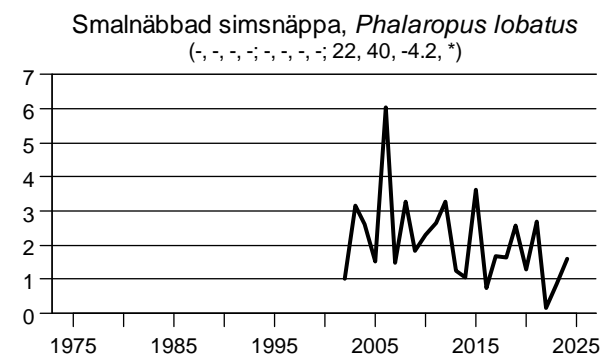
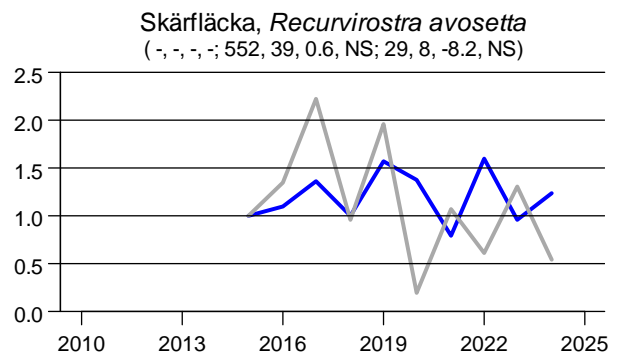
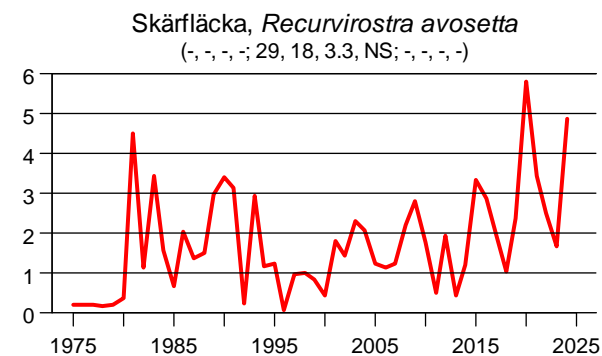
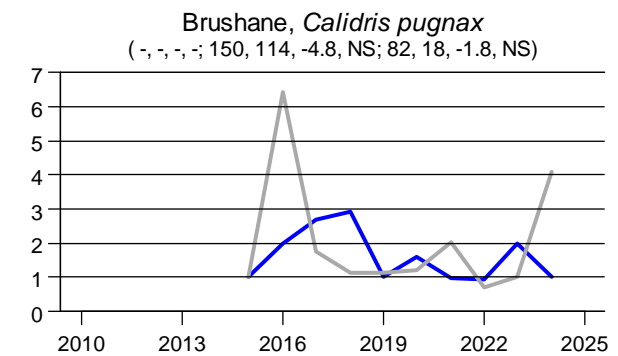
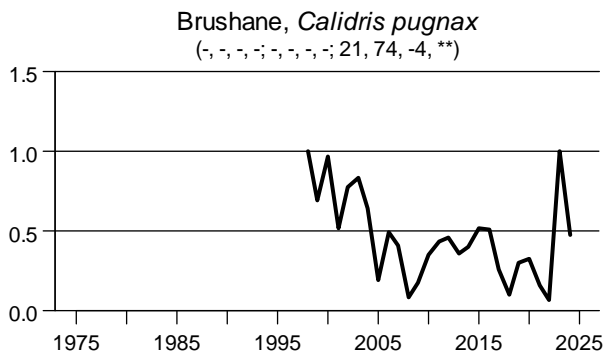
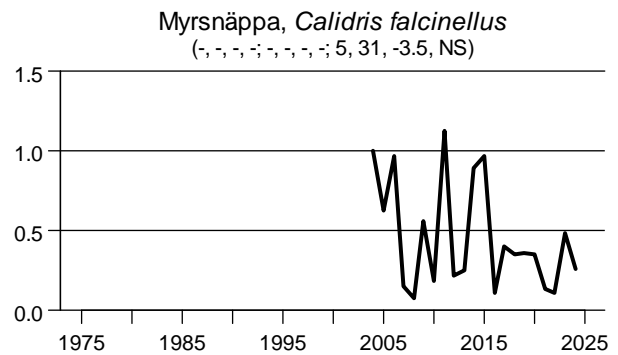
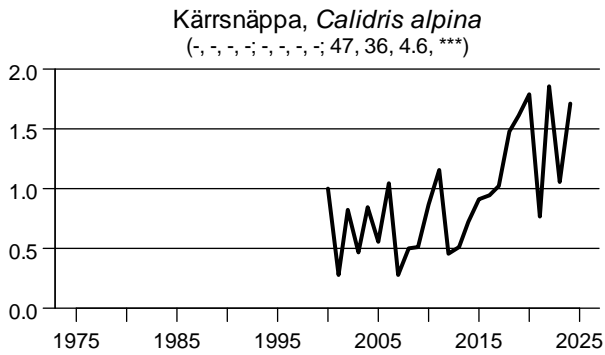
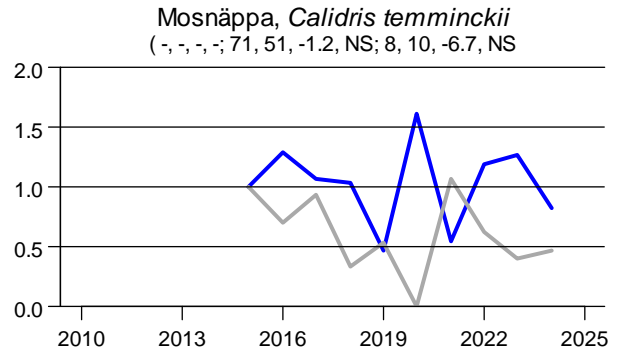
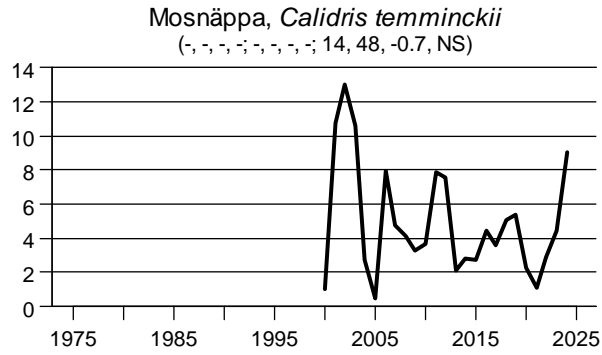

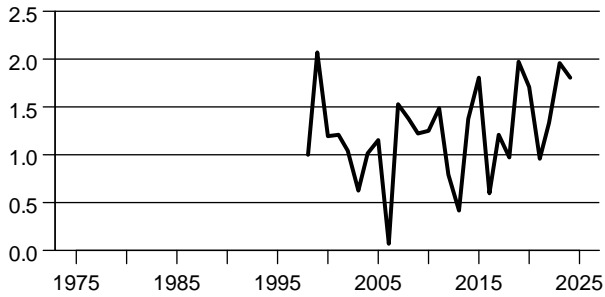

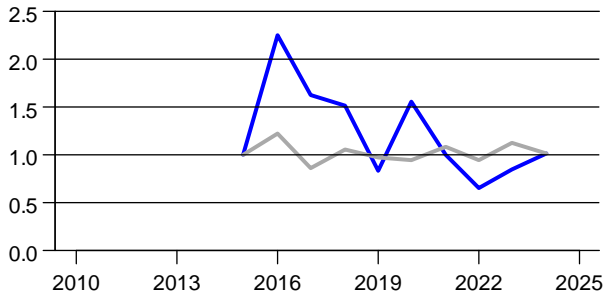

Fjällabb, *Stercorarius longicaudus*
(-, -, -, -; 81, 59, 1.8, NS)

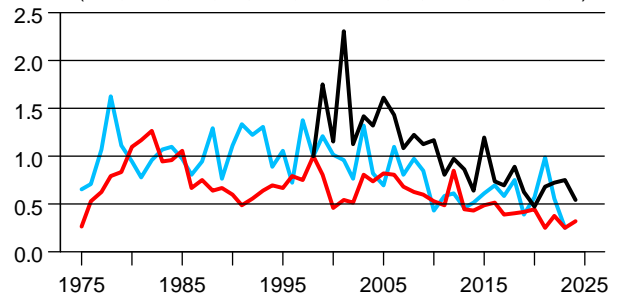

Kustlabb, *Stercorarius parasiticus*
(-, -, -, -; 9, 6, -6.9, NS; 104, 71, 0, NS)

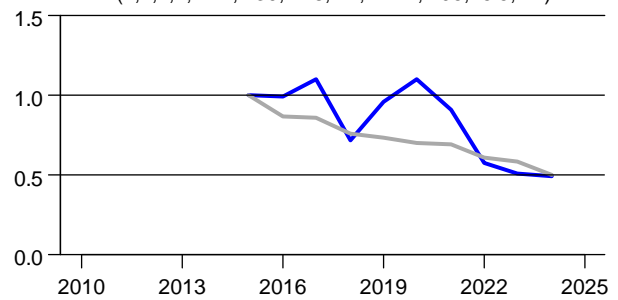
Havstrut, *Larus marinus*

(353, 417, -1.5, ***) (285, 262, -1.5, ***) (142, 92, -3.8, ***)

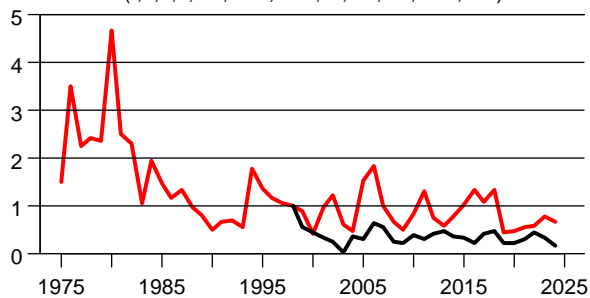

Havstrut, *Larus marinus*

(-, -, -, -; 274, 130, -7.8, ***) (1142, 196, -6.5, ***)

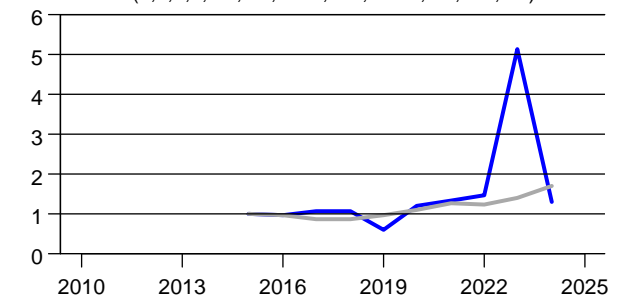

Östersjötrut, *Larus fuscus fuscus*
(-, -, -, -; 34, 179, -2.3, **) (14, 35, -0.8, NS)

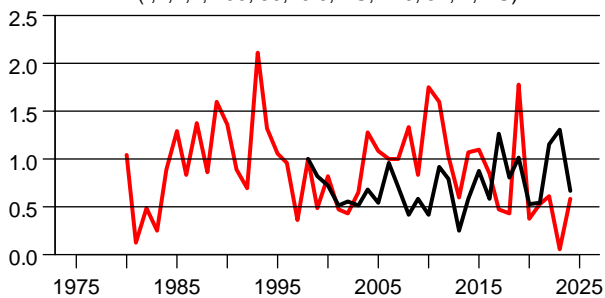

Östersjötrut, *Larus f. fuscus*

(-, -, -, -; 32, 27, 10.9, NS; 1349, 85, 6.5, ***)

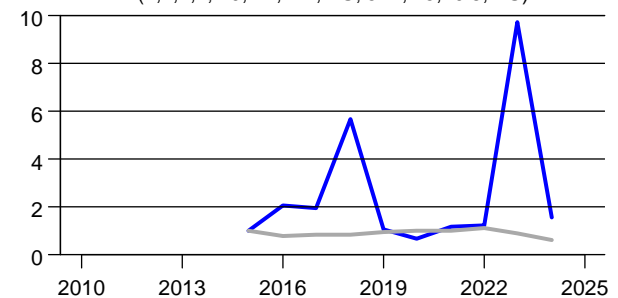

Nordsjösiltrut, *Larus fuscus intermedius*
(-, -, -, -; 133, 80, -0.6, NS; 210, 32, 1, NS)

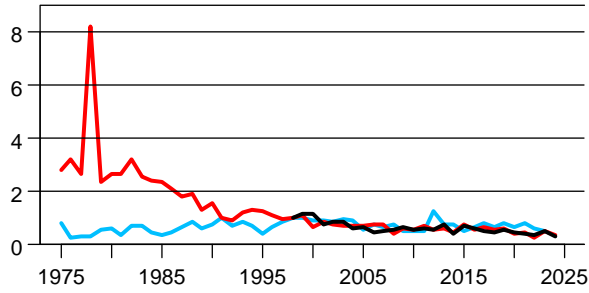

Nordsjösiltrut, *Larus f. intermedius*

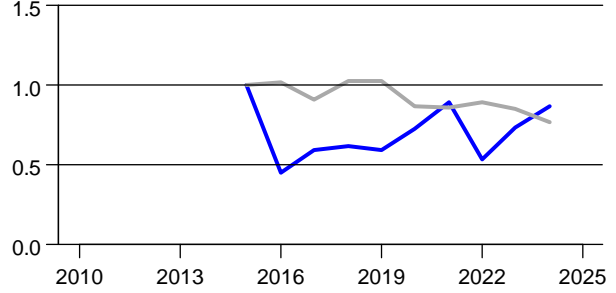
(-, -, -, -; 40, 42, 4.7, NS; 572, 25, -0.8, NS)

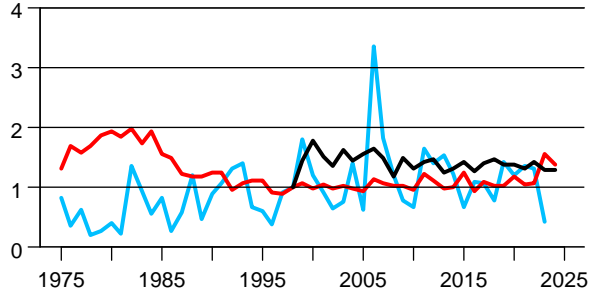
Gråtrut, *Larus argentatus*
(5400, 892, 0.9, ***; 2248, 779, -4.5, ***; 740, 295, -3.3, ***)

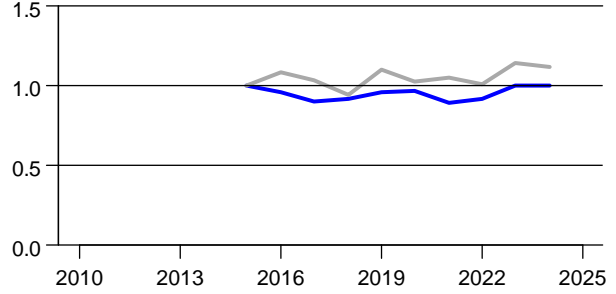
Gråtrut, *Larus argentatus*
(-, -, -, -; 1293, 282, 1.9, NS; 6347, 194, -2.6, ***)

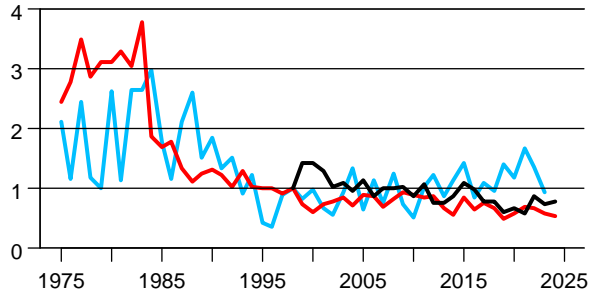
Fiskmåås, *Larus canus*
(1202, 535, 2.1, ***; 2277, 1097, -0.9, ***; 1621, 569, -0.3, NS)

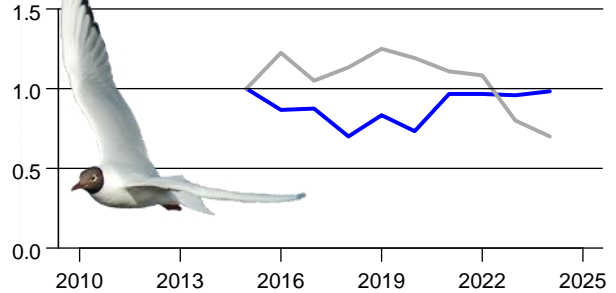
Fiskmåås, *Larus canus*
(-, -, -, -; 2662, 499, 0.2, NS; 7032, 200, 0.9, NS)

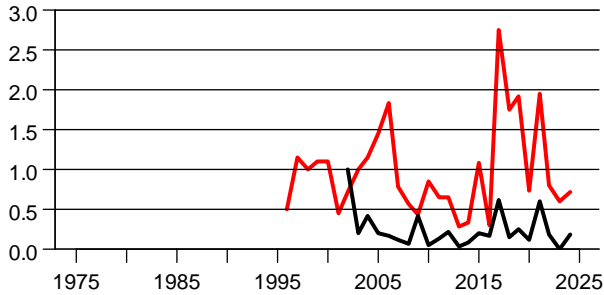
Skrattmåås, *Chroicocephalus ridibundus*
(879, 274, -1.3, ***; 3747, 909, -3.4, ***; 1259, 335, -2.2, ***)

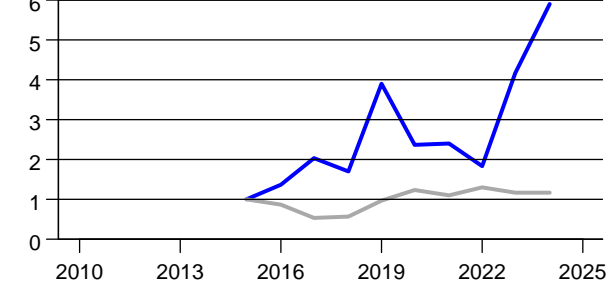
Skrattmåås, *Chroicocephalus ridibundus*
(-, -, -, -; 17984, 454, 1.2, NS; 9962, 194, -3.6, **)

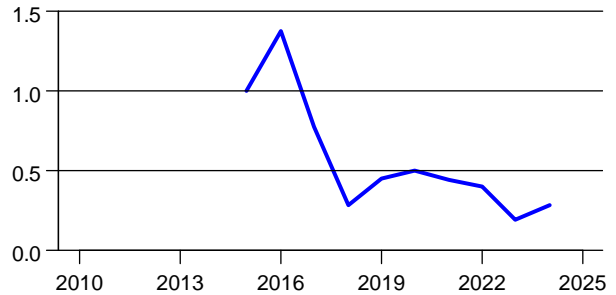
Dvärgmåås, *Hydrocoloeus minutus*
(-, -, -, -; 93, 83, 0.2, NS; 59, 48, -3.5, NS)

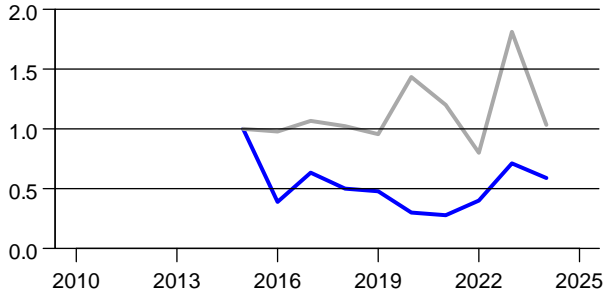
Dvärgmåås, *Hydrocoloeus minutus*
(-, -, -, -; 3387, 93, 15.5, **; 492, 47, 6.1, *)

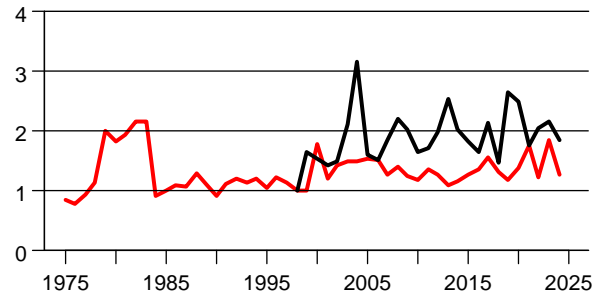
Svarttäna, *Chlidonias niger*
(-, -, -, -; 120, 48, -15.1, *; -, -, -, -)

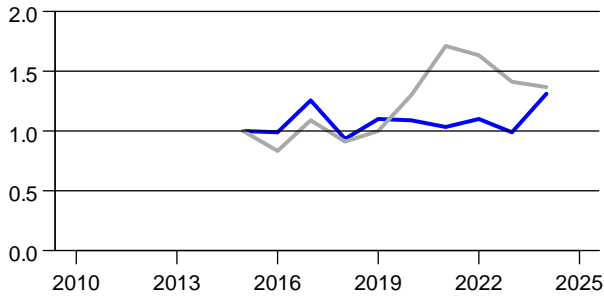
Skräntärna, *Hydroprogne caspia*
(-, -, -, -; 44, 52, -3, NS; 338, 78, 2.5, **)

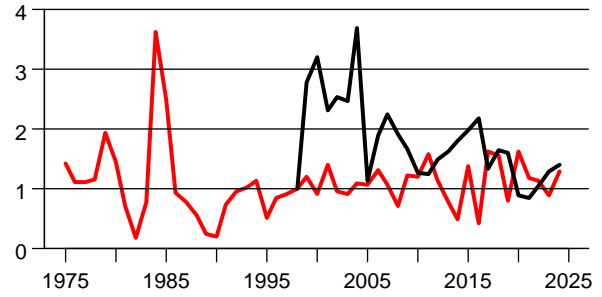
Fisktärna, *Sterna hirundo*
(-, -, -, -; 269, 607, 0.3, NS; 223, 278, 1.2, **)

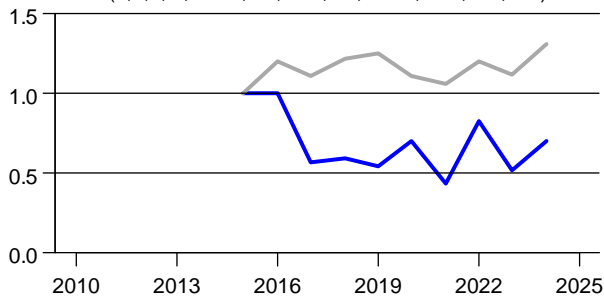
Fisktärna, *Sterna hirundo*
(-, -, -, -; 1439, 379, 1.3, NS; 3293, 180, 6.6, ***)

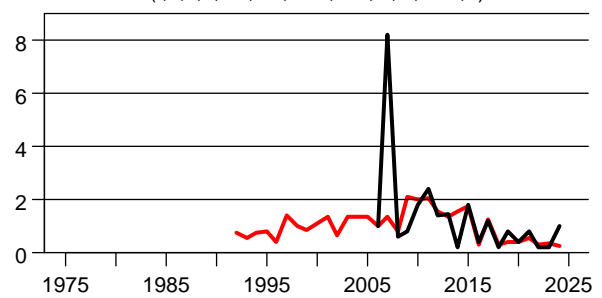
Silvertärna, *Sterna paradisaea*
(-, -, -, -; 91, 146, 0.4, NS; 158, 195, -2.7, ***)

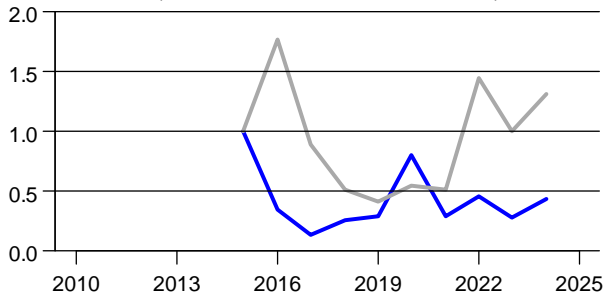
Silvertärna, *Sterna paradisaea*
(-, -, -, -; 1143, 89, -3.9, ***, 8277, 174, 1.1, NS)

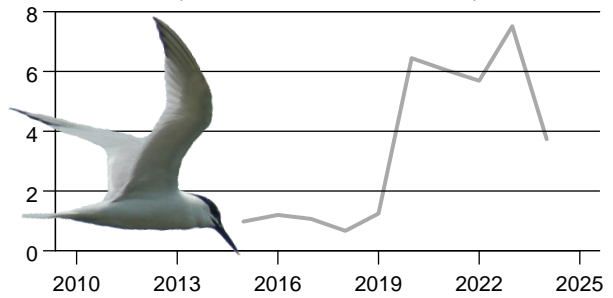
Småtärna, *Sternula albifrons*
(-, -, -, -; 11, 23, -2.1, NS; 7, 4, -9.2, *)

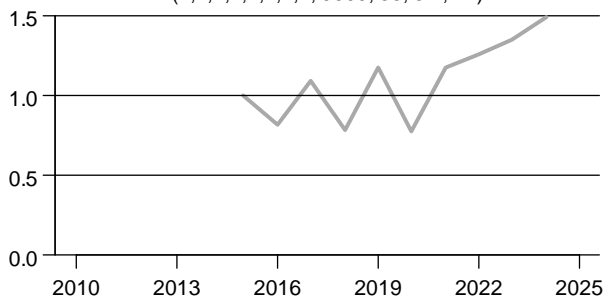
Småtärna, *Sternula albifrons*
(-, -, -, -; 42, 14, -1, NS; 27, 8, 0.7, NS)

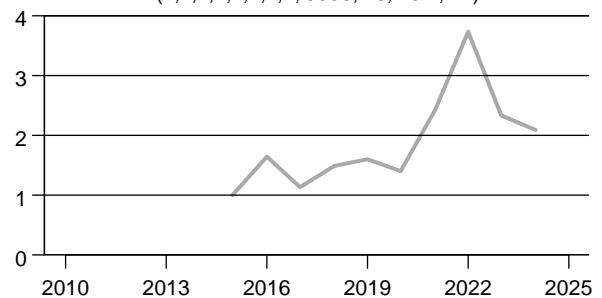
Kentsk tärna, *Thalasseus sandvicensis*
(-, -, -, -; 173, 17, 28.4, **)

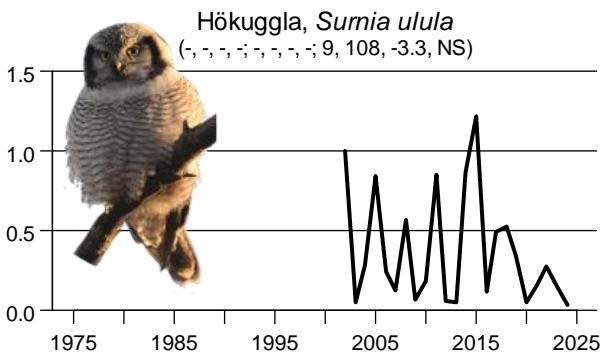
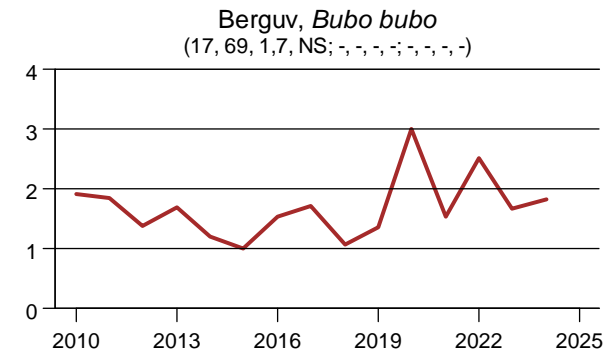
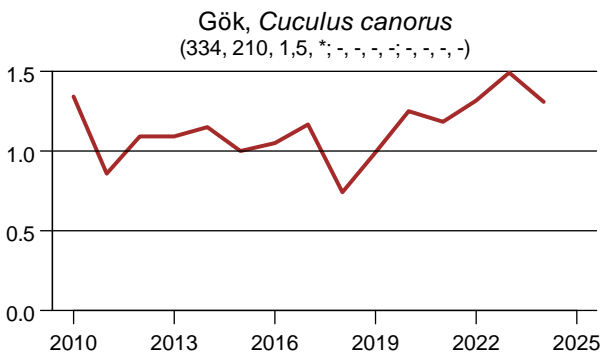
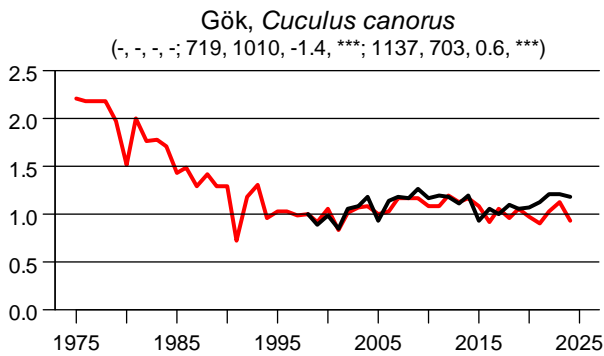
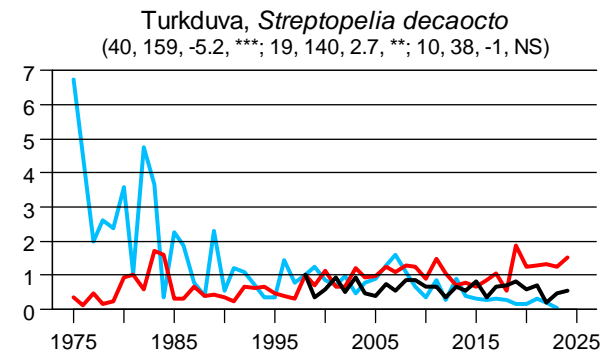
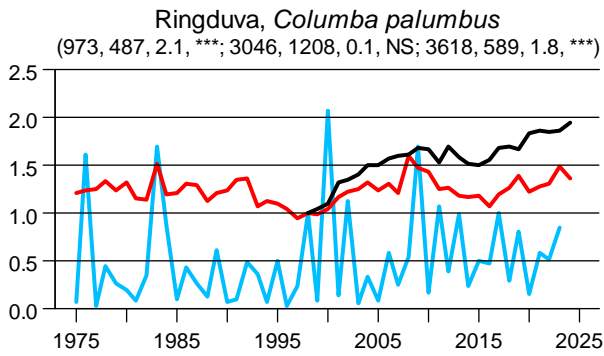
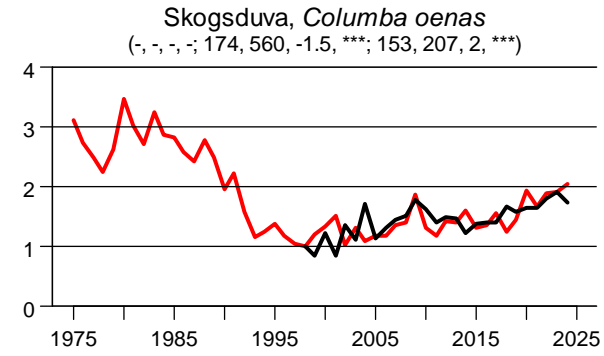
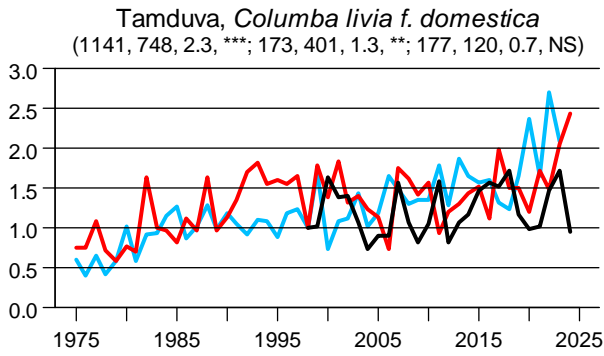
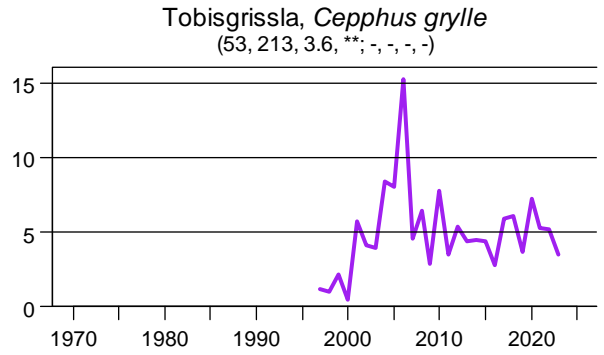
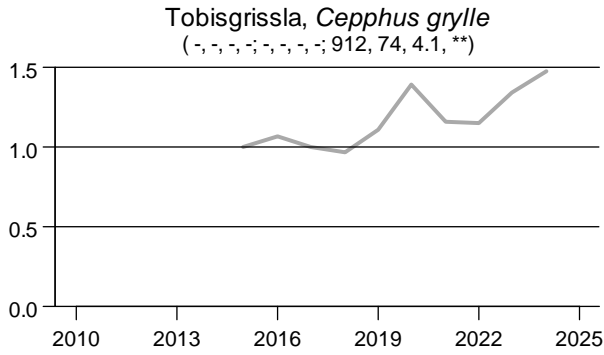
Tordmule, *Alca torda*
(-, -, -, -; 9609, 35, 5.4, ***)

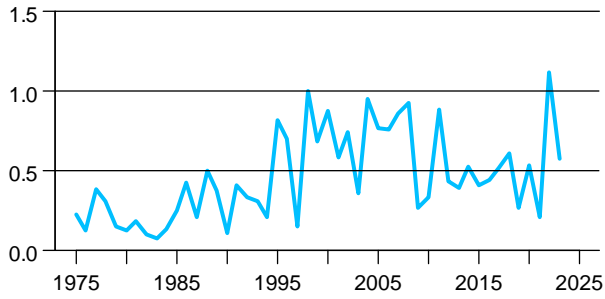
Sillgrissla, *Uria aalge*
(-, -, -, -; 9038, 16, 10.4, ***)

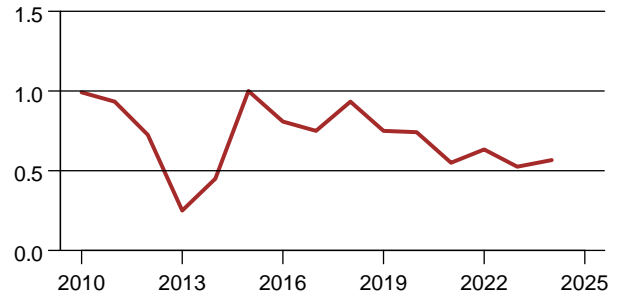

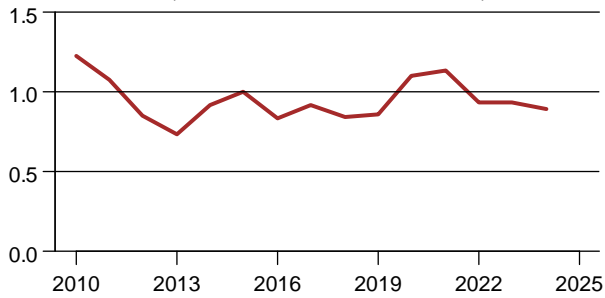
Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*
(8, 216, 2.7, **, -, -, -, -, -, -, -)

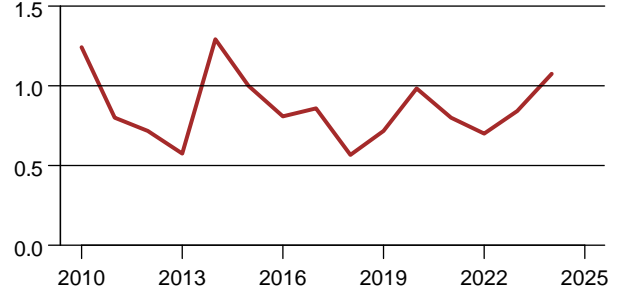
Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*
(54, 144, -1.3, NS; -, -, -, -, -, -, -)

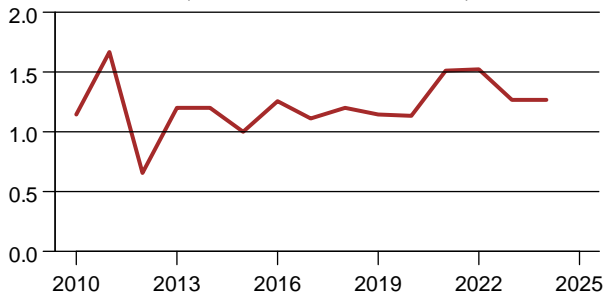
Kattuggla, *Strix aluco*
(745, 182, -0.2, NS; -, -, -, -, -, -, -)

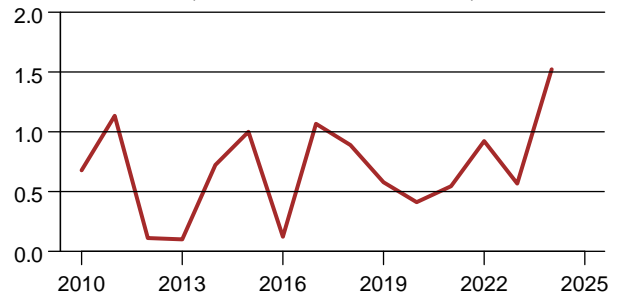
Kattuggla kullar, *Strix aluco*
(52, 125, -0.5, NS; -, -, -, -, -, -, -)

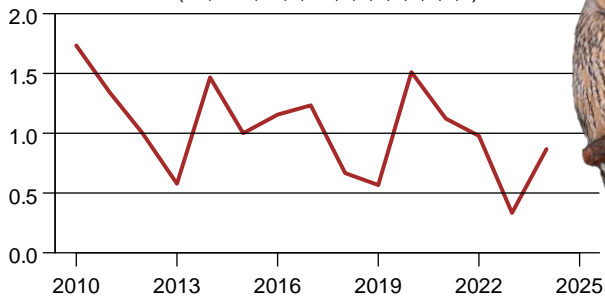
Slaguggla, *Strix uralensis*
(94, 84, 1.5, NS; -, -, -, -, -, -, -)

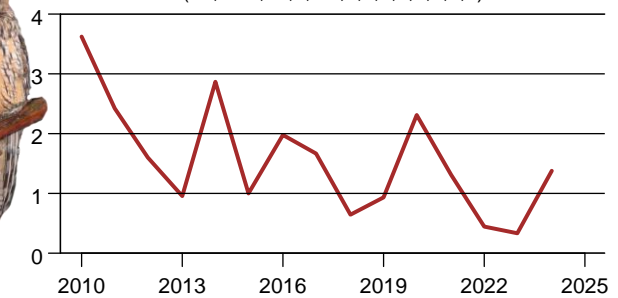
Lappuggla, *Strix nebulosa*
(10, 51, 6.6, NS; -, -, -, -, -, -, -)

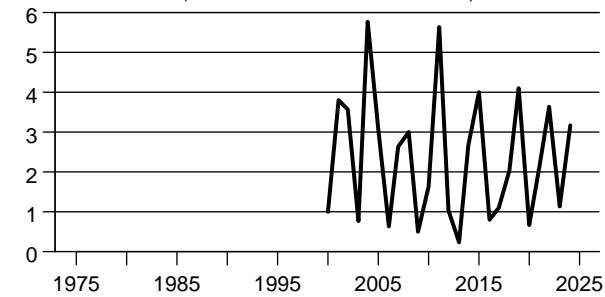
Hornuggla, *Asio otus*
(91, 164, -5.7, ***, -, -, -, -, -, -, -)

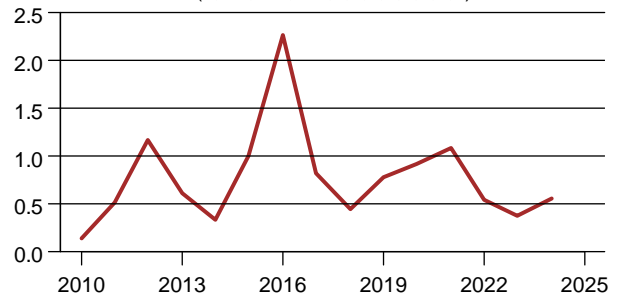
Hornuggla kullar, *Asio otus*
(36, 118, -8.7, ***, -, -, -, -, -, -, -)

Jorduggla, *Asio flammeus*
(-, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -; 8, 112, -0.3, NS)

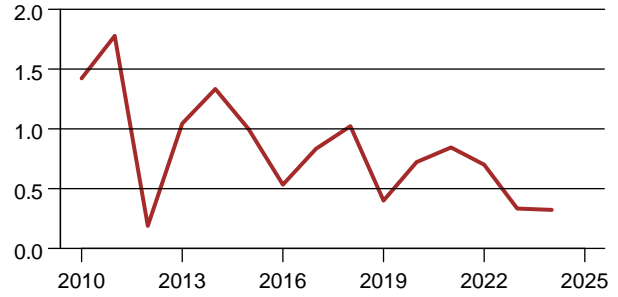

Jorduggla, *Asio flammeus*
(7, 51, 2.7, NS; -, -, -, -, -, -, -)

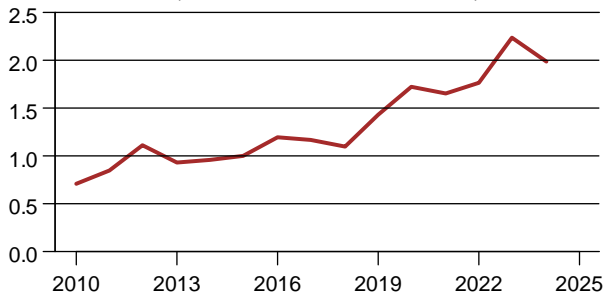

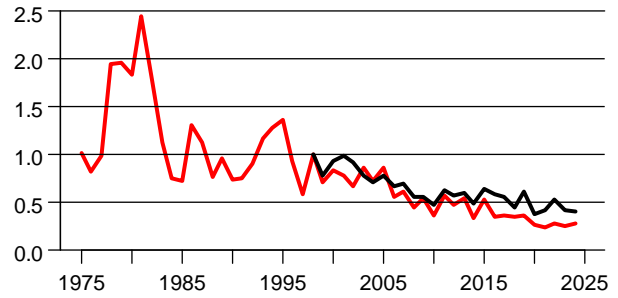
Pärluggla, *Aegolius funereus*
(222, 174, -6.1, ***, -, -, -, -, -, -, -)

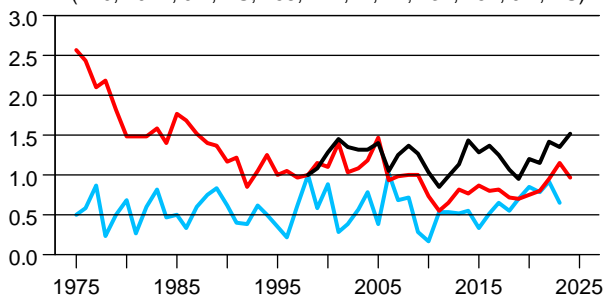
Nattskärva, *Caprimulgus europaeus*
(259, 136, 7.4, ***, -, -, -, -, -, -, -)

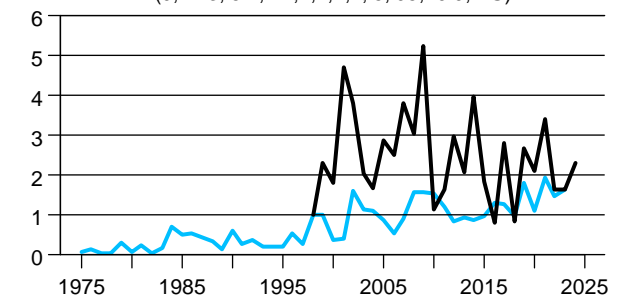
Tornseglare, *Apus apus*
(-, -, -, -, 1893, 902, -3.4, ***, 1140, 480, -3, ***)

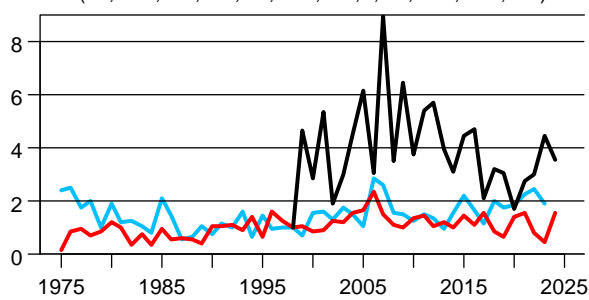
Gröngöling, *Picus viridis*
(120, 1072, 0.4, NS; 168, 774, -2, ***, 137, 251, 0.2, NS)

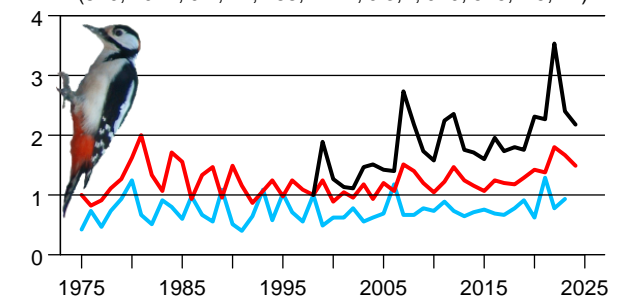
Gråspett, *Picus canus*
(9, 123, 6.2, ***, -, -, -, -, 6, 95, -0.9, NS)

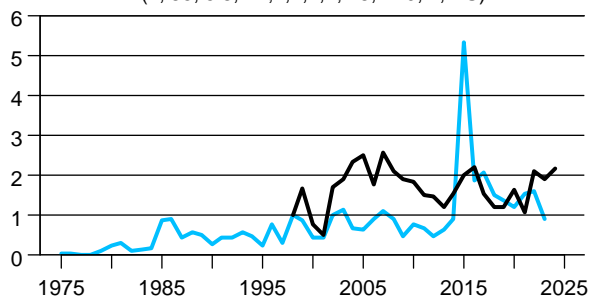
Mindre hackspett, *Dryobates minor*
(14, 393, 0.7, NS; 16, 331, 1.5, *, 13, 183, -0.1, NS)

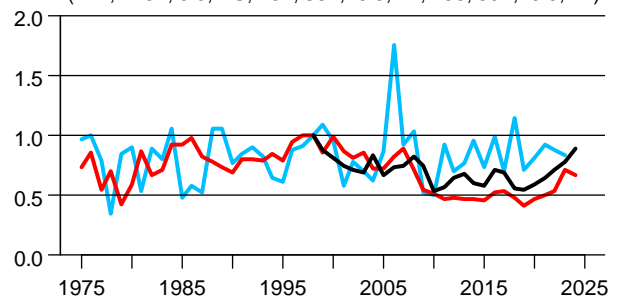
Större hackspett, *Dendrocopos major*
(840, 2071, 0.4, ***, 488, 1111, 0.3, *, 929, 626, 2.5, ***)

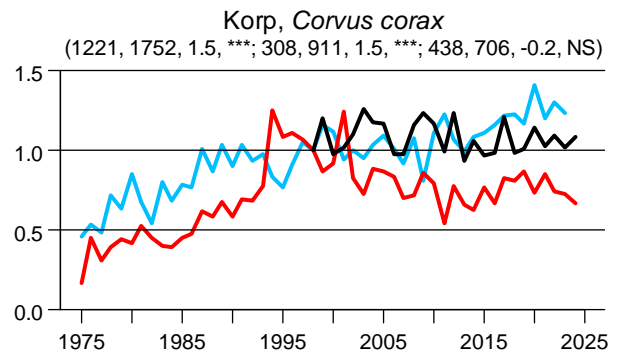
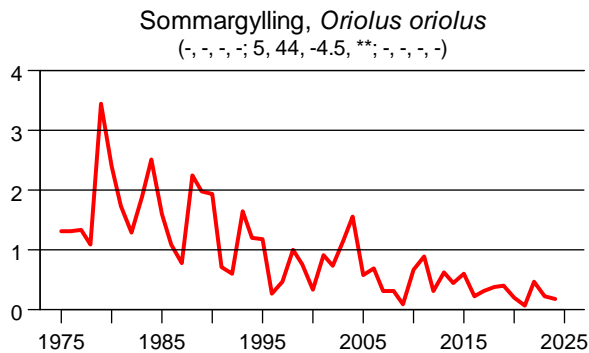
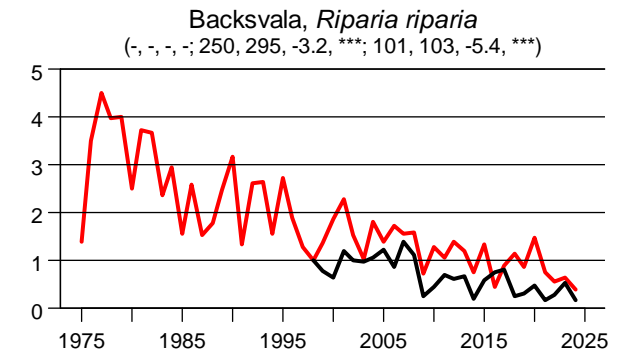
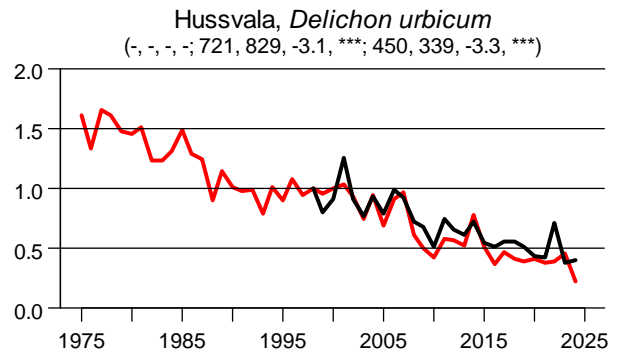
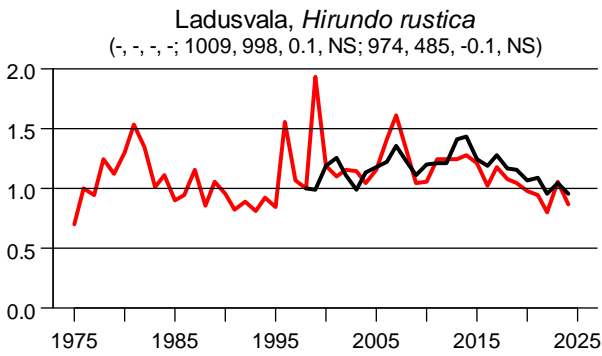
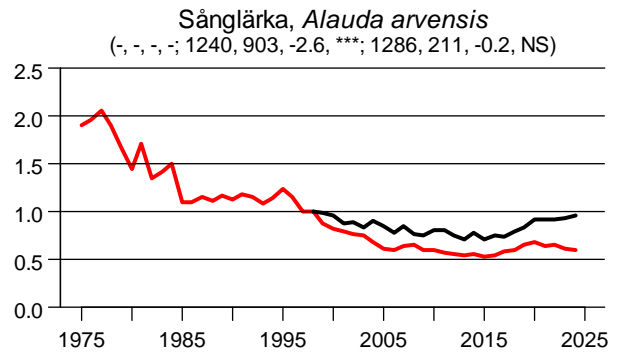
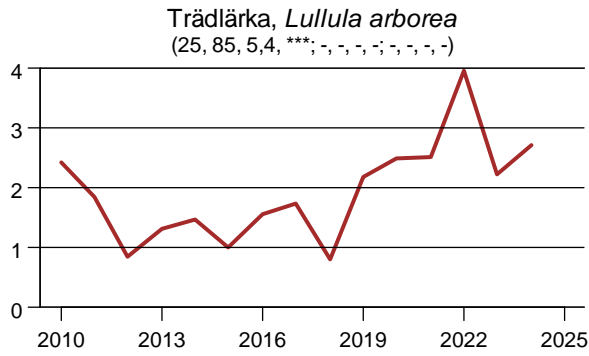
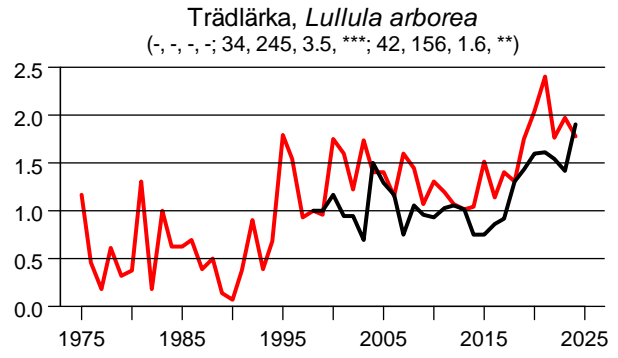
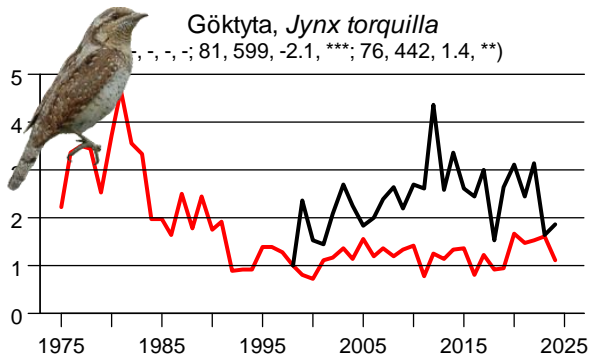

Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*
(7, 85, 6.8, ***, -, -, -, -, 28, 270, 1, NS)

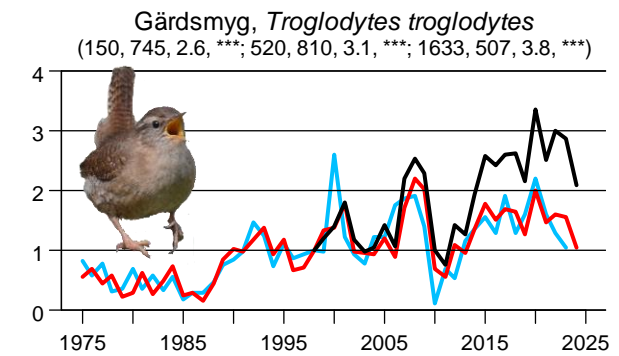
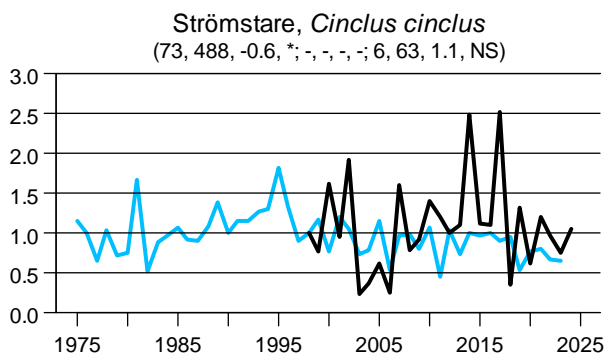
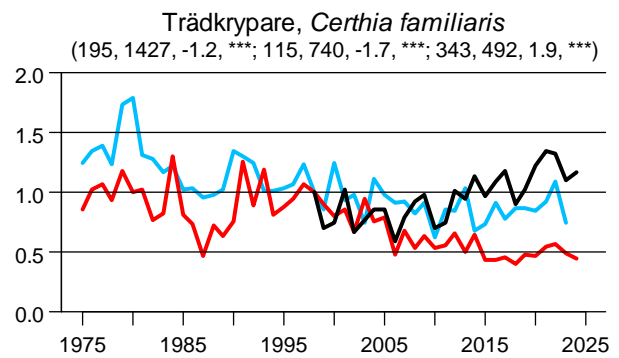
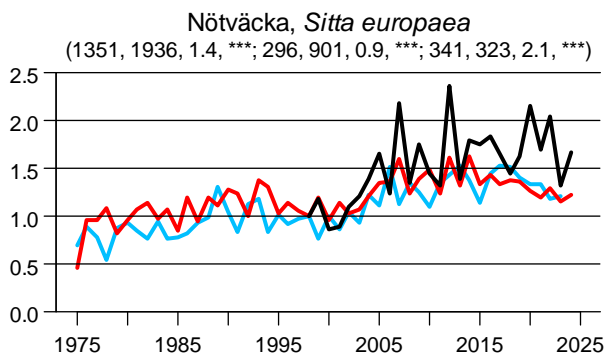
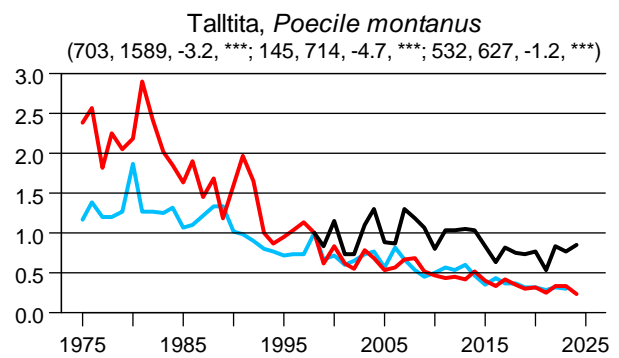
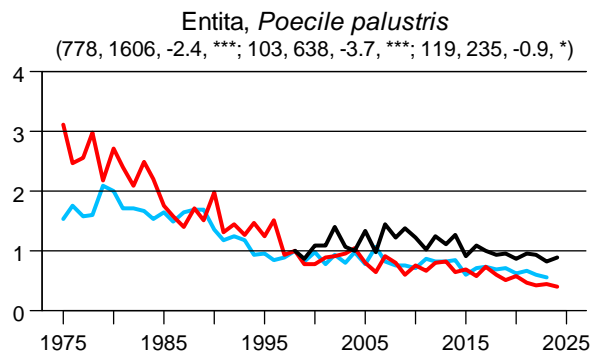
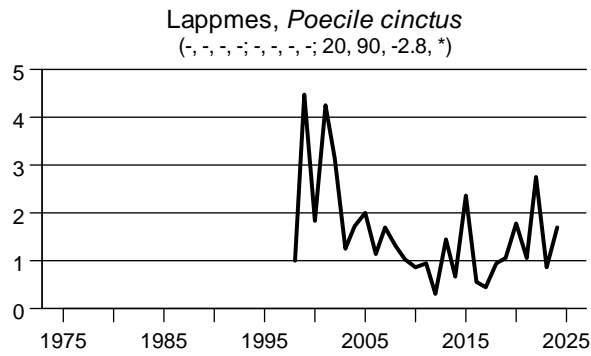
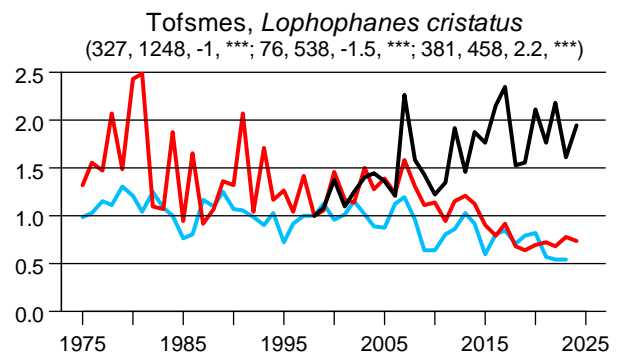
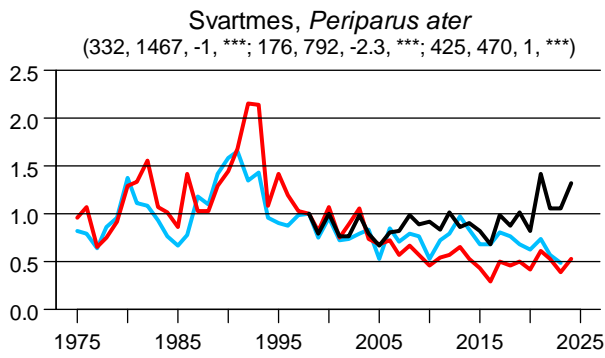
Spillkråka, *Dryocopus martius*
(127, 1252, 0.3, NS; 162, 884, -0.9, ***, 256, 554, -0.9, ***)

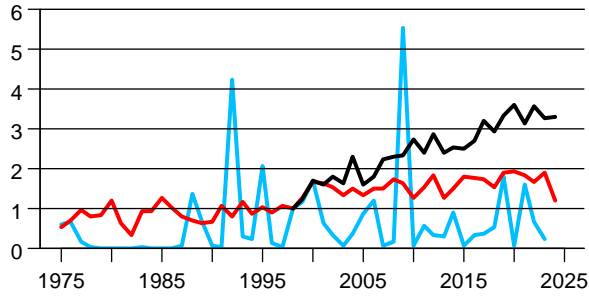

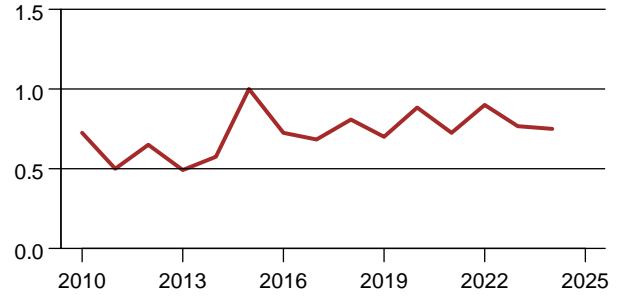

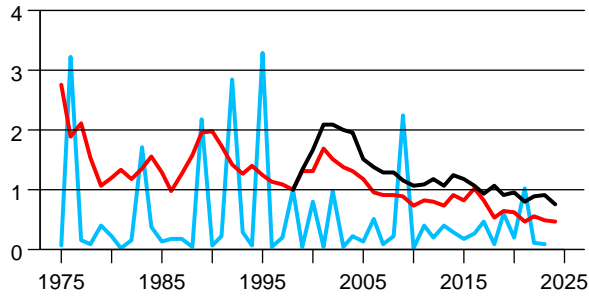
Dubbeltrast, *Turdus viscivorus*
(8, 160, 5.9, *; 125, 617, 2.1, ***; 585, 627, 3.9, ***)

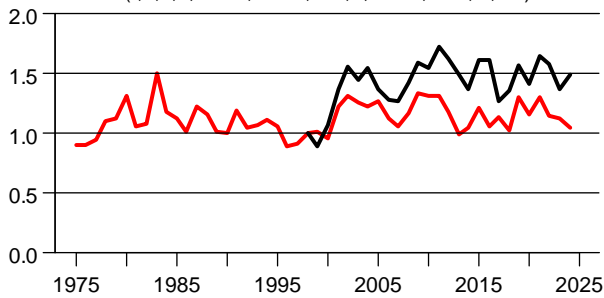
Dubbeltrast, *Turdus viscivorus*
(97, 164, 2.4, *; -, -, -, -, -, -, -)

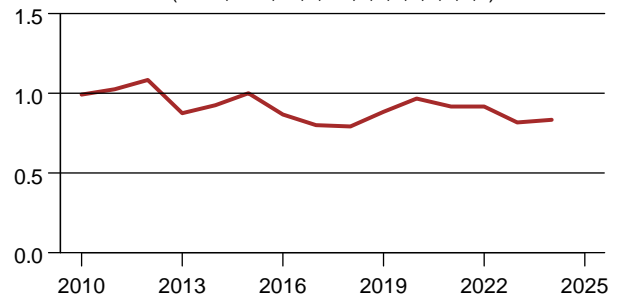
Björktrast, *Turdus pilaris*
(8968, 1818, -0.1, NS; 2213, 1130, -2.3, ***; 1350, 672, -2.8, ***)

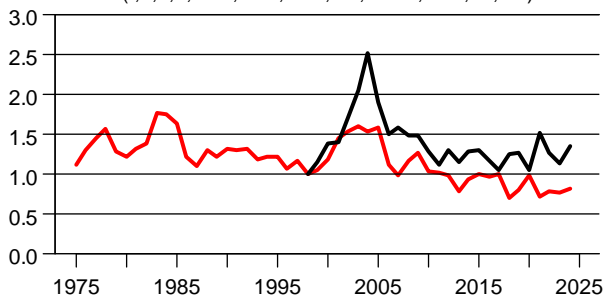
Taltrast, *Turdus philomelos*
(-, -, -, -; 1407, 1183, 0.2, *; 2994, 683, 1, ***)

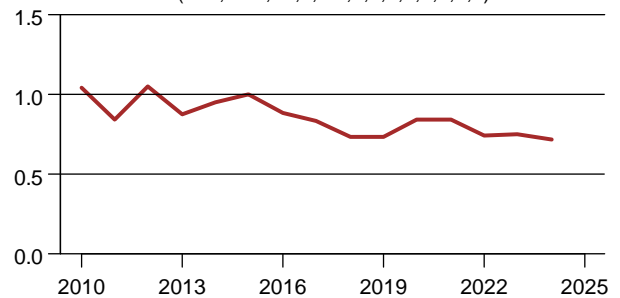
Taltrast, *Turdus philomelos*
(2388, 237, -1.2, ***; -, -, -, -, -, -, -)

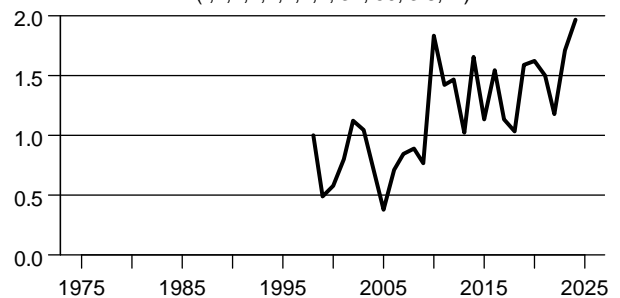
Rödvingetrast, *Turdus iliacus*
(-, -, -, -; 876, 827, -1.1, ***; 1842, 657, -1, ***)

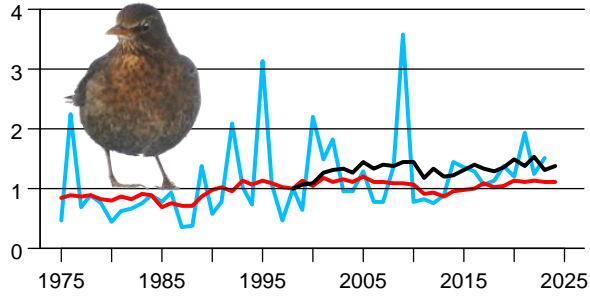
Rödvingetrast, *Turdus iliacus*
(755, 193, -2.2, ***; -, -, -, -, -, -, -)

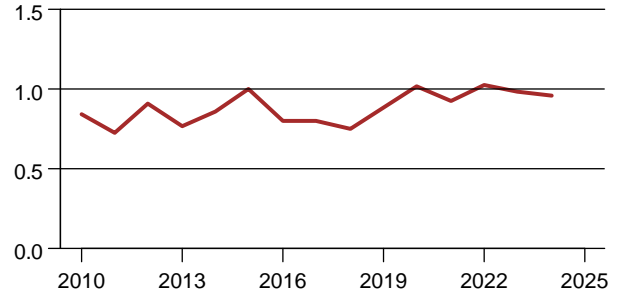
Ringtrast, *Turdus torquatus*
(-, -, -, -; -, -, -, -; 32, 60, 3.8, **)

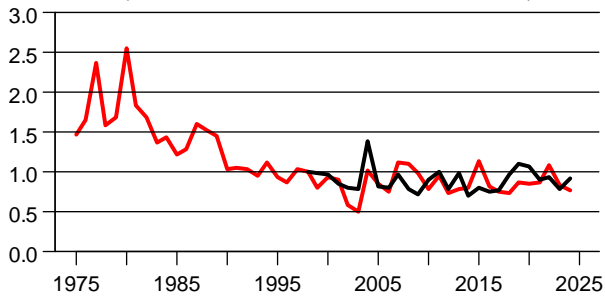
Koltrast, *Turdus merula*
(1155, 1569, 1.4, ***; 2475, 1209, 0.6, ***; 3175, 550, 0.7, ***)

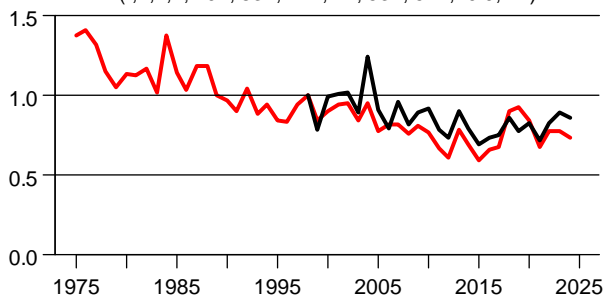
Koltrast, *Turdus merula*
(1677, 227, 1.5, ***; -, -, -, -, -, -)

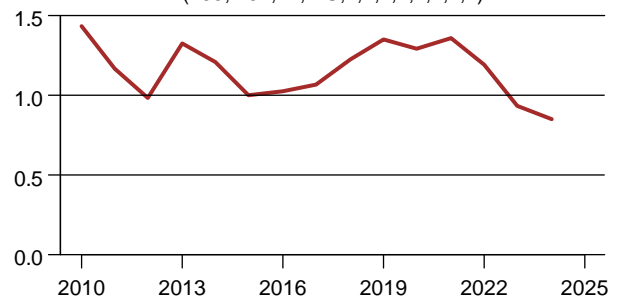
Stenskvätta, *Oenanthe oenanthe*
(-, -, -, -, 96, 567, -1.7, ***; 296, 354, -0.1, NS)

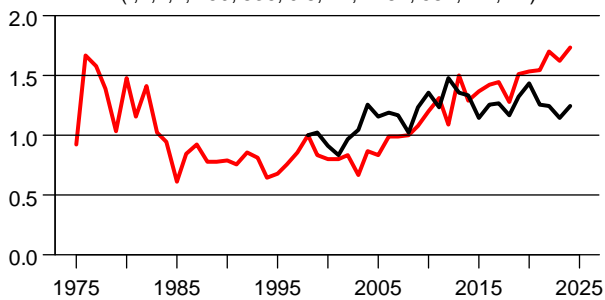
Buskskvätta, *Saxicola rubetra*
(-, -, -, -, 292, 831, -1.2, ***; 534, 617, -0.9, ***)

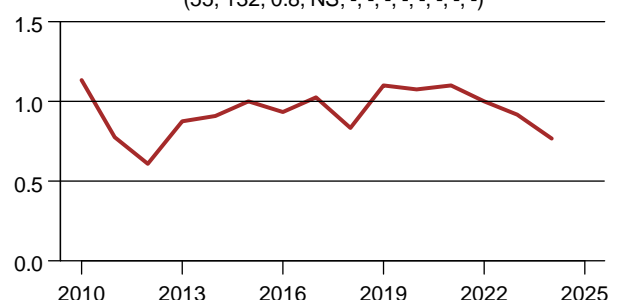
Buskskvätta, *Saxicola rubetra*
(153, 164, -1, NS; -, -, -, -, -, -)

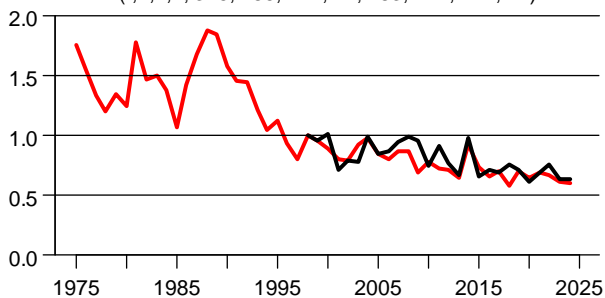
Rödstjärt, *Phoenicurus phoenicurus*
(-, -, -, -, 259, 836, 0.8, ***; 1484, 684, 1.1, ***)

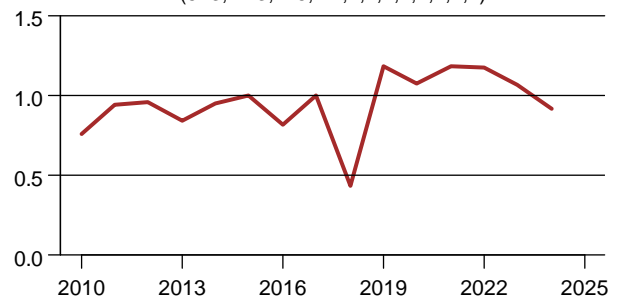
Rödstjärt, *Phoenicurus phoenicurus*
(55, 132, 0.8, NS; -, -, -, -, -, -)

Näktergal, *Luscinia luscinia*
(-, -, -, -, 375, 485, -2.1, ***; 183, 124, -1.4, ***)

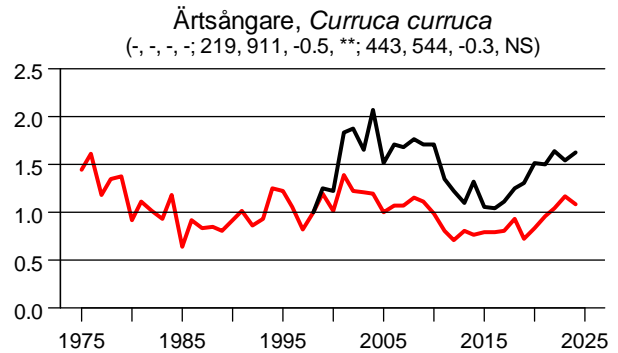
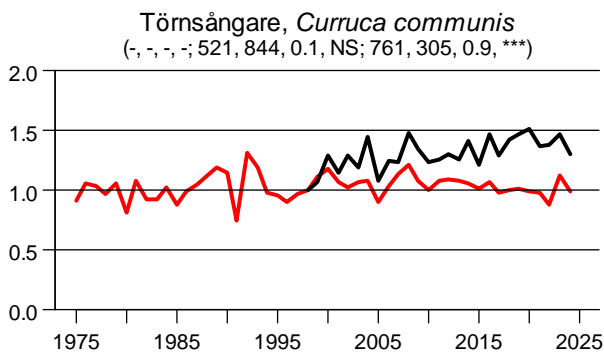
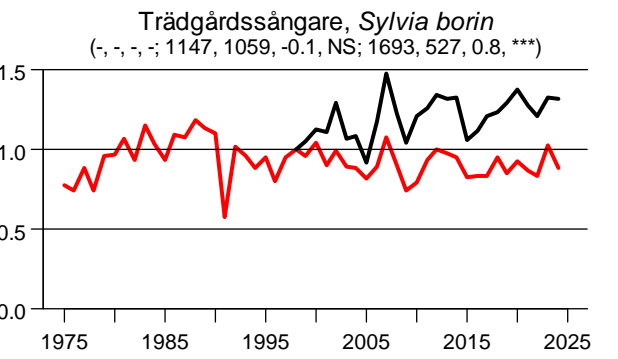
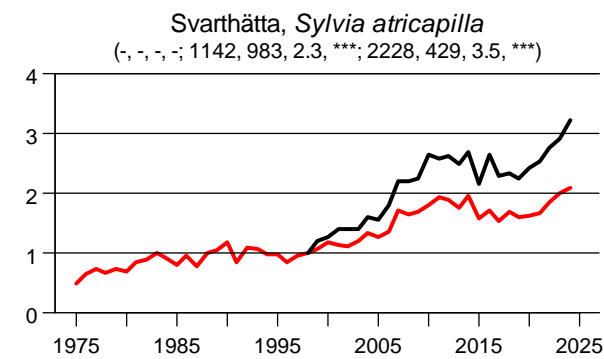
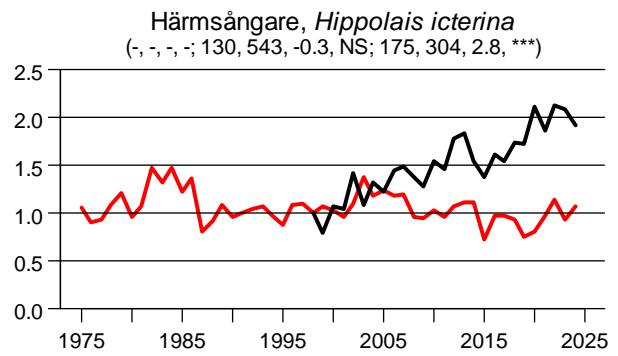
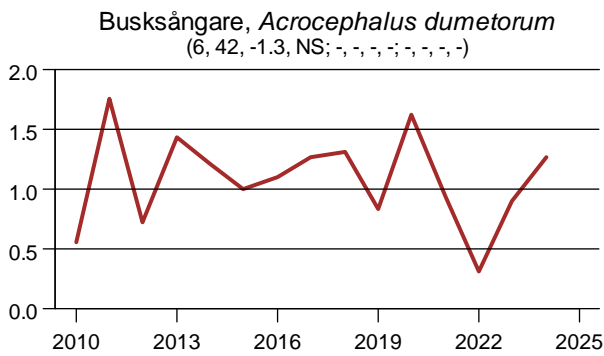
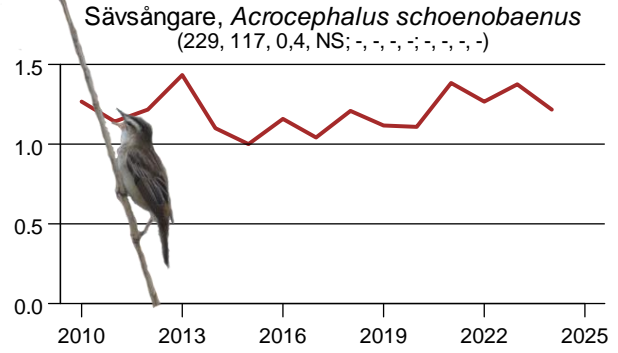
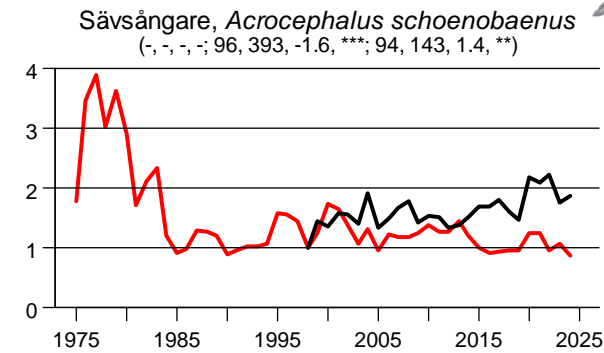
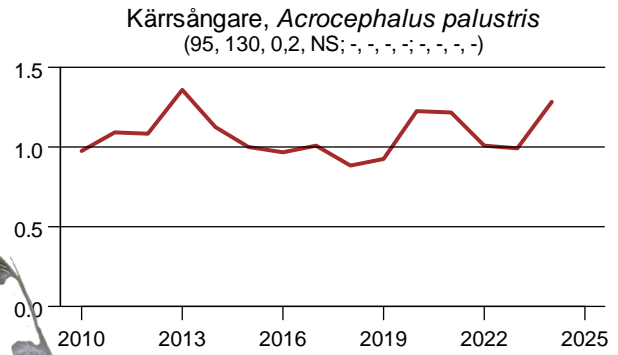
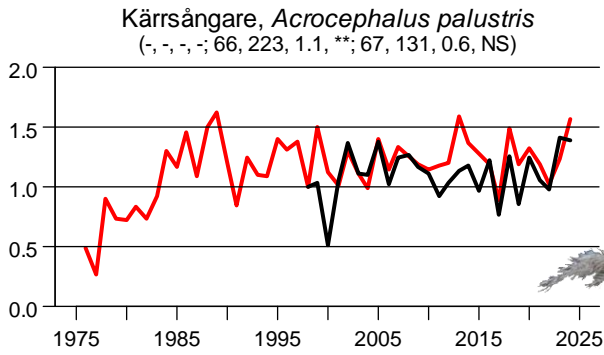

Näktergal, *Luscinia luscinia*
(623, 123, 1.6, ***; -, -, -, -, -, -)

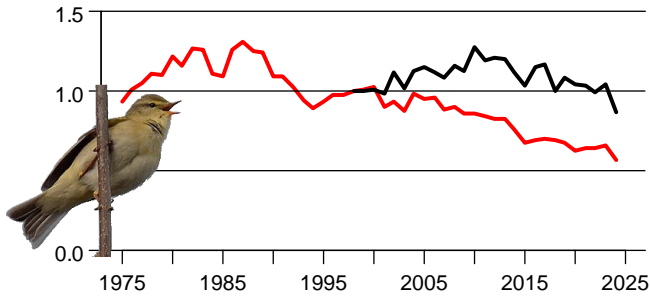

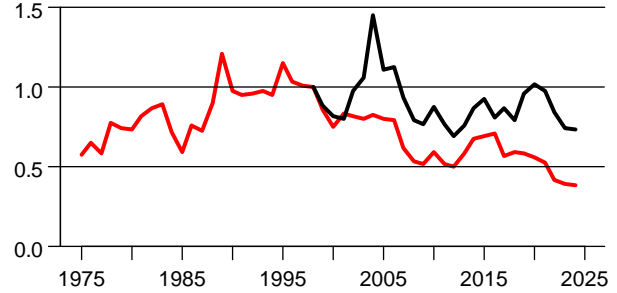

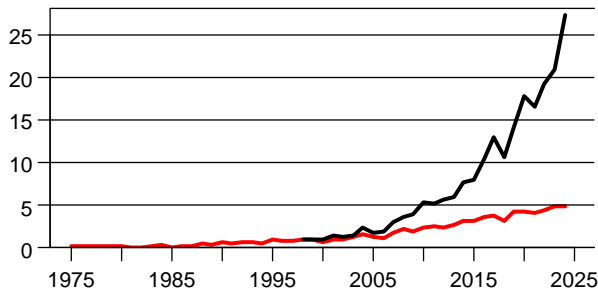
Sydlig lövsångare, *Phylloscopus tr. trochilus*
(-, -, -, -; 4643, 1029, -1.3, ***; 10475, 329, -0.1, NS)

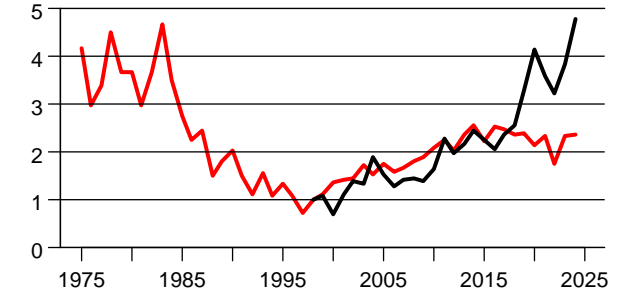
Nordlig lövsångare, *Phylloscopus tr. acredula*
(-, -, -, -; 967, 185, -1, *; 5717, 378, -0.7, ***)

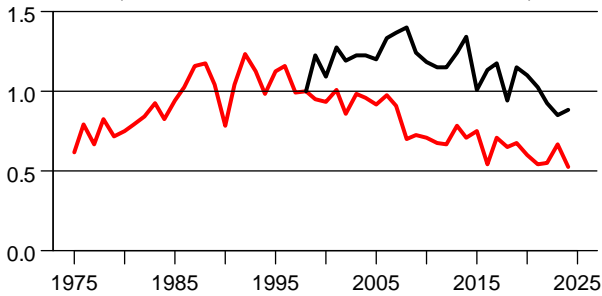
Sydlig gransångare, *Phylloscopus c. collybita*
(-, -, -, -; 166, 355, 8.8, ***; 277, 198, 14.2, ***)

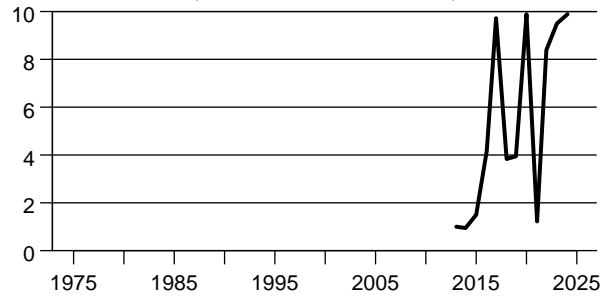
Nordlig gransångare, *Phylloscopus c. abietinus*
(-, -, -, -; 81, 208, -0.8, NS; 358, 340, 5.8, ***)

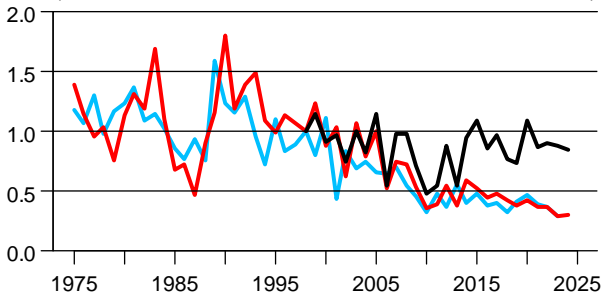
Grönsångare, *Phylloscopus sibilatrix*
(-, -, -, -; 294, 870, -0.8, ***; 426, 460, -0.9, ***)

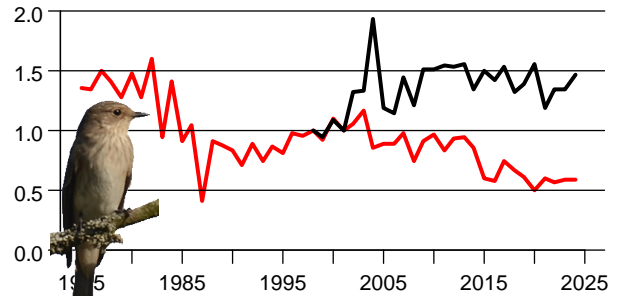
Brandkronad kungsfågel, *Regulus ignicapilla*
(-, -, -, -; -, -, -, -; 5, 24, 19.9, *)

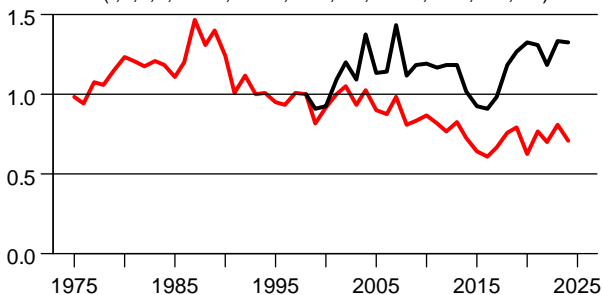
Kungsfågel, *Regulus regulus*
(1503, 1898, -2.8, ***; 433, 969, -2.6, ***; 1849, 624, -0.3, *)

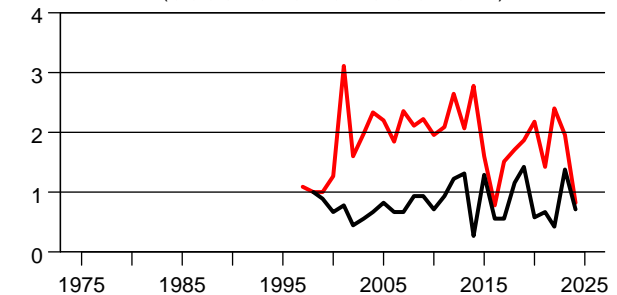
Grå flugsnappare, *Muscicapa striata*
(-, -, -, -; 180, 788, -1.4, ***; 809, 656, 1, ***)

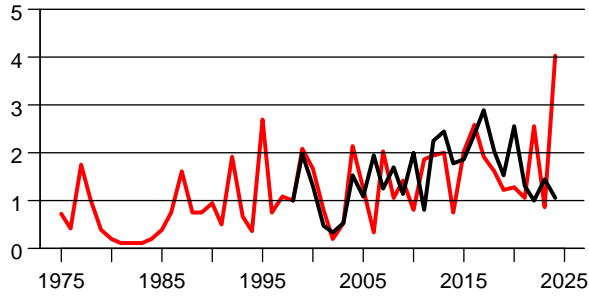
Svartvit flugsnappare, *Ficedula hypoleuca*
(-, -, -, -; 1043, 1138, -1.2, ***; 1190, 651, 0.6, ***)

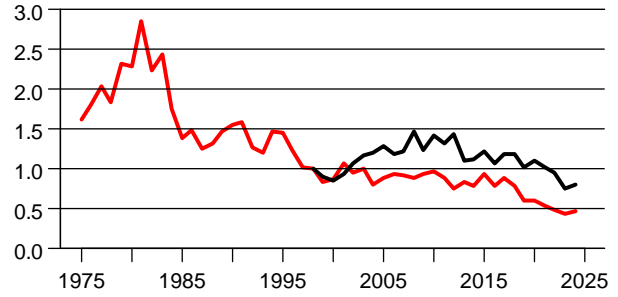
Halsbandsflugsnappare, *Ficedula albicollis*
(-, -, -, -; 11, 15, 0.2, NS; 9, 7, 0.3, NS)

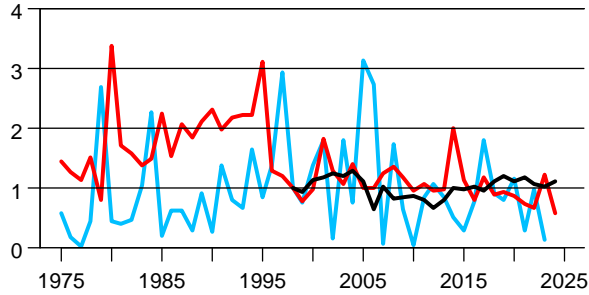
Mindre flugsnappare, *Ficedula parva*
(-, -, -, -; 4, 80, 3.5, NS; 6, 94, 2.7, NS)

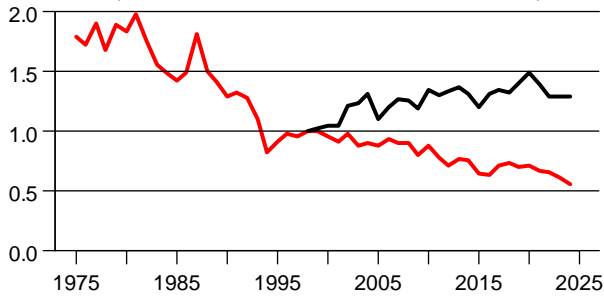
Järnsparv, *Prunella modularis*
(-, -, -, -; 277, 910, -2.8, ***; 780, 654, -0.4, *)

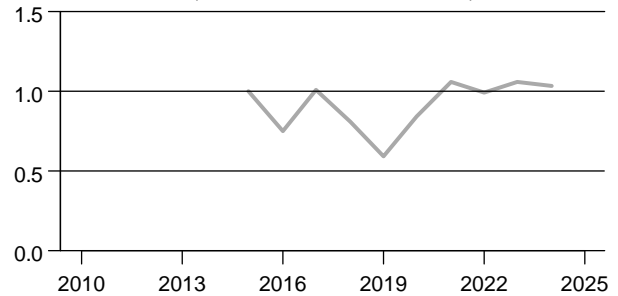
Ängspiplärka, *Anthus pratensis*
(32, 92, 0.8, NS; 164, 500, -1.5, **; 1330, 469, 0.1, NS)

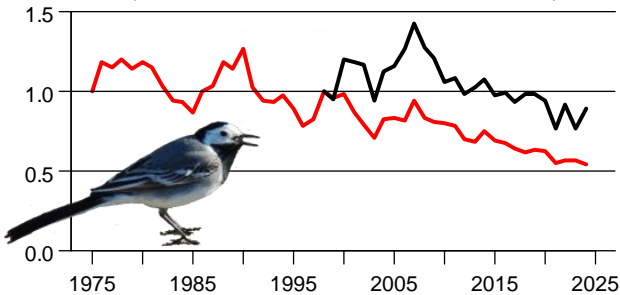
Trädpiplärka, *Anthus trivialis*
(-, -, -, -; 1318, 1116, -2.4, ***; 4074, 666, 1, ***)

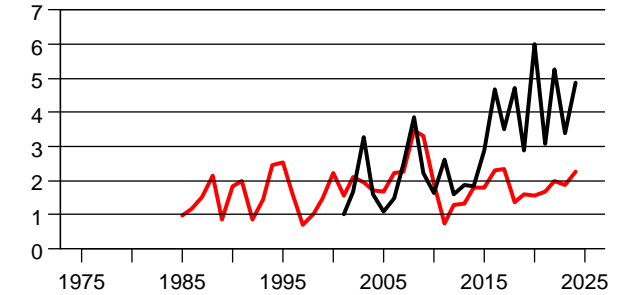
Skärpiplärka, *Anthus petrosus*
(-, -, -, -; -, -, -, -; 257, 78, 2.4, *)

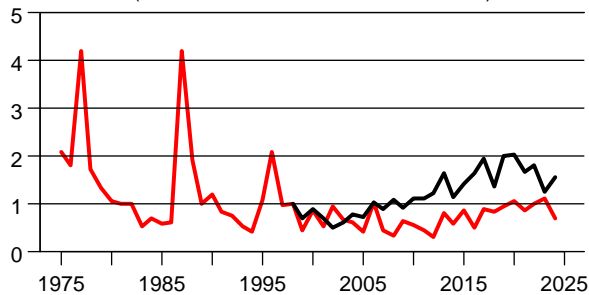
Sädesärla, *Motacilla alba*
(-, -, -, -; 816, 1193, -1.4, ***; 719, 591, -1.1, ***)

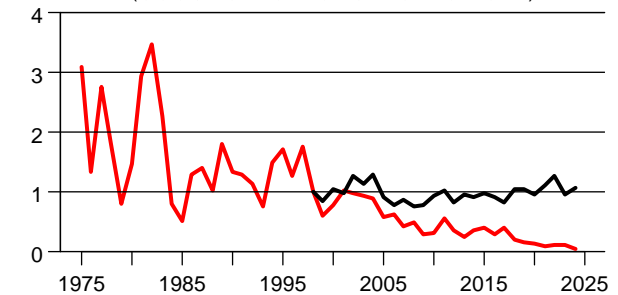
Forsärla, *Motacilla cinerea*
(-, -, -, -; 23, 121, 0.9, NS; 16, 75, 5.3, ***)

Sydlig gulärta, *Motacilla flava flava*
(-, -, -, -; 46, 215, -1.6, *; 69, 71, 4.2, ***)

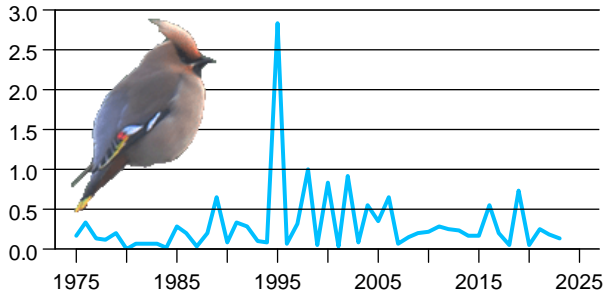

Nordlig gulärta, *Motacilla flava thunbergi*
(-, -, -, -; 94, 163, -5.7, ***; 546, 415, 0.2, NS)

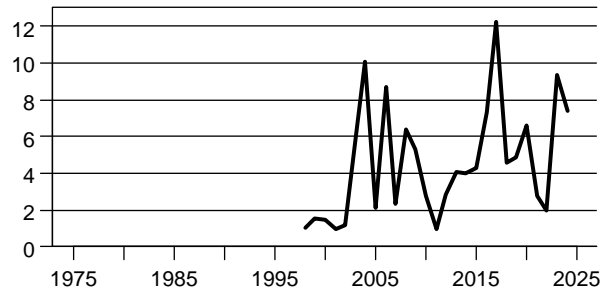

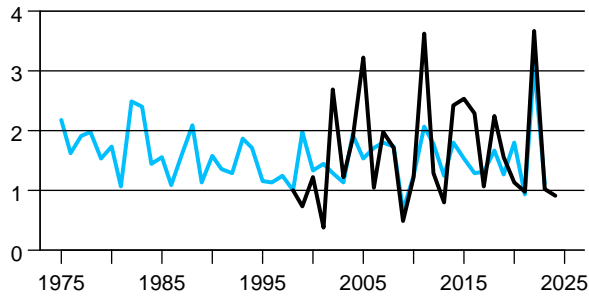
Sidensvans, *Bombycilla garrulus*
(1245, 928, 1.7, **; -, -, -, -, -, -, -)

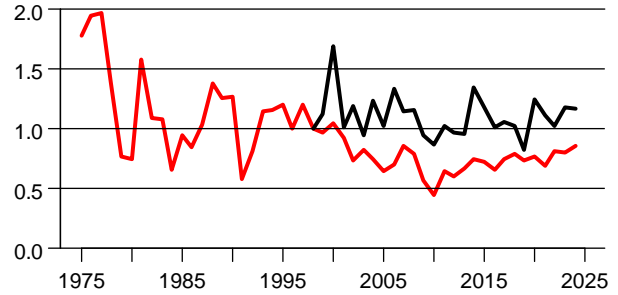
Sidensvans, *Bombycilla garrulus*
(-, -, -, -, -, -, -; 108, 306, 5, ***)

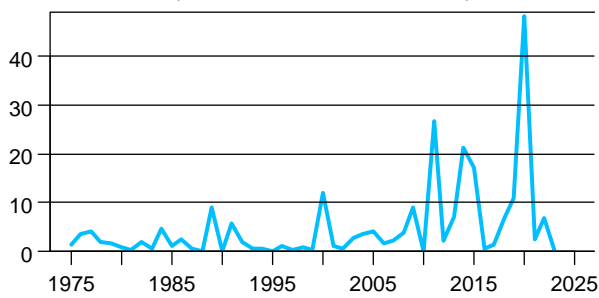
Varfågel, *Lanius excubitor*
(34, 606, -0.3, NS; -, -, -, -, -, -, -)

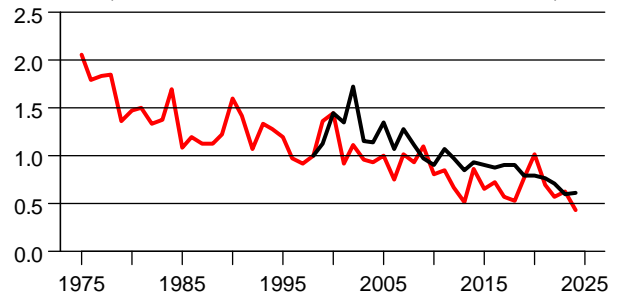
Tömskata, *Lanius collurio*
(-, -, -, -, -, -, -; 91, 607, -1.4, ***)

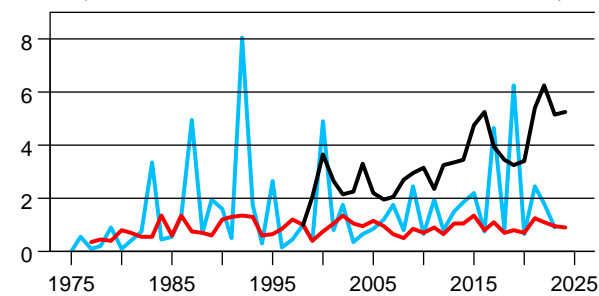
Stare, *Sturnus vulgaris*
(161, 258, 3.4, **; -, -, -, -, -, -, -)

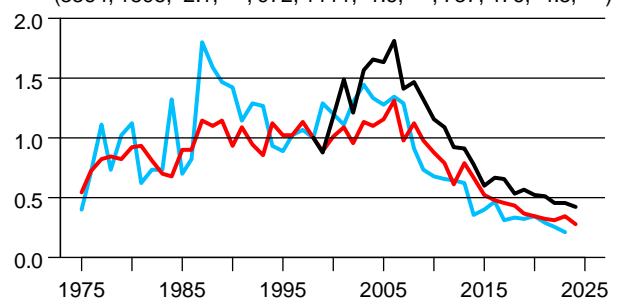
Stare, *Sturnus vulgaris*
(-, -, -, -; 3543, 1078, -2.2, ***)

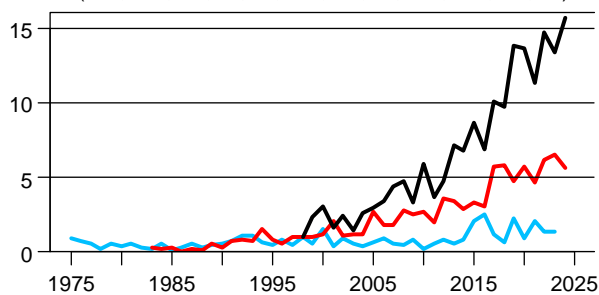
Stenknäck, *Coccothraustes coccothraustes*
(145, 433, 3.5, ***)

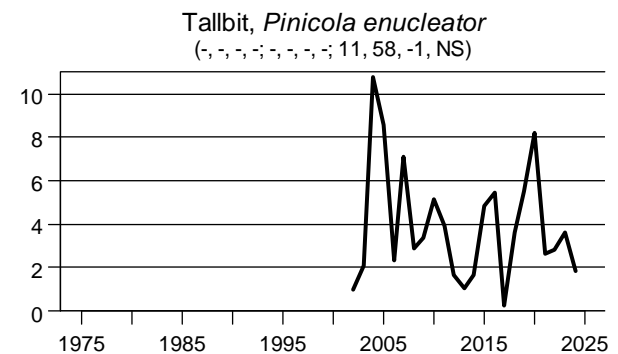
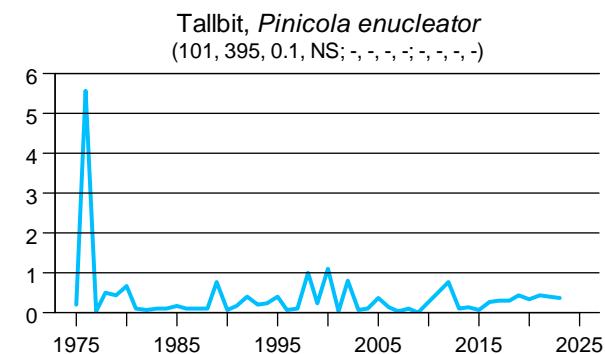
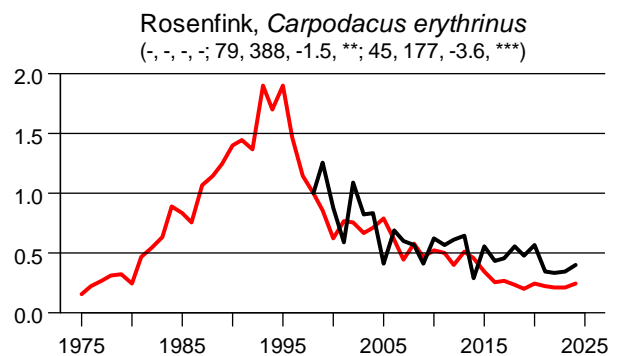
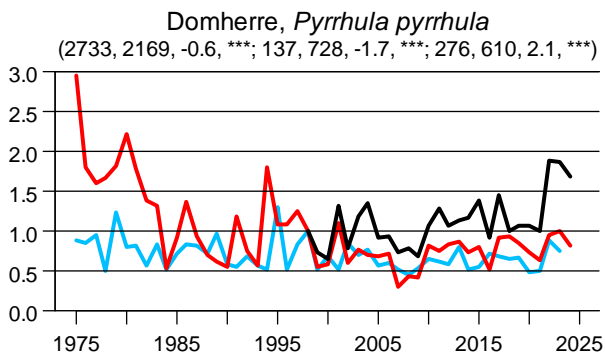
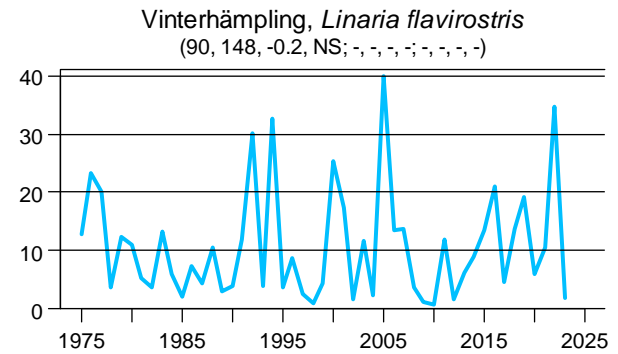
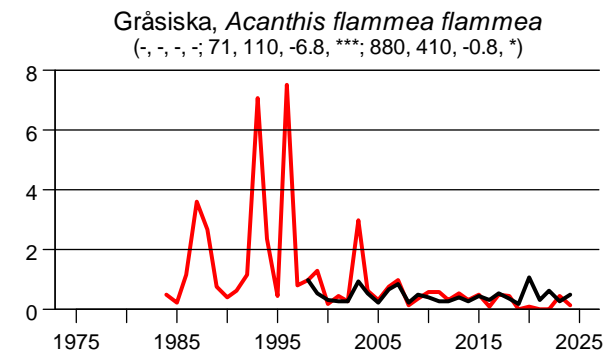
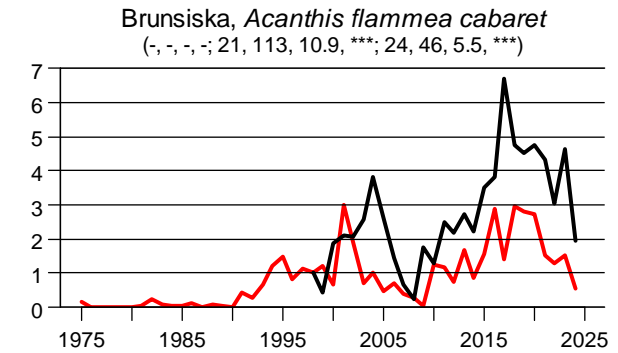
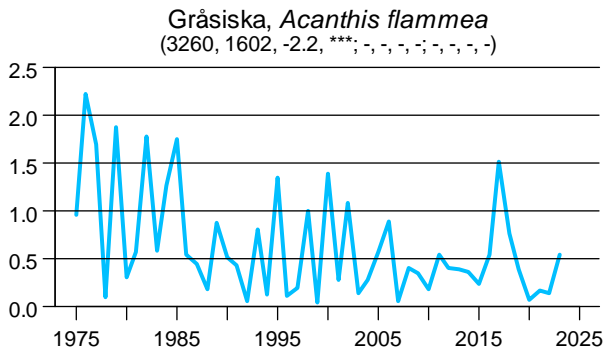
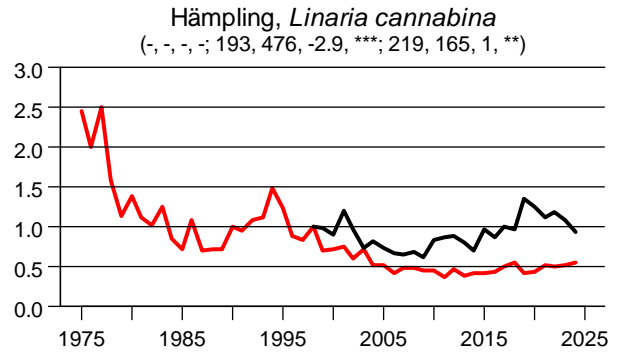
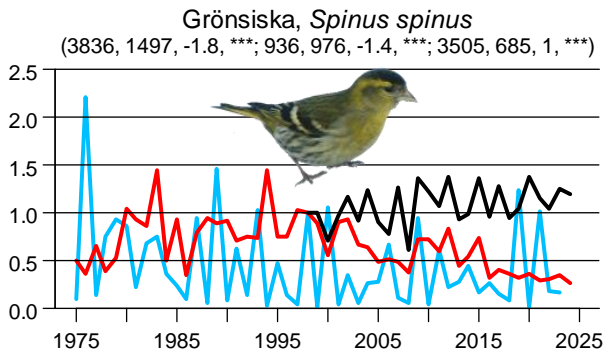

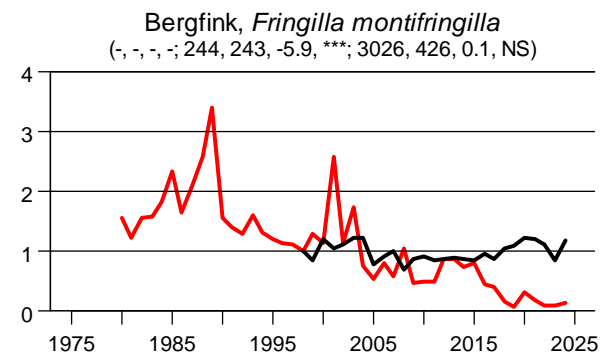
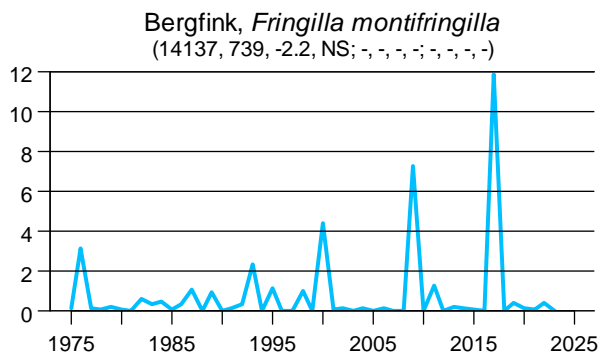
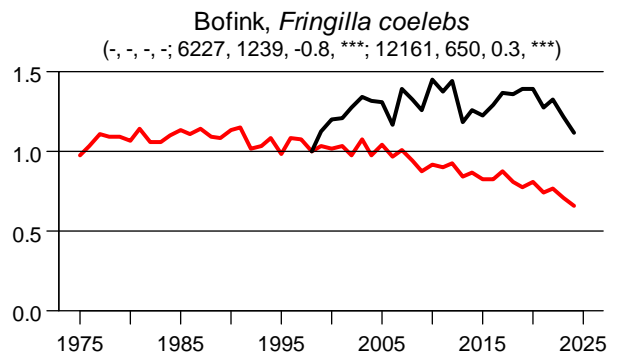
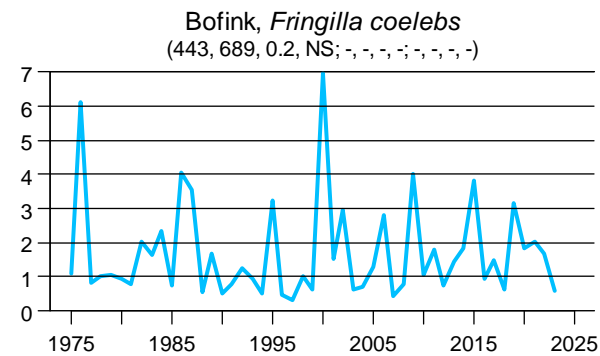
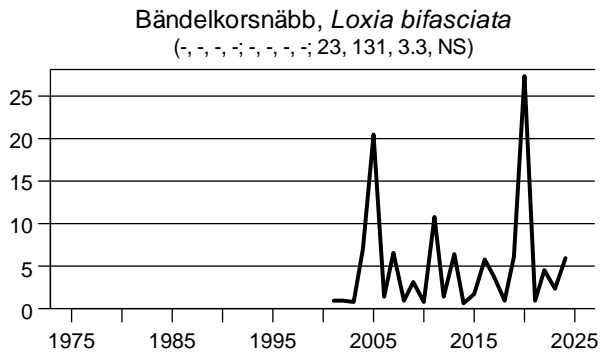
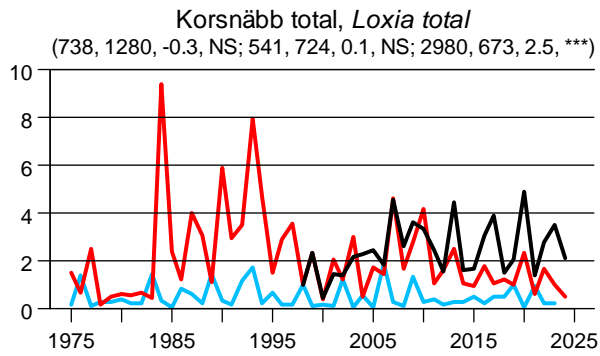
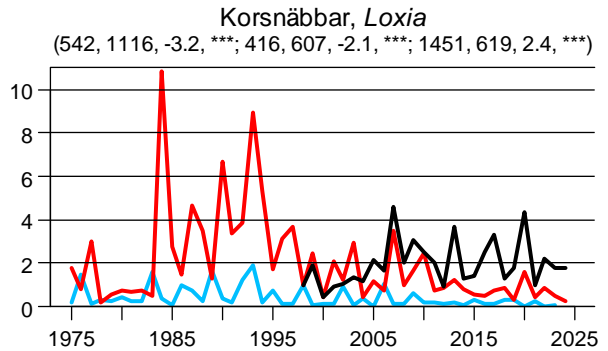
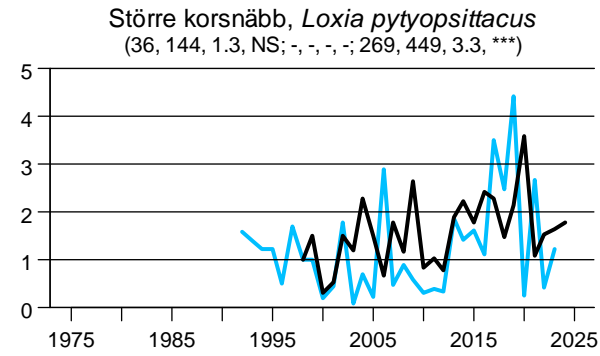
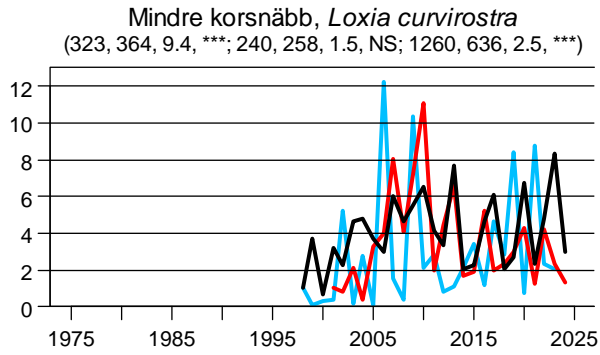
Grönfink, *Chloris chloris*
(3364, 1895, -2.1, ***)

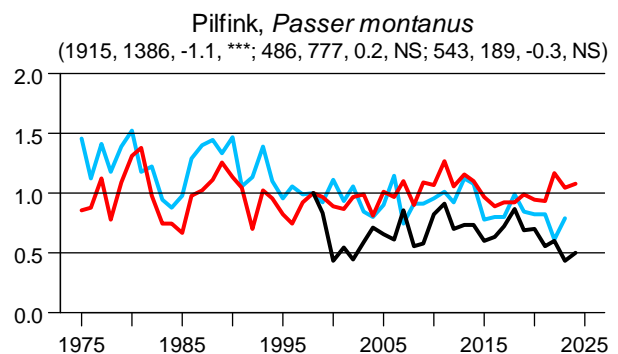
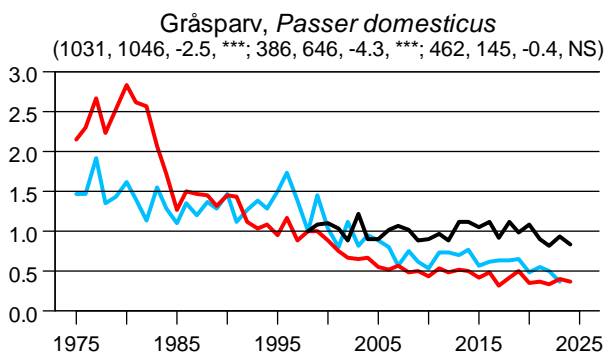
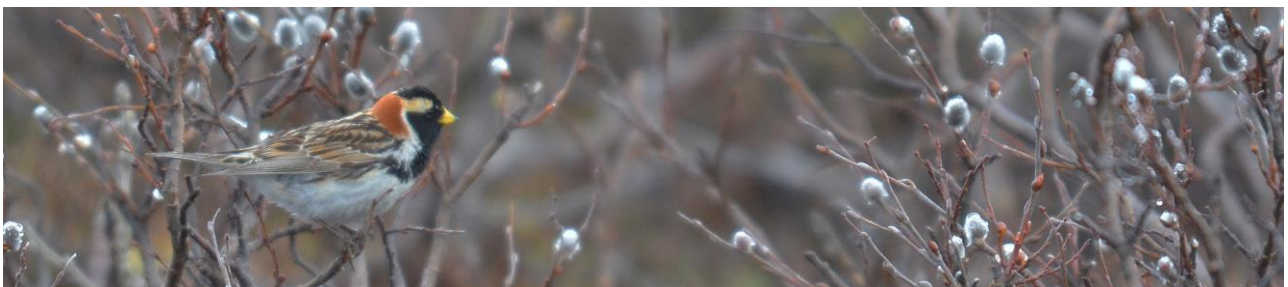
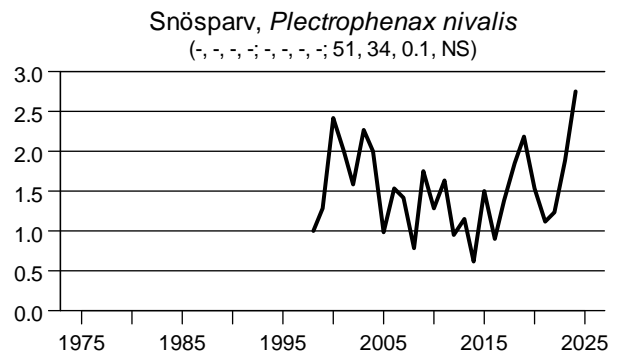
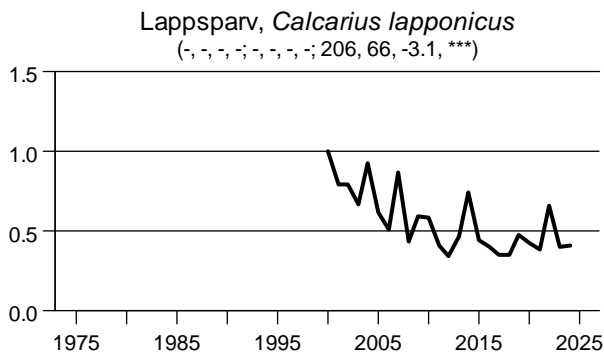
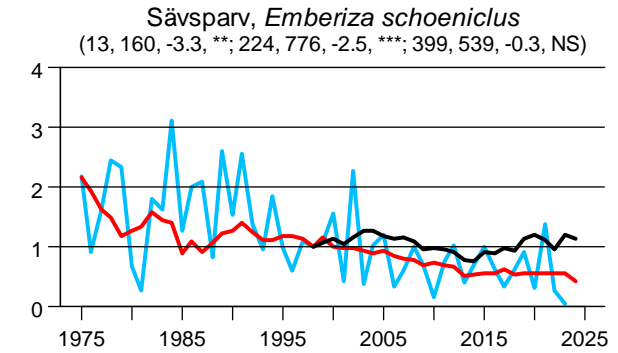
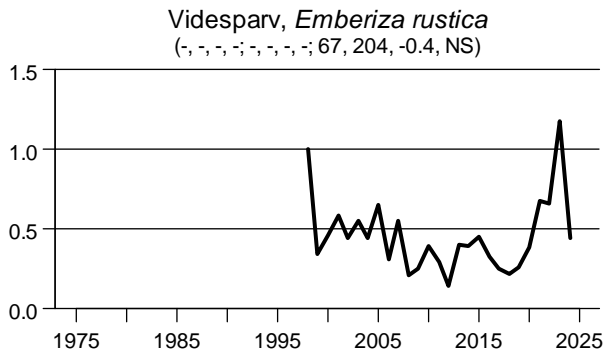
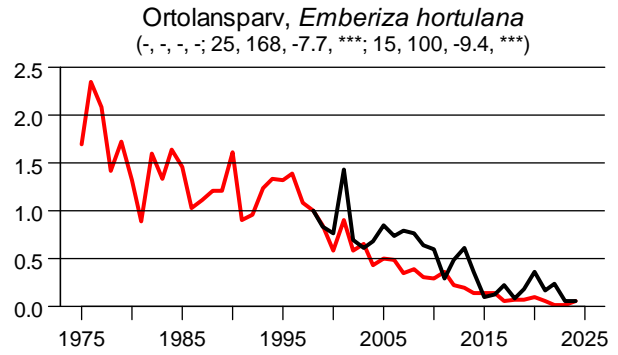
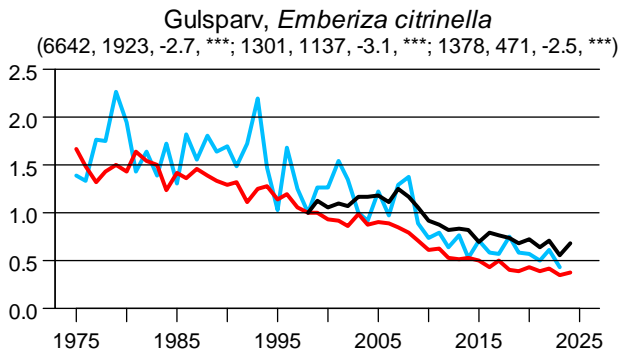

Steglits, *Carduelis carduelis*
(158, 532, 2.6, ***)

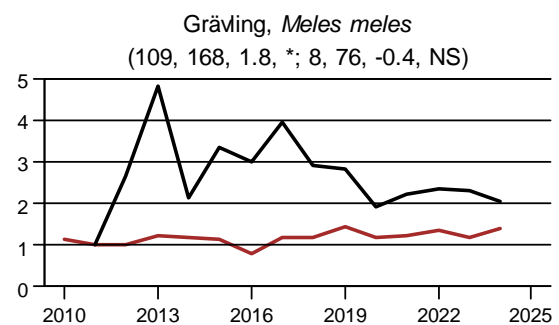
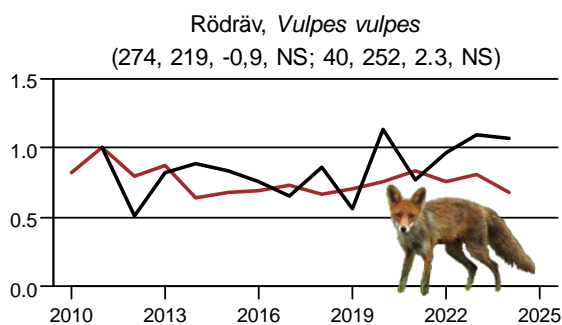
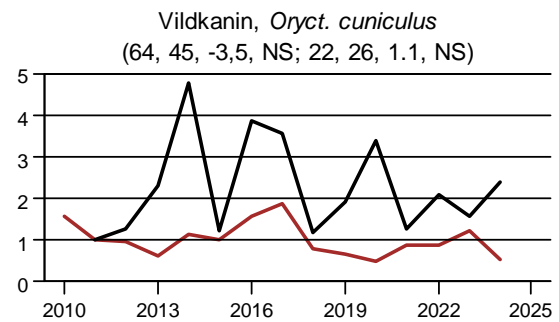
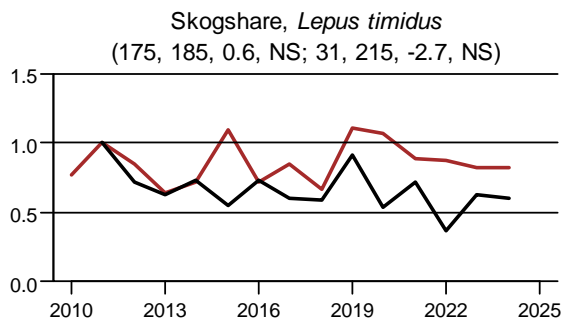
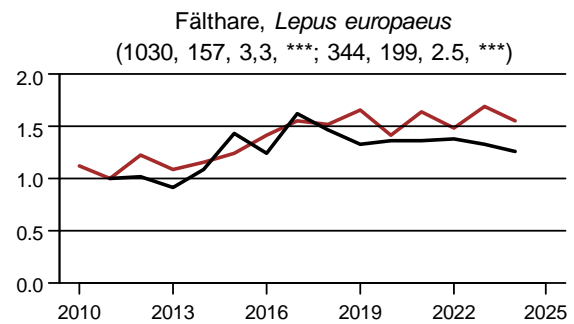
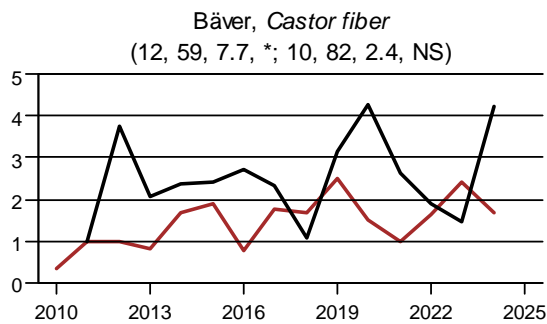
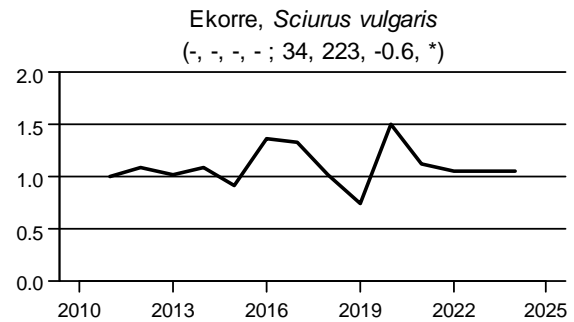
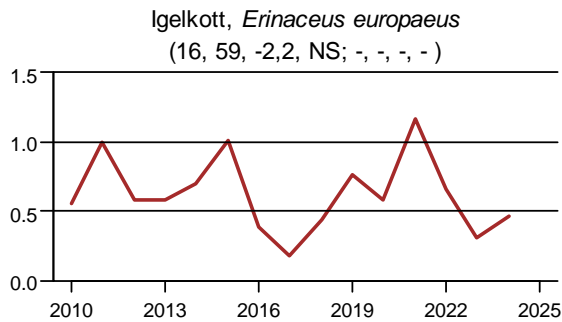

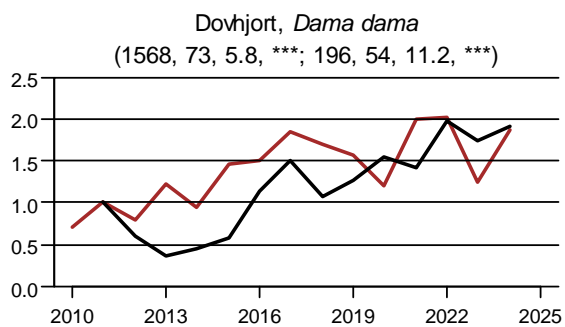
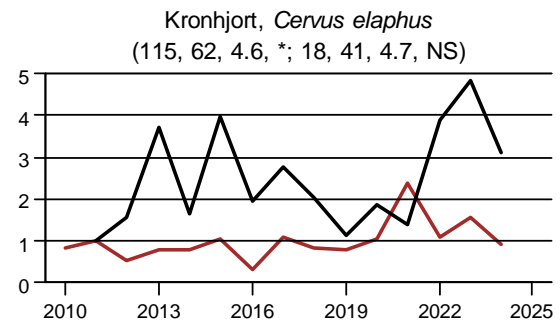
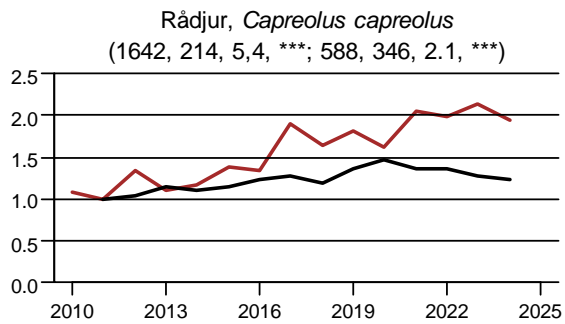
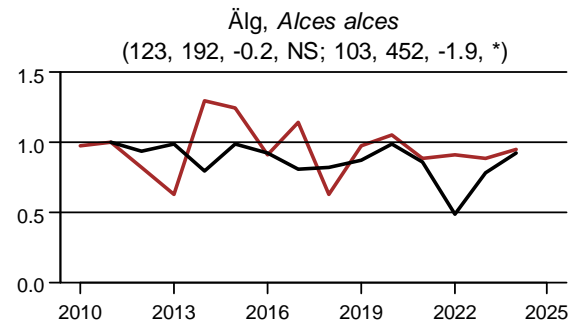
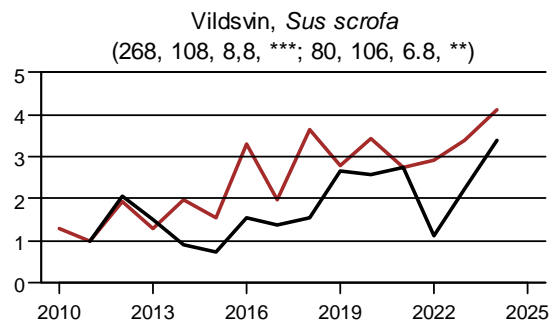

Populationstrender hos svenska däggdjur

Beståndsindex för 12 däggdjursarter enligt natrutruterna 2010–2024 (brun linje) och standardrutterna 2011–2024 (svart linje). Beståndsniån är satt till 1 för 2011. Dessutom visas medelantalet djur räknade per år, antalet unika rutter arten setts på under perioden, genomsnittlig trend i % per år, samt statistisk säkerhet (se Metoddelen), i ordning natrutrutter och standardrutter, åtskilda med semikolon. *Breeding period indices for 12 mammal species based on the night routes 2010–2024 (brown line) and Fixed routes 2011–2024 (black line). The population level in 2011 is set at 1. The figures within brackets are the mean no. of animals observed per year, number of routes where the species has been observed during the survey period, the average trend (% per year), and level of statistical significance, for the two datasets (separated by ;).*

Det går mycket bra för dovhjorten i Sverige. *The Fallow Deer is doing really well in Sweden*

Populationstrender hos svenska groddjur

Beståndsindex för 5 groddjursarter enligt natrutternas 2019–2024. Beståndsniån är satt till 1 för 2019. Av grodor och paddor räknas inte antal individer utan bara ifall de hörs på en punkt eller inte. Dessutom visas medelantalet punkter med observationer av arten per år, antalet unika rutter arten bokförts på under perioden, genomsnittlig trend i % per år, samt statistisk säkerhet (se Metoddelen), i ordning natrutter och standardrutter, åtskilda med semikolon. *Breeding period indices for 5 amphibians based on the night routes 2019–2024. The population level in 2019 is set at 1.*

